

FINTA KATA



KELLEMES SZIGET

Kellemes sziget

Másik életem

Címlapon: Székely-kapu előtt.

Idegen világban? – „Tudom, hogy ez a kiváltságosok mesterségesen elővarázsolta világa. Ahol az ember néhány hónapra, évre megszabadulhat a gondok, bajok butító súlyától. Ahol úgy érezheti az ember: szabad és szellemi lény. Igen, tudom, valószerűtlen, irreális világ ez. De szükségünk van ilyen valószerűtlen, hihetetlen édenkertekre ebben a többé-kevésbé idegen világban.”

Előszó

Az idézetet Hankiss Elemér Idegen világban c. kötetéből vettem. Mikor elolvastam, én is arra gondoltam: az ember szabad szellemi lény, és az, hogy kinek milyen sors jut, függ a saját döntéseitől. Mégis – életünkben adódhatnak olyan fordulatok, amikor nem biztos, hogy magunk dönthetünk saját jövőnk alakulásán. Ilyen esetek például a katasztrófák, háborúk.

Nos, az én életemben – mint másokéban is – hasonló akadály volt annak, hogy magam irányíthassam sorsomat; a körülmények hozták a döntő fordulatot.

Én sem úgy képzeltem el életemet ifjú koromban, mint ahogyan az bekövetkezett. Hiába gondolom: ha nem jön a háború, akkor álmaim nem maradtak volna csupán álmok. Talán. De az sem biztos, hiszen akkor is történhetett volna másként, mint ahogyan elképzeltem.

Tehát a sorsunk előre meg volna írva? Nem. Ez sem törvényszerű... De nem így történt, s mégsem vagyok szomorú.

Nos, az életemet úgy képzeltem el, ahogyan ebben az írásomban leírtam; legalábbis így szerettem volna. Az idézet szerint: ***ez az én mesterségesen elővarázsolt világom,*** egy kellemes sziget, ahol jó élni szeretteim körében.

2007.

A szerző

1.

KIS TÁRSASÁG ül a családi ház barátságosan berendezett halljában. Katica szemben foglal helyet a teljes falat betöltő hatalmas ablakkal, ahonnan gondozott rózsakertre nyílik a kilátás; – a virágok illata betölti a szobát.

A bejárattal szemben, két ablak között a család címere függ.

Bal felől a teljes falat értékes akvarell- és olajfestmények díszítik, köztük több rézkarc is látható. Katica kedvencei Szőnyi, Barcsay és Boross Géza munkái; mind egyszerű keretben, hogy kiemeljék a kép mondanivalóját. Valamennyi szemet gyönyörködtető, művészi alkotás, nem abból a fajtából való, amely külön magyarázatra szorulna, hogy találgatni kelljen: mit akarhatott a művész kifejezni, amikor alkotta a képet. Mindegyik elmondja magától, ha valaki ránéz, hogy mit ábrázol; szükségtelen a találgatás és magyarázkodás.

A festmények közül néhányat a család legidősebb, ügyes kezű művésze alkotta még főiskolás korában, aki foglalkozása mellett most is szívesen festeget.

A család szinte valamennyi tagja kitűnik művészi tehetséggel. Egyikük már kiskorában fűrt-faragott, tanítói diplomája után folytatta az iskolai szünetekben megkezdett ötvös-ékszerész mesterség tanulását, majd vizsgát tett, és felnőttként főfoglalkozásául ezt a pályát választotta. Mesterségét művészi szintre emelte, kivívta a legerősebb kritikusok elismerő véleményét is.

Édesapjuk verseket, novellákat írt, nemrég' adta ki legutóbbi verseskötetét. Édesanyjuk gyönyörű kézimunkákat készít,

mindenféle hímzést, kötést és horgolást ismer. Nemrég' fejezte be „úri-hímzéssel” kivarrt faliképét, melynek rajzát férje készítette neki. Nem csoda, ha gyermekeik örökölték művészi hajlamukat.

A hall bejárati ajtajával szemben, az ovális hajlatot követve, a fal mellett körben kényelmes ülőhelyek sorakoznak, előtte hosszú asztalon kézzel hímzett finom kézimunkát Katica még kisiskolás korában hímezte ki. Ezen a terítőn palóc minták láthatók, hasonlóan az ülőbútorokon elhelyezett díszpárnákon is.

Valamennyien jól érzik magukat az ízlésesen berendezett környezetben. Az asztalon illatozó rózsacsokor mellett apró teáscsészék, kis tálkákban apró-sütemény, desszert, a házi-asszony remekei. A kényelmes fotelekbe süppedve, barátnők ülnek beszélgetésbe merülve. Katica, mint háziasszony viszi a beszéd fonalát.

– Annyi szomorú embert ismerek, akik elrontották az életüket. Itt van Ildikó példája. Milyen boldog volt, amikor megismerkedett Antival. Mást se hallottunk tőle, mint kettőjük tervéről, boldog jövőjükéről. Meg se fordult a fejében, jól döntött-e, pedig várhatott volna még, hogy jobban megismerje a fiút. Talán eszébe se jutott, hogy nem Ő az igazi. Nem, nem várunk... Minél előbb tartsuk meg az esküvőt, – hangoztatta. És most mi van? Alig telt el egy év, hogy összekerültek, máris kiábrándultak egymásból. Ilyen házasságot igazán nem szeretnék magamnak – fejezte be mondanivalóját. Amíg beszélt, arca kipirult, izgatott lett, annyira beleélte magát, hiszen jó barátnőjéről ejtett szót.

– Emlékszem, micsoda nagy szerelem volt! – folytatja Klári, Katica középiskolás korából barátnője, akivel szinte éjjel-nappal együtt töltötték idejüket, s máig fennmaradt a szeretetteljes közvetlen barátságuk. Szemben ülnek egymással, olyan

hévvel beszél ő is, hogy körülötte szinte rezeg a levegő. – Úgy néztek egymásra, majd’ elolvadt körülöttük minden... Milyen szomorú, ha egy lángoló szerelem ilyen hamar kihűl, s lassan talán kenyértörésre kerül sor. Én is átestem egy diákszerelmen, azért ésnél voltam, tudtam, hogy nem jött még el az ideje annak, hogy összekössük az életünket. Pedig szerelmünk igazán mély volt, de terveimet nem akartam földadni. Most is tartjuk a jó kapcsolatot egymással, de meggondolt módon.

Juci nem nyilatkozott. Úgy tett, mintha itt se lenne, és nem hallotta volna, miről társalognak körülötte. Egyébként középiskolás korukban ő volt a harmadik barátnő. Együtt tanultak, együtt sétálgattak a Maros-partján, miközben a fiúk csapatostól kísérték a három feltűnően csinos diáklányt.

Ők hárman – diákkoruktól elválaszthatatlan barátnők maradtak: Juci, Klári és Katica, (a TRIÓ, ahogy nevezték a kis csoportosulásukat) most is, ha tehetik, gyakran találkoznak. Rég’ látták egymást, mert mostanában mindnyájan máshol élnek, s csak ritka alkalom, hogy együtt lehetnek.

Katica életvidám fiatal nő, komolyan gondolkodik a nagybetűs ÉLET nagy dolgairól. Most a budapesti Képzőművészeti Főiskola második évfolyamát végzi, vakációját tölti a szülei-nél, itt adtak randevút egymásnak hárman. Ismét átveszi a szót.

– Azt hiszem, kevés ember mondhatja magáról, hogy olyan lett az életútja, amilyennek ifjú korában képzelte, amiről álmodott, mikor még azt hitte, úgy alakul az élete, hogy mindig, mindenben saját elképzelései érvényesülnek. Sajnálom Ildikót, mert elvakította a szerelem, hirtelen döntött, s pillanatnyilag úgy néz ki, talán elrontotta az életét...

Töprengve néz ki az ablakon. Azon tépelődik, mit tegyen most, amikor életének meghatározó állomásához érkezett. Megismerkedett egy fiúval, aki udvarlásával szinte lerohanta. Tetszik neki a sok bók, a kedvessége, mégis... nem tudja

miért, de gondolkodóba ejti, hogy elfogadja-e széptevését, vagy tartson tőle nagyobb távolságot. Felsőhajt.

– Mit szoltok a gavalléromhoz? – fordul témát váltva a lányokhoz. Láttátok, hogy a disznótoros vacsorán milyen hévvel udvarolt, szinte nem engedett mással táncolni. Pedig sokan fölkértek, ő meg folyton jött és mindenkitől visszakért. Szerintem túlzásba vitte.

– Szerintem pedig helyes fiú Gábor – veszi át a szót Juci. Nagyon megtetszettél neki, egész este le se vette rólad a szemét. Látszólag semmi kivetnivaló nincs abban, ha egy fiatalember udvarol valakinek, s kimutatja, mennyire tetszik neki az illető. Egyébként jóképű, csinos, barna férfi. Én semmi rosszat nem mondanék róla.

– Igazad van, de nekem ez a gyors tempó nincs ínyemre. Mikor hazakísért, bátyám már bement a lakásba, nem várt meg minket, mert kissé lemaradtunk. A kulcsot a zárba tettem, de ő hirtelen átfogta a vállam, s homlokon csókolt, amitől szinte megijedtem, annyira meglepő volt ez a sietség. Miért rohan le ismeretségünk első napján? Még nem jogosítja fel, ha egy kellemes estét eltöltünk egymás társaságban.

Nyílik az ajtó, Bandi lép a hallba. Széttárja a karját, úgy üdvözlí a lányokat. – De jó, hogy megint együtt lehetünk! Használjuk ki a vakációt. Most akartam nektek telefonálni, mert jó filmet vetítenek az Urániában, meghívlak mindnyájaitokat, menjük, nézzük meg, olyan jó lenne együtt tölteni ezt a kellemes estét.

– De jó! De Jó! – ujjongtak a lányok – menjünk!

– Előbb igyuk meg a teát, s harapjunk valamit, aztán mehetünk, mert közben megéhezünk – veti közbe Katica. Gyorsan kihörpintik apró csészéjükből a finom nedűt, bekapnak egy-két szelet süteményt, könnyű pulóverüket fölemelve indulnak.

Négyesben, kart-karbaöltve, vidáman ballagnak a szép erdélyi város utcáin, a közeli moziba, ahol Bandi már telefonon kibérelt egy páholyt. Kényelmesen elhelyezkednek, körbetekintenek a zsúfolásig megtelt teremben ismerősöket keresve, s nemsokára sötétség borul a nézőtérre, és kezdődik az előadás. Szomorú történetet játszottak. Annyira megható volt a fiatal nő élete, hiábavaló küzdelme a jobb életért, hogy a lányok megkönnyezték. Hazafelé a film részleteit boncolgatták, miközben nagy kerülővel minden lányt hazakísért a testvérpár. Mikor ketten maradtak, Bandi komoly arccal fordul testvére felé:

– Húgocskám! Beszélni akarok veled... De ez személyes dolog, nem akartam barátnőid előtt kirukkolni vele.

– Mire vagy kíváncsi? Csak ki vele! Tudod, hogy sokat adok a véleményedre. Miért lettél olyan gondterhelt egyszerre? Csak nem valami kellemetlenséget akarsz velem közölni?

– Nem tudom, hogy fogadod majd, ha elmondom, azért gondolkoztam el egy kicsit. Tudod, mikor együtt voltunk azon a vacsorán, s az a fiú, aki hazakísért... el kell mondanom, nem tetszik nekem! Lehet, erős kifejezést használtam, de nem találtam rá jobbat, ezért ne haragudj érte.

– Miért? Milyen kifogás merült föl benned?

– Most még nem tudnám megfogalmazni az okát, de nekem valamiért nem nyerte el tetszésemet, ezért egyelőre csak a megérzésemre hivatkozhatom. Lehet, hogy ez kevés, mégis úgy érzem, el kell mondanom, mert nem szeretném, ha később csalódás érne téged. Úgy-e megértesz, s nem haragszol rám ezért?

– Jó, jó, de nem neked udvarolt! – válaszolta könnyedén Katica, megállt, szemébe nézett bátyjának, kicsit lábujjra kellett emelkednie, hogy szeretettel megsimogathassa magasra nőtt testvére arcát. – Ne aggódj, igazán nem vagyok meggon-
dolatlan, és nem történt semmi, ami aggodalomra adna okot.

Kicsit lemaradtunk, s mikor a kapuhoz értem, azon csodálkoztam, miért nem vagy ott? Meg kell mondanom, hogy rosszul esett, amiért nem vártál meg. De ne félj, tudok magamra vigyázni. Azt ünnepélyesen megígérem: ezután jobban figyellek mindenre, ha gondolod, hogy szükség van rá. Örömmel tölt el, ha aggódsz értem és köszönöm, hogy szóltál.

Éppen hazaértek, ahogy fölmentek a néhány lépcsőfokon, s benyitottak, az étkezőben terített asztallal, finom vacsorával várta őket édesanyjuk. Mosolyogva fogadta felnőtt gyermekeit a negyvenes éveiben is fiatalos, kedves arcú, bronzbarna hajú asszony. Körülülték az asztalt és hozzáfogtak a finom falatok elköltéséhez. A nagy, ebédlőasztal mindig szépen terített: finom porcelánedényekkel, poharakkal, szalvétával várja az éhes társaságot, de virág sem hiányzik a teritékről.

A nagy ovális asztalnál mindenkinek megvan a helye. A házasszonya az asztalfőn foglalt helyet. Szemben vele élete párja, István, akivel mindig megértették, és jóban-rosszban támogatták egymást. Anya jobb oldalán Katica ül, mellette Bandi, velük szemben ifjabb István és a legidősebb fiú: Guszti. Kellemes csevegéssel telik az idő, mindenki beszámol a nap eseményeiről, a filmről, miközben fogynak a finom falatok. Kedves idős nő segít a háziasszonyi teendőkben, Róza néni, egyszerű, szépen vasalt ruhájában, akit mindenki családtagnak tekint. Szerény mosollyal arcán, gondosan ügyel mindenre, rendben tartja a házat. Hadiözvegy; egyetlen gyermeke távol él tőle, szerény nyugdíjából nemigen jönne ki, ezért szívesen vállalta a ház körüli teendőket. Jól érzi magát családi körben, ahol megbecsülik a segítségét, most is velük ül az asztalnál, a háziasszony balján foglal helyet.

2.

A SZÜLŐK intenzív társas életet élnek; szívesen járnak színházba, tárlatokra, gyakran töltik idejüket társaságban, otthonukban fogadják ismerőseiket, barátait. Rendszeresen megfordulnak náluk művészek, írók, festők, de közülük többen alsóbb- vagy felsőbb fokon, de tanári pályán helyezkednek el. Apa a közeli középiskolában szaktanár: matematikát, fizikát, földrajzot tanít, de eligazodik a magyar irodalom- és nyelvtan, a magyar- és világtörténelem szakterületén egyaránt. Jól beszél a latin és a német nyelvet. A fiúk is mindnyájan pedagógiai pályán indultak, csak Katica választott más élethivatást. Édesapjuk regényeket, novellákat, verseket ír, már több kötete jelent meg nyomtatásban. Pályázatokon többször nyert verssel, prózával, sőt, indulót is írt, melyet saját maga zenésített meg. Nem beszélve arról, hogy Nagy-Magyarország és a világ földrajzában, történelme tekintetében is otthon érzi magát, egyszóval mind a tudomány, mind a művészet területén jól eligazodik.

Mama híres, jó gazdasszony, aki egyben a család pénzügyminisztere, mindenről, a család valamennyi tagjáról ő gondoskodik. Vendéglátásban jeleskedik, finom, különleges ételeivel, hidegtálakkal és süteményfélékkel egyaránt. Csodálatos kézimunkákat készít, jó érzékkel igazodik el minden területen, társaságban kellemes társalgó.

A város csendes utcájában szépen berendezett, tágas lakást tartanak fenn, ahol korábban együtt élt a család teljes létszámában. A nagy lakásban bőven akadt, és most is van helye min-

denkinek, innen indultak minden nap a családtagok, ki-ki munkába, iskolába.

Katica érettségi után Budapesten él, a Képzőművészeti Főiskola másodéves hallgatója, – divattervezőnek készül. Ezzel élete álma teljesül, mivel már gyermekkorában arról ábrándozott, hogy női ruhákat tervezzen. Minden föltalálható papírra női alakokat, kislányokat rajzolt, azokat ötletesen fölöltöztette, hol egyszerű, hol ünnepi ruhákba, kalapokkal, táskákkal, mindenféle kiegészítővel.

Idén már a főiskola mellett állást vállalt a közeli banknál, ahol némi zsebpénzhez jut, ezért kicsit önállónak érzi magát. Nem erőlteti meg a munka, mert hetente szabadon választott két napon csak néhány órára kell bemennie; olyan iskolába járt, ahol jó alapokat szerzett, és a banki munkába könnyen beilleszkedett. Az irodában újabb barátokra lelt, ahol nagyrészt fiatal, kellemes társaság veszi körül, jól érzik magukat egymás társaságában.

Neki van a legjobb dolga a világon, mert három fiútestvére mindig szeretettel veszi körül. Bandi tanárnak készül, nem-sokára kézbe veheti a főiskola utáni, kiegészítő szakosító diplomát is. Jelenleg a szülőkkel él, de gyakran meglátogatja Budapesten élő testvéreit. Katica ott sincs egyedül, szülei egy nagy telken kis lakást vásároltak a két testvérnek, ahol együtt lakik a nála két évvel idősebb Pista bátyjával.

Gusztí már végzett, Nagyvárad közelében kapott tanári állást. István is megszerezte tanítói képesítését, de nem maradt a pályán. Unokabátyja ötvös-aranyműves, akinek elegáns főtéri műhelyében megbarátkozott a szakmával, amit inkább művészetnek lehet nevezni. Már középiskolás korában hazafelé – amikor csak tehette – beosont hozzá, és élvezettel figyelte a készülő csodás darabokat. Elcsábították a gyönyörűen megmunkált ékszerek, Kovács Laci pedig örült, hogy társra lelt

benne. István mindig ügyes kezű volt, már kisiskolás korában mindenféle anyagból csuda-dolgokat alkotott. Húgának egy bakelit fogkefe-nyélből bicskájával ici-pici szívecskét és kulcsot faragott, mindkettő egy kis gyűrűn lógott. Az egész egy darabból készült. Aki meglátta, megcsodálta. Édesanyjának születésnapjára vékony falemezből lombfűrészsel körben kicsipkézett fénykép-keretet készített; gyönyörűen kivitelezett munkát alkotott. A kertből kiásott vad csipkebokor fájából pedig szinte művészien megmunkált pipát tudott faragni. Egyszóval végzettsége ellenére nem akart pedagógusi pályán maradni. Elhatározta, hogy megszerzi a szükséges szakvizsgákat, utána főiskolai tanulmányokat folytat, majd művészi pályán fejt ki ilyen irányú hajlamait. Ezért már középiskolai tanulmányai közben, szünidők alatt beállt Lacihoz – mesterséget tanulni. Most Budapesten lassan megszerzi a legmagasabb képesítést. Lacival mindig jól megértették egymást, s ha végez, társulni fognak.

Budapesten Katicával sokáig együtt lakott mindaddig, amíg Pista megismerkedett egyik külföldi útja során a kedves és gyönyörű teremtéssel, Etával, akivel később házasságra lépett, végül Párizsban telepedtek le. De előreszaladtam a történetekhez, – erre még visszatérek.

3.

A FŐISKOLÁN sürgős feladatok várnak Katicára, ezért ma korán kell elindulnia otthonról. Kiállításra készül, ahol egy elegáns, hímzett ruhával akar bemutatkozni. A tervet maga készítette, az anyagot már kiszabta, most a hímzésen dolgozik, egy-két nap múlva elkészül vele. Ha a zsűrinek megtetszik a munkája, akkor egy hírneves cégnek készíti majd a terveket és szállítja a kész, egyedi darabokat. Viszont akkor már le kell mondania a banknál vállalt állását, mert nem fér be az idejébe. Most még jól jön a pénz a könnyebb megélhetéshez.



(A képen: Barátnők
Marosvásárhelyen,
középiskolás lányok
láthatók ünnepi
székely ruhában.
Balról jobbra:
Hatházi Katalin
Székely Klára,
Finta Katalin - e
kötet szerzője - és
Kali becenév, nem
emlékszem a
vezetéknévére.)

Ő is kitűnik szorgalmával és tehetségével. Jó volt, hogy szülei nagyvárosban éltek, mert helyből járhatott középiskolába, ahol kedves barátnőkre talált, s akikkel most is tartja a kapcsolatot. Remek tanárai, főleg tanárnői voltak, akiktől alapos tudásanyagot gyűjtött.

Most gyermekkorának legszebb álmai és vágyai válnak valóra, hogy fölvevették a képzőművészeti főiskolára; ha majd elvégzi, azzal foglalkozhat, ami számára nem is munka, inkább szórakozás lesz. Kézügyessége már neki is kitűnt kiskorában. Szüleitől örökölte tehetségét. Papája is szépen rajzol, mamája meg az úriasszonyok kedvtelésének hódolva, gyönyörű kézimunkákat alkot. Katica sokféle kézimunka fortélyát tanulta meg tőle, amit hasznosítani tud választott pályáján. Gyönyörű hímzésekkel díszíti a ruhákat és kiegészítőket.

Ezek a gondolatok járnak az eszében, míg a kis toalett-tükre előtt készülődik. Magára csavarta nagy fürdőlepedőjét a kellemes meleg zuhany után, majd a tükör elé állt, és figyelte arcát. Sima bőre kissé kipirult a víztől, a krémet lassan, finom mozdulatokkal masszírozza be a bőrébe, majd apró fésűvel megigazítja a szemöldökét. Hosszú szempillái beárnyékolják kékeszöld szemét, ami ábrándossá teszi a tekintetét.

Elégedett saját művével, utána már csak a szájára kent némi halványpiros rúzszt. Arcát nem szokta kikészíteni, mivel bőre természetes halvány rózsaszín árnyalatú, nem szükséges festékekkel fokozni. Aztán kezébe véve nagy hajkeféjét, hosszú haját alaposan átkefélte vele. Természetesen hullámos sötét-szőke hajjal áldotta meg az ég, sűrű hajzuhataga lazán omlott szét a vállán. Végül elégedetten öltötte magára elegáns világosszürke kiskosztümjét, amihez kék ingblúzt választott. Mindig szerette, kedvenc színe a kék. Formás lábára felhúzta a harisnyát, majd belelépett az enyhén magasított sarkú kényelmes borjúbőr félcipőjébe. A kis előszoba fogasról leakasztotta,

vállára vetette félcipőjéhez illő táskáját, még egy pillantás a nagyűkörbe, s kilépett a lakásból.

Ut közben a főiskola felé, végig gondolta az előtte álló nap teendőit. Szokása volt idejét pontosan beosztani, nehogy valami fontos teendőről megfeledkezzék. A múlt században épült hatalmas, többemeletes épületegyüttes hosszan nyújtózott a gondos kezek által rendbetartott park utcai frontján. Ablakai csillogtak a reggeli napfényben, még jobban kiemelve a hatalmas ablakok fölött díszelgő domborműveket. Egyszóval gyönyörű épület, méltó a nevéhez. Az első emeleten vannak a tantermek. Katica évfolyama a középső részen foglal helyet, nagy ablakai a parkra néznek, ahol egy modern szoborcsoport díszíti a bokrokkal, fákkal beültetett térséget. Előadások, és foglalkozások alatt szívesen nézi a fákon röpdöső-csivitelő madarakat.

Amint felmegy az emeletre, örömmel üdvözlí évfolyamtársait, majd a teremben mindenki elfoglalja a megszokott helyét. Katica a gondosan lezárt fiókjából már az első, gyakorló órán elővette a készülő ruhát. Vékony finomszálú pamutanyag darabjaira fehér fonallal sárközi mintát hímez. A ruha felső részén elől két csíkban lefelé keskenyen hullámos vonalban készül a díszítés. A szoknya hosszú, lefelé kissé bővülő; alját körben, keskenyedő háromszögekben hímzéssel díszíti. Most is ruhájának kedvenc színét: az acélkéket választotta, ami jól illik szeméhez és szőke hajához. A mai foglalkozáson sokat haladt a hímzéssel – de kevesebbet, mint amennyit szeretett volna.

Évfolyamtársával itt, a főiskolán ismerkedett meg. Véletlenül akadtak össze egy alkalommal, de attól fogva mostanáig nem találkoztak. Amint Katica belépett a terembe, Aranka magában állt, távolabb a társaságtól. Ezért odament hozzá. Már az első foglalkozáson egymás mellé ültek, Aranka segítséget

kért tőle. Összebarátkozott a szolid, kedves lánnyal, aki a sok jó tulajdonsága mellett kicsit félszeg, nincs kellő önbizalma. Szegény sorsból küzdötte fel magát, ezért gyakran szorul bátorításra. Most is megtorpant. Ő is ruhát készít, de nem tudja, milyen fazont válasszon kissé molett alakjához. Ezért kérte barátnője segítségét.

– Nem tudom eldönteni, milyen ruha illene hozzám. Segítenél nekem? – mindig olyan jó ötleteid vannak.

– Szívesen. Csak arra kérlek, ha valami nem tetszik az ajánlatomból, nyugodtan jelezd. Arra gondoltam, jól állna neked az egybeszabott ruha. Láttam Aranka arcán a csodálkozást, ezért folytatta: nem testhez simulóra gondolok, hanem egy lezser szabással készülő, középszürke, finom nehézselyem anyagból szabott ruhára, amelynek jó esése van. A díszítést hosszanti csíkban helyezzük el rajta. A ruha anyaga és a mintázat is karcsúsít, és a színe nagyon jól illik majd kicsit bronzbarna hajadhoz. Aranka csodálkozott a gyorsan megfogant ötleten, bájos arcán mosollyal fejezte ki örömét.

– Milyen jó ötleteid vannak!

Következő foglalkozás rajz-szakóra, ahol megtervezték, mivel díszítsék Aranka ruháját. Apró világoszöld gyöngyszemekkel ékesítik a V alakú nyakkivágást. A ruha elején, a derékrész alatt csipőtől közép felé, kicsit lefelé ívelő, keskeny gyöngydíszítés lesz, az egésznek ünnepélyes hatást kölcsönözve, ami akár estélyi öltözéknek is alkalmassá teszi. Arankát nagyon meghatotta, hogy barátnője segítségével milyen különleges ruhája lesz. Elhatározták, hogy a hozzáillő kellékeket (cipőt, kesztyűt, táskát) is együtt választják ki.

Hamar eltelt a délelőtt, együtt indultak ebédelni.

– Lépünk be néhány percre a templomba – ajánlotta Katica út közben. Mindketten istenhívók, mélyen vallásosak. Egyik egyházi összejövetelen már többször látták egymást. Kicsit

elidőztek a csendes félhomályban, aztán a közeli étteremben kiválasztottak egy könnyű ebédet, majd mindketten a hazafelé vezető út felé igyekeztek.

Hazaérve, Katicára meglepetés várt. Mamájától levelet kapott. A borítékban a távoli nagymama írását mellékelte, aki azt írja, hogy a következő vakációra, ismét szeretettel várja mindnyájukat. Testvérével a nagy hegyektől övezett kicsi faluról beszéltek, amely édesapa szülőföldje. Kicsi koruktól minden vakációjuk nagy részét, és a többnapos ünnepeket is ott töltötték. Szerettek pihenni a fenyvesek közé ékelts kis faluban, az üde levegőn mindig jól feltöltődve érkeztek haza.

Nagymamának régimódi, szép nagy háza állt a falun átfolyó patak közelében. A településen átvezető út végén balra kellett kanyarodni, ahonnan nemsokára kezdődött az utcarész, ahol a családnak ősi birtokai nyúlnak el, ott állt apuka szülőháza. A hatalmas terület utca felőli részén, hegyvidéki szokás szerint fenyőfából épült nagy ház áll, sok szobával, két oldalt széles, nyitott folyosókkal. Mikor ott tartózkodott a család, bőven jutott hely mindenkinek a régi bútorokkal berendezett tágas szobákban.

Az épület körül gondosan nyírt, füvel benőtt, fákkal-bokrokkal tarkított területet gondoztak. Nyáron a szabadban, nagy kerti asztal mellett töltötték az időt, gyakran ott tálalták az ebédet, és vacsorát is. Embermagasság fölött érő kerítés vette körbe a család birodalmát; védte az udvart télen a havasok felől behúzódó farkasoktól. Azon túl, a vasút felé terültek el a szántóföldek, amelyeket kiadtak megmunkálásra; a családnak már csak egy kisebb kert kellett a legszükségesebb zöldségfélék megtermeléséhez.

Nagymama élete-párja az első világháborúból nem tért vissza, hírt se hallottak felőle. De nemcsak férje, hanem András fia is odaveszett a nagy világégésben. Legidősebb

lánya, Mari nagynéném messze, az ország másik felében, egy nagyvárosban lakott férjével és gyermekeivel, akikről majd később még szó lesz.



A képen látható balról jobbra fent, állva: Ilus néni és Gyurka unokabátyám, Aniska néni fia. Ülve: Anyukám Pityu bátyámmal, Nagymama ölében én, másfél évesen, Nagymama ölében Aniska néni Lacika fiával, aki katonaként, balesetben vesztette életét.

Nagyanyám tehát egyedül maradt – már a férfiakat illetően – a nagy házban, két lányával: Aniska és Ilus nagynénémmel. Nagymama konyhájában főztek-sütöttek, ahol télen a kemence szolgáltatva a kellemes meleget, s vendégségek idején, a kenyéren kívül ott készültek nagy cserépedényekben a különféle erdélyi ételek, abban sütötték a kalácsot, süteményt is.

Katica szeretett náluk lenni, számára ez a hely a béke szigetét jelentette, ahol jó mód és kényelem vette körül. Külön szobát rendeztek be számára. A kis helyiség ablaka virágokkal

teleültetett bokros részre nézett, mögötte hatalmas fák zárták el az út felé a kilátást. Tavasszal és nyáron a kelő napsugár töltötte be a kis szobát, és madárdal zengett a bokrok sűrűjében. A nyitott ablakon át ez a csodás madárdal ébresztette. Megállt az ablak előtt, mélyeket lélegzett a tiszta levegőből, miközben gyönyörködött a zöldellő kertben és a távoli havasok látványában.

Különösen szerette a Patakkertet, árnyas fáival, amely közel esett a nagy házhoz, de elkülönült a gazdaság többi részétől. A területet egy kis patakocska osztotta ketté. Kristálytisza, sekély víz folydogált a mély árokban, fölötte fahíd ívelt át, azon keresztül lehetett eljutni a túloldalra. Ugyanis a kis falu közvetlenül kétezer méter magas havasok aljában épült, s nagyobb esőzés és hóolvadás idején az onnan lezúduló víz megtöltötte a mély patakmedret. A kertet zöld pázsit borította, teleültetve leginkább alma- és körtefával. Azon a helyen nagyon jóízű, finom gyümölcs termett. Katica ennyi almafát még sehol nem látott addig, mint nagymamánál, s olyan jóízű gyümölcsöt sem evett máshol, mint itt. A kert végében egy sor körtefa állt, azokon is zamatos gyümölcs termett.

A rengeteg almát, körtét nem adták el, hanem a ház teljes hosszában végighúzódnó pincében, e célra készült állványon szakszerűen tárolták. Ennyi gyümölcsöt elraktározva sem látott máshol. A családot egész télre ellátta gyümölccsel, s másoknak is jutott belőle.

Még középiskolás korában, egyik iskolai évben versenyt hirdettek almamag-gyűjtésre. Rokonai segítségével Katica lett az első, összesen négy kiló magot gyűjtött össze. Iskolai szünidők alatt sokat időzött a kertben, sétálgatott vagy olvasott a fák alatt. Pléddel a hóna alatt ment át a Patakkertbe és a selymes zöld pázsitra terítve hallgatta a fákon csivitelő madarakat, a tücskök ciripelését, a patak csobogását és nézte az égen

kergetődző-gomolygó báránnyelűket. Ábrándozott ifjúságán és a jövő életén.

A kis faluban több rokonuk élt. Az iskola igazgatója, családjával mindig szívesen látta vendégül az érkezőket. Ott is nagycsalád élt együtt, szinte már a fenyvesek közé ékelődő hatalmas házban: Béla bácsi, az iskola igazgatója feleségével, annak édesanyjával, aki akkor nyolcvanöt éves lehetett. Náluk lakott Béla bácsi egyik lánya, Iluska a férjével és gyönyörű két kisgyermekével. Az idős asszony most is tiszteletet parancsolóan, szálegyenesen jön-megy a lakásban, földig érő fekete ruhájában, és vékony cérnából gyönyörű vert-csipke terítőket készít. Sosem lehetett megérteni, hogy tudja az aprólékos finom szálból olyan ügyesen megalkotni az álomszép darabokat, hiszen a szeme már elfáradt, vastag szemüvegével is alig látott.

Katica másodfokú unokatestvére, Szász Klári, a falu Főutcáján él kilenc fiútestvérével és özvegy édesanyjával. Nem tudni hogyan, de apa nélkül is boldogulnak, aki szintén a háborúban vesztette életét. Katicát unokatestvéréhez szoros barátság fűzte, távollétük alatt is leveleztek. Klári molett, erős testalkatú csinos, barna hajú lány, négy évvel idősebb nála. Minden szünidőben gyakran töltötték együtt az időt. Testvérei közül ketten már dolgoztak. Nagy baromfiudvarukban százával kapirgáltak és kotkodácsoltak a tyúkok, gágogtak és hápogtak a libák, kacsák. Ebből mindig jutott finom falat az asztalukra. Szorgalmas, ügyes emberek élnek Erdélyben, mindenki ért valamihez, nem ismernek lehetetlent.

4.

ELTELT AZ IDŐ, szombaton Katica hazautazott szüleihez. Elhatározták, hogy egy-két nap ott időznek, majd Bandival, meglátogatják nagymamát. Pista elfoglaltságára hivatkozva otthon maradt. Később kitudódott, miért. Ugyanis megismerkedett valakivel...

Ezért ketten keltek útra, kis csomagjukkal a közeli pálya-udvarra siettek. Első osztályra váltottak jegyet, alig foglalták el helyüket, máris hallották a vasutas füttyentését és lassan elindult a vonatszerelvény. Nemsokára a hegynek fölfelé pöfög a mozdony, mint egy öregember, ki-kihagyva lélegzetét. Az ablakon kinézve, az egész szerelvény látszik a fenyvesek között futó síneken – amint nagy kanyart leírva, hosszú füstcsíkot eregetve maga után – halad a célja felé. Csodálatos innen a táj; itt, a hegyek között fakad a forrás, s amint a hegyoldal lejteni kezd, abból ered a kis patak, amely a vonattal párhuzamosan haladva szélesedik egyre jobban, s nemsokára folyóvá dagadva ömlik a még nagyobb folyóba. A két testvér ott ül egymással szemben a kényelmes fülkében; előbb olvastak, majd gyönyörködve a pompás tájban, Katica elmélázott, aztán beszélgetni kezdtek.

– Úgy érzem, hogy én emlékezetemben bármikor vissza tudok suhanni boldog kisgyermekkoromba, aminek mindketten részesei voltunk. Ha behunyom a szemem, olyan, mintha valami fényes alagúton keresztül jutnék vissza arra a helyre. – Emlékszel? – mennyit jártuk az erdőt, réteket? Egyszer egy völgybe jutottunk, ahol szinte terítve volt a finom erdei szamóca.

Jóllaktunk a gyümölcsből. Aztán az egyik bokron apró levelibékát láttam. Én nem mertem hozzányúlni – mindig ódzkodtam a hullóktól – ezért csak gyönyörködtem benne, olyan szép volt, mint egy ékszer. Te meg gyíkok után futkostál, de nem sikerült elkapni egyiket sem, ami nagyon bosszantott.

– Emlékszel? – folytatja az emlékezést Bandi, – a nagy réten járkáltunk, mind a négyen, testvérek...

– Már hogyne emlékeznék arra, mikor Guszti bátyánk kétágú boton egy siklót fogott, s felém közelített vele. Úgy megijedtem, azt hittem, hogy mérges-kígyóval ijesztget. Azt te is tudod, hogy én mindenféle hideg testű állattól rettegtem. Nekem mindegy, akár mérges-kígyó, vagy sikló, mindig irtóztam tőlük. Most is remegtem a félelemtől, nehogy megközelítsen a botján csavarodó kígyójával...

Bandi maga előtt látva a jelenetet, éktelen nevetésben tört ki, amit a fülkében ülők nem tudtak mire vélni, mert a csendes beszédből nem sokat érthettek eddig.

– Egy másik rémes emlék is élénken él bennem kedves fiútestvéreimmel kapcsolatban. Egy tavaszi délután a közeli akácos erdő szélén virágot szedtünk. István tartott felém, kezében kövér gilisztát tartva, azt ígérve nekem, hogy a nyakamba teszi. Csak ez kellett nekem! Mikor megláttam, úgy kezdtem futni, hogy meg se álltam hazáig. Talán az ilyen edzések jóvoltából értem el, hogy középiskolában érmeket szereztem távfutásból.

– De úgy-e, én jó voltam hozzád, nem ijesztgettelek kígyóval-gilisztával?

– Tényleg, nem emlékszem ilyenre.

Kellemes emlékeket idézve haladt a vonat, miközben megmegállt az állomásokon.

– Nemsokára megérkezünk. Nem tudják, hogy jövünk, ezért nem is várnak ránk. Meglepetés lesz, ha meglátnak.

– Nem baj, azért biztosan kapunk valami finom ennivalót – válaszol Katica, mikor nagyot zökkenve megáll a szerelvény.

Az emberek tolongtak, hogy minél előbb leszálljanak. Ritkult a tömeg, a két testvér csomaggal kezében, lépett le a peronra, majd elindultak, átvágtak a réten, ezzel megrovidítve az utat. Negyedóra se telt bele, mikor bebocsátást kértek a kapun. Pajtás kutyus farkcsóválva, boldogan ugrándozva és csaholva fogadta őket, ami kicsalogatta a három idős nőt a lakásból.

– Kedveseim! – micsoda meglepetés! De jó, hogy itt vagytok, legalább nem leszünk magunkban az ünnepen, – örvendezett nagymama, míg ölelő karjába vonta kedves unokáit. A két nagynéni is örömmel csókolgatta az érkezőket.

– Hogy utaztatok?

– Éhesek vagytok? – kapkodták egymástól a szót.

– Iluska, terítsél, kint vacsorázunk a fák alatt. Aniska, te tálald az ételt. Mit ennétek? Délelőtt húst sütöttünk, azt szeleteljétek fel. Van hozzá többféle saláta, jó lesz az, vagy valami mást ennétek? Utána finom túrós-rétes lesz. Gyertek, kicsit frissítsétek fel magatokat, aztán vacsorázunk – rendelkezett nagymama. Ugyanis mindig ilyen katonásan viselkedett. Mint egy nagyasszony, amikor idős kora ellenére csinos öltözkéiben, szálegyenes háttal végigment az udvaron, – helyesebben: vonult, – az, egy látvány volt mindnyájunknak!

A nagy kerti asztal szép hímzett terítővel, étkészlettel, fonott kosárákába rendezett finom friss rozsos „elegy” házikenyér-szeletekkel megrakva, készen állt. Annuska néném magas, sovány nő, göndör szőke haja rövidre nyírva, ő is egyenes tartással, csinos öltözkéiben egy nagy tálon fölszeletelve, hozza a húst, mellette kolbászkarikákkal, utána Iluska érkezik tálcán a különféle salátás-tálakat egyensúlyozva.

Ilus néném nem ment férjhez, „vénlány” maradt, a környezői irodán dolgozott. Akkori divat szerint rövid frizurája volt neki is, szőke és göndör, kék szemű, csinosnak mondható – lenne, ha nem viselné a sokdioptriás szemüvegét, s háta egyenes volna. Ő az öt testvér között a legfiatalabb, s amikor Mari nénémnek, nővérének már családja volt, mint fiatal lány került hozzájuk, ott járt középiskolába. Egymás után született a négy gyermek, s mint rokon leányka segített a néniének. Állítólag szeretettel dajkálta a kicsiket, az unokatestvéreimet, s gyenge csontozata következménye lett az elgörbült tartása. Én nem tudom, valóban így történt-e, de ekként hallottam a rokonoktól.

Katica csodálattal nézte nagyanyjának korosan is szép arcát, sima bőrét. Pedig nem volt könnyű élete, hiszen elvesztette férjét, egyik felnőtt gyermekét, és mégis, mindig nyugodtnak, kiegyensúlyozottnak ismertem. Most is, miközben elfoglalva helyét az asztalfőn, s a vizet kortyolgatta, miket hallok tőle:

– Olyan szerencsés vagyok, kezdi – miközben várja, hogy lányai és szeretett unokái asztalhoz üljenek – micsoda életem volt! Nyolcvanöt csodálatos év! Igaz, jutott bőven fájdalom és szenvedés, felváltva szerelem és boldogság. És meglehetősen sok bánat. De mindig, minden körülmények között felül tudtam emelkedni a nehézségeken. Kitartottam. Ne feledjétek: erről szól az életünk, a kitartásról, s arról, hogy mindazt, amit Odafentről ránk mérnek, túléljük. Nekem sikerült!

Milyen igaza van nagymamának. Jó lenne megtanulni tőle ezt a bölcsességet. De vajon van-e elég ereje mindenkinek, hogy így lássa, s úgy tudja leélni az életét, mint ő. Ezért olyan nyugodt, szép, kiegyensúlyozott az arca most is, mert felül-emelkedik a gondokon, a nyugalom kiül az arcára és széppé teszi őt idős korában is.

A hosszú utazás alatt megéhezett a két testvér. Rövid ima után a társaság farkasétvággal fogott hozzá a finomságoknak. Közben elmondták, mi újság, hogy vannak az otthoniak. Kellemes tavaszi este volt, még sokáig ültek kint a fák alatt, beszélgetéssel meghitt hangulatban töltve az időt, csak mikor hűvösödni kezdett, vonultak be a lakásba. Bandi és Katica egymás melletti szobát kaptak, még sokáig beszélgettek, – amíg elnyomta őket az álom.

Reggel madárdalra ébredtek, akácillattal telt levegő áramlott be a nyitott ablakon. Katica jó hangulatban kelt föl az ágyból, sietett magát fölfrissíteni. A három asszony szeretettel, finom reggelivel várta őket. Aniska néni volt a három nő között a főszakács, aki már korán reggel megsütötte a finom „köttes”-rétest, a székely süteménykülönlegességet.

Bandi szokásos jó étvágyával költötte el reggelijét. Alig fejezték be az étkezést, a kaputól a kutyus csaholása hallatszott. Hiába, kicsi a falu, híre ment a vendégeknek. Klári érkezett Bélussal, nagy tál süteménnyel.

– Azt hiszik a rokonok, hogy mindig enni fogunk? – súgta oda testvérének Katica. Még csak az kellene, hogy újból enni kezdjünk a kiadós reggeli után...

Klári másod-unokanővére Katicának. Még középiskolai vakációkban barátkoztak össze, ami tartósnak ígérkezett, annyira, hogy dédmama-korukig tartották egymással a kapcsolatot. Igaz, az idő sokat változott, később már csak levélben érintkeztek egymással.

Most rokoni szeretettel üdvözölték egymást, majd jót beszélgettek a hosszú távollét után. Délig maradtak.

Ebéd, majd egy kis pihenő után már készülődni kezdtek a hazaútra. Összeszedték kevéske holmijukat, de mikor körülnéztek, rengeteg csomaggal fölpackolva, a rokonok kísérték őket az állomásra, mert annyi süteményt és egyéb finomságot

kellett hazaszállítaniuk, hogy maguk nem tudtak volna megbirkózni vele.

Hazafelé gondolatban már a másnapi teendőkkel foglalkoztak. Lassan besötétedett, néha a fáradtságtól el-elbóbiskolva telt az idő a zakatoló vonaton.

5.

MOST TELJES a család, néhány napra mindenki meglátogatta a szülőket. Hazaérkezett Guszti, a kedves fiútestvér zászlós extra ruhájában. Nemsokára letölti katonaidejét. Ezt megelőzve végezte el a főiskolát. Korábban egy távoli kisvárosban, halláskárosodott gyermekeket nevelő intézményben kapott állást. Nagyon szereti a gyerekeket. Itthon mindig arról mesélt, mit csináltak, hogy éltek napjaikat az intézetben. Néha megfélekezett arról, hogy nem köztük van, beszéd közben mutogatni kezdett. Már lassan a család is megtanulta tőle a jelbeszédet, néha mindnyájan mutogattunk. Ezen aztán jókat mulattunk.

Most katonai szabadságát tölti, rövid időre jött, várja őt menyasszonya, egy kedves teremtes, tanítónő. Guszti már bemutatta a családnak, húsvétkor együtt jöttek a szülőkhöz látogatóbba. Azt hiszem, ha leszerel a katonaságtól, megtartják az eljegyzést. Időközben megkapta kinevezését, egy Váradhoz közeli kis város gimnáziumában tanít majd. Mindketten boldogok, öröm őket együtt látni. Milyen csodálatos a szerelem, a titkok megszépítik az életet. Amíg ezek léteznek, addig hihetünk abban, hogy a világ még ennél is sokkal szebb és gazdagabb lehet. Ha az ember boldogságot sugároz, ha másokat megnyugtat, akkor van értelme életének, de ha életünk gondot vagy szenvedést okoz bárkinek a környezetében, akkor mi értelme lehet az egésznek?

Katica ilyen gondolatokkal figyelte kedves bátyját, aki átadott neki egy fényképet, ahol Ilivel együtt mosolyognak a

világra. Most családi körben, a fiatalok együtt tervezgetik jövőjüket.

Másnap Katica meglepetésen törte a fejét. Amíg Guszti délután lepihent, addig felöltözött az extra ruhába, fején félre-csapva a sapkát, majd a hall asztalán levő vendég-cigaretta-tartóból kivett egy szálat, meggyújtotta, utána homlokához emelve a kezét, katonásan lejelentkezett a bátyánál. Nagy derűtség fogadta.

– Kislányom! – Olyan jól áll neked bátyád extra ruhája, mintha rádöntötték volna – szolt oda anyuka.

Együtt mentek ki a lakásból, s a lépcsőfeljárón több fénykép készült mindnyájunkról az extrában, mivel a másik két fiú-testvér is kedvet kapott felpróbálni a csinos katonai egyenruhát, s utána felöltözve bemutatkoztak. A képeken Ili is ott van családi körben, apró termetét két oldalról öleljük át. Szép komoly arcát nyakig érő világosbarna haj keretezi, bőre fehér, élénk barna szeme szeretetet és barátságot tükröz.

– Kis húgom, milyen érdekes lesz, ha majd unokáid meglátják a fölvételeket. Csodálkozhatnak rajta, hogy „abban a korban” a lányokat is besorozták katonának...

Csöngetnek a kertkapun. Klári robban be rajta, a volt osztálytárs, a TRIÓ tagja, aki két iskolai év alatt náluk lakott. Szokásos sietséggel köszönti a családot.

– Csak pár percem van, nemsokára randira megyek, Kántor Bandi vacsorára hívott, – hadarja rejtélyes mosollyal. Aztán közelebb hajol hozzám, fülembe súgja: – Nemsokára megtartjuk az esküvőt és megmutatja az ujján fénylő aranykarikát.

– Klárikám! Igaz szeretettel gratulálok nektek, s kívánom, hogy legyetek nagyon boldogok. Már diákkorunkban, mikor csapatostul vonultunk az iskolába, te és Bandi mindig együtt vonultatok a többi mellett. Gondoltam, hogy ez lesz a vége,

mindig látszott rajtatok, hogy együvé tartoztok. Őszintén örülök boldogságtoknak. *Átkarolva nagyot cuppantott az arcára.*

Utánam a jelenlevők mind hozzásiettek, és elmondták jókívánságaikat.

Aztán eszembe jut, hogy körülöttem lassan már mindenki párkapcsolatban él, – csak én maradok magamnak?

Igazság szerint egyelőre nem akarom magam lekötni. Legalább a főiskola befejezése előtt biztos, hogy nem gondolhatok erre. Nem akarom, hogy életem álma bármi miatt csorbuljon. Nem és nem! Mindenekelőtt a főiskolát kell befejeznem. Ebben az elhatározásában Széchenyi István gondolata erősít: *„Boldog, aki eldicsekedhetik, hogy önmagához és életelveihez mindhalálig hű maradt! Aki elmondhatja, hogy egyetlen tettét sem szeretné meg nem tettnek tudni, s aki a múltra vígan és elégedetten tekinthet vissza.”*

Klári, Szélvész kisasszony pedig fölugrik a helyéről.

– Ne haragudjatok, mennem kell, s ezzel elviharzik. Nagy csend marad utána.

Csöng a telefon, Guszti veszi föl, majd rejtélyes mosollyal nyújtja át. – Téged keresnek kishúgám!

– Ki az? – veszem át a kagylót.

– Halló, itt Kató. És ott? *Majd csodálkozva kérdezi:* – Hová?
– *Kis idő múlva:*

– Még nem tudom biztosan, hogy arra az időre hazakerkezem-e. Kérem, holnap hívjon, akkor tudok válaszolni. Viszontlátásra! – *Majd elgondolkozva leteszi a telefonkagylót. Testvére hangjára ocsúdik föl.*

– Ki volt a kellemes hangú fiú, húgocskám?

– Még nem ismered. Én is csak egyszer találkoztam vele, egy baráti összejövetelen, amire Bandival együtt mentem el. Sokat táncoltatott és hazakísért, ennyi az egész, – s most találkozni akar velem.

- Nocsak! Komolynak indul?
- Egyelőre korai volna ezt feltételezni. Szimpatikus fiú, de nagyon lerohant első alkalommal, ami nekem nem volt ínyemre. Nekem jobban meg kell ismernem valakit ahhoz, akit közelembbe engedek.
- Jó, most nem kérdezek többet – emeli föl mindkét kezét bátyám.
- Nem titkolózom, de igazság szerint még nem akarom magam lekötni. Nekem sokkal fontosabb a hivatásom, a főiskola. Majd utána jöhet a szerelem. Nem mondom, amikor van időm, szívesen elmegyek fiatalokkal társaságba, szórakozni, de nekem egyelőre ez elég.
- Gusztii rejtélyesen mosolyog, de nem szól rá semmit.
- Igaz, nálatok már más a helyzet. Ti már együtt kezdhettek a jövőtök építését.
- Bátyám értékes, komoly ember. A tanítóképzőben mindig kitűnő eredményt ért el. Abban az időben az iskolák az évet lezárva, kis füzetben kiadták valamennyi tanuló érdemjegyét. A bátyámé mindig vastagbetűvel volt kinyomtatva, ami a kitűnő osztályzatot jelképezte. Ezt én is utánoztam tőle. Nekem is fekete betűkkel voltak nyomtatva az érdemjegyeim.
- Annyira helyes lány Ildi, igazán örülök, hogy ilyen kellemes teremtes lesz a sógornőm. Igaz, nem sokat tudok róla, csak annyit, hogy nagybácsija, Józsi bácsi felügyelete alatt nevelkedett, aki a nagyvárosi püspöki palotában, komoly beosztásban működik. Már jártam ott egy iskolai kiránduláson még középiskolás koromban, és akkor megnéztük a gyönyörű székesegyházat és a püspöki palotában a múzeumot. Ilike az egyházi iskolában tanítja a nebulókat. Arról az útról szép emléket őrzök magamban.

6.

VÉGE a főiskolai foglalkozásnak, a hallgatók kirajzottak az épületből. Aranka Katicával együtt lépett ki az utcára, ahol egy közeli padon Ildikó ült gondokba merülve. Odaérve, Katica bemutatja őket egymásnak. Ildikó sírva borul barátnője vállára.

– Rád vártam, – mondja sírástól akadozva – beszélnem kell veled, borzasztó dolog történt.

Aranka feszélyezve érzi magát, látva, hogy itt nincs rá szükség.

– Szevasztok, nekem dolgom van. Be kell fejeznem egy munkát – holnap találkozunk, – ezzel elsietett.

– Menjünk be a cukrászdába, ott nyugodtan beszélhetünk. Ahogy elnézlek, valami nagyon bánt téged.

– Inkább sétáljunk át a közeli parkba, egy padon elmondok mindent. Tudom, hogy nézhetek ki, nem akarok emberek elé kerülni, főleg ismerősökkel nem szeretnék találkozni.

– Jól van, menjünk, – azzal karon ragadta barátnőjét és gyors léptekkel a park felé vették az irányt. Egy félreeső helyen, bokrok mellett találtak egy üres padot, ahol elhelyezkedtek.

Katica nézi barátnője kisírt arcát, karikás szemét. Nem olyan ember, aki hamar föladja. Mi lehet vele?, tűnődik magában.

– Mondd el, mi történt, mi bánt ennyire?

Ildikó gyorsan rátér a tárgyra. – Anti megcsalt! Képzeld el, most már értem, miért változott meg annyira. Egy közös ismerősünk véletlenül elszólta magát, s én kifaggattam. Kértem,

mondjon el mindent, mert jobb, ha tudom, mi az igazság, még ha kellemetlen is nekem. De az, ami történt, annál sokkal több.

Aztán lassan megnyugodva, részletesen elmondja, – könnyeit törölgetve –, hogy férje hónapok óta rendszeresen randevúzik egy nővel, alig van otthon, nem is beszél hozzá, feltűnően kerüli őt.

– Mondd, valóban így van? Ezt nem gondoltam volna róla...

– Nem tévedés, sajnós, ez az igazság. Az egészben az a tragédia, tegnap bizonyosodtam meg róla, hogy kisbabám lesz. Ha tudnád, hogy vártam ezt az időt, s pont most kell rájönnöm, hogy majd apa nélkül nevelhetem föl a gyermekemet. Nem is tudom, hogy élem túl az egészet...

– Megmondtad neki?

– Mit?

– Azt, hogy babát vársz.

– Nem bírom rászánni magam azok után, amit velem tett. És tudod, kivel csal engem? Nem fogod elhinni!

– Ki az? Ha tényleg meg akarod mondani, akkor gyorsan, ki vele!

– Juci! Képzeld, Juci, akit barátnőként szerettem, akivel mindig őszintén mindent megbeszéltem! Mondd, hogy tehette ezt velem? – sírta el ismét magát.

– Hihetetlen! Tudod, ha most visszagondolok arra, nemrég' nálunk beszélgettünk hárman, Juci, Klári és én, akarom mondani, inkább csak én társalogtam Klárral. Arról esett szó, hogy egy éve még milyen boldogok voltatok, s hihetetlennek tartottuk, hogy ilyen hamar megváltozzon köztetek minden. S ekkor nekem feltűnt, hogy Juci elgondolkozva nézett maga elé, nem folyt bele a társalgásba. Most már értem, miért!

Hiába vagyunk barátnők Jucival, azt tagadni se lehet, hogy nála szinte sikk, ha másoktól elhódíthatja a partnerét, mindegy,

hogy udvarló, vőlegény vagy akár férj az illető, csak nadrágot hordjon, nála csak az számít.

Egy kiránduláson – még középiskolás korunkban – történt, hogy kikezdett azzal a fiúval, akivel fülig szerelmesek voltunk egymásba. Igaz, nekem, csak annyit jelentett az első ábrándos szerelem, hogy tanulás közben kimentünk az ajtó elé a levegőre és együtt sóhajtoztunk a holdfénynél. Ezt Juci nagyon jól tudta. Később egy alkalommal arra akart tanítani – engem, hogyan kell a fiúk fejét elcsavarni. Ennyire nem ismert engem, a barátnőjét, hogy ilyen viselkedés nem az én stílusom! És most veled ugyanezt teszi! Undorító! Egyszerűen nem tudok napirendre térni fölötte. Borzasztóan sajnálom, hogy éppen neked kell ezt átélned – miatta.

Igyekeztem megnyugtató barátnőmet, mert igazán, szívből átéreztem helyzetét.

– Fel a fejfel. Hidd el, rendbe jöhet minden. Ne légy kishitű, mert a pesszimista olyan ember, akinek ugyan mindig igaza van, de soha sincs öröme benne. Remélem, te nem ezt akarod elérni.

– Nem akarom, csak most nagyon nehéz nekem. Teljesen kilátástalannak látom a jövőmet.

– Tudom, de nagyon kérlek, tedd túl magad az egészen. Gondolj a kis magzatodra! Próbálj arra hangolódni – bármilyen fájó is neked – hogy ez csak egy kis kitérő. Hidd el, a férfiak hamar megunják az effajta nőket, akinek nem a gyöngéd és hűséges társ kell, csak a hódítás öröme élteti őket. Elhiheted nekem, még az is előfordulhat, amilyen hamar egymásba gabalyodtak, olyan gyorsan elmúlik a vihar, mert Juci igazán nem hűséges típus, és az is előfordulhat, hogy még kibékültök Antival. – Meg tudnál neki bocsátani? Tedd a kezéd a szívedre, és úgy válaszolj! – Láttam, enyhe mosoly ül ki az arcára, és csak kis szünet után válaszolt.

– Talán.

Kicsit megnyugtató, – lehet, hogy még rendbe jöhet minden?

Még sokáig ültek csendben egymás mellett, aztán mindenféléről beszélgettek, amíg alkonyodni kezdett és a hűvös szellő felborzolta a hajukat. Katica könnyű kabátkáját fázósan húzta össze magán.

– Induljunk, hazakísérlek, – közben megigazította Ildikó összekócolt frizuráját. – Szedd magad rendbe, nem kell mindkinek látnia, hogy bánt valami. Fel a fejfel!

– Ilyen állapotban nem mehetek haza, eljönnél velem? Arra gondoltam, édesanyámnál maradok egy ideig. Nem akarok most Antival találkozni. Nem tudok mit kezdeni a fájdalommal.

– Igazad van, jó lesz anyukádnál, szívesen elkísérlek.

7.

RANDEVÚTadtunk egymásnak. Ahogy tegnap megbeszéltük; a déli misére megyek a Ferencesek templomába, Gábor ott vár rám, meghívott egy sétára és cukrászdába. Nem tudom miért, a szívemet egészen kiforgatva, felzaklatva érzem. Felvetődött bennem a gondolat: hátha el se jön, hátha szélhámoskodik velem? Elvetettem a gondolatot. Nem, az nem lehet, ez életem nagy csalódása volna.

És íme, bekövetkezett! Esett az eső. Felhúzott ernyővel léptem ki a templomból. Körülnéztem, – Gábor sehol. Magamra húztam az ernyőt, és sírással küszködve ballagtam hazafelé. Nem akartam magyarázkodni, hogy nem sikerült az első randevúnk, inkább sétáltam az esőben. Azon gondolkoztam, ott volt-e, vagy csak elkerültük egymást, azt nem tudom, hiszen alig ismerem. Tény, hogy nagyon rossz érzés fogott el. Nem tudtam belenyugodni. Ha becsapott, alapos lecke nekem! Nehéz volt elviselni, mindenesetre tanulság számomra!

Ebéd után bezárkóztam a szobámba, nem akartam, hogy bárki lássa csalódásomat. Olvasni kezdtem, hogy elűzzem kellemetlen gondolataimat. De a leírt mondatok nem értek el a tudatomig. Mindig visszatértem a kellemetlen percekre, hogy miért mentem bele a találkába? Nem kellett volna. Talán intő jel volt számomra? Arra gondoltam: magam akarom irányítani a sorsom. Nem akarok csak úgy sodródni. Ilyen döntő lépéseket jobban meg kell gondolnom. Eszembe jutott, megígértem Bandinak, hogy elővigyázatos leszek.

A másik szobában csöng a telefon. Bandi veszi föl a kagylót, aztán bekopog hozzám: – Téged keresnek, – majd széles mosollyal arcán, átnyújtja nekem. Mindjárt gondoltam, ki hívhat. Fölemelem a telefont.

– Halló!

– Kézcsók, itt Gábor. Ezer bocsánatot kérek, elaludtam tegnap, nem tudtam ott lenni a megbeszélt időre.

– Valóban? Nem csak kifogás?

– Kérem, ne haragudjon rám, nehéz hetet éltem át, s most valahogy elaludtam... úgy-e, megbocsát nekem?

– Talán.

– Mikor láthatom újra?

Még élt bennem a csalódás érzése. Talán Bandi is észre vette, hogy félrehúszom a számát. Akkor intett, és diszkréten kivonult a szobából. Milyen figyelmes. Mikor egyedül maradtam, beszélgetni kezdtünk, annyira kért, hogy végül kellenél, de beleegyeztem, hogy másnap a főiskola előtt megvárhat. Később a döntésemem magam is megütözttem. Jól tettem-e, hogy ismét találkára megyek vele, mikor egyszer már átejtett, – de aztán magamban mentegetni kezdtem: mindenkivel előfordulhat, hogy elalszik. Vele miért ne történhetne ilyesmi? Miért lennék hozzá igazságtalan?

Másnap Arankával siettem a rajzórára. Megnéztük a kiállított képeket. Vannak köztük igazán szépek. Utána kezdődött az óra. Egy idős bácsi modellt ült a terem közepén, a fejét kellett szénnel ábrázolnunk a rajzlapon. Közben két ismerős fiúval kiértékeltek a szombati estét, mert ők is ott voltak azon a bizonyos baráti találkozáson. Most Zsombor hozzám fordul, merőn figyel, közben dolgozik a rajzlapon. Később látom, hogy nem a bácsi feje, hanem az én arcomom került a papírra. Nem sikerült valami jól, pedig általában rendes rajzai vannak. Hat előtt pár perccel hozzám jött a tanár úr: Zoli bácsi, segített,

és javított a munkámon. Már tükön ültem, de meg kellett várnom, amíg befejezi. Odasúgtam Arankának.

– Korábban el kell mennem. – Összepakoltam a holmim, és csendesen kisomfordáltam a teremből.

Először senkit nem láttam a közelben, már neki akartam vágni az útnak egyedül – gondolván, már megint átejtett – aztán észrevettem: az egyik oszlop mellett társalog valakivel. Gyorsan kezet fogtak, aztán hozzám sietett, és udvariasan köszöntött.

– Csókolom a kezeit.

– Jó estét, Gábor. – Beszélgetve haladtunk egy darabig, aztán szó nélkül belémkarolt.

– Megengedi?

Kicsit meglepődtem. Furcsa szokásai vannak, gondoltam, de nem ellenkeztem. Út közben benéztem Laci üzletébe, Pityunak átadtam a rajzszerkezetemet, s kértem, vigye haza. Aztán „kimenőt” kértem tőle, és sétára indultunk.

Alig ismerjük egymást, de éreztem, hogy valami történt velem. Jó érzés fogott el mellette. Kedves és figyelmes volt Gábor. Talán nem is hibás, mindenkivel előfordulhat, hogy elalszik. Hátha éppen ő lenne az, akire mindig vártam? Sokáig barangoltunk a csendes utcákon, aztán említettem, hogy haza kell mennem. Bekísért az udvarba.

– Katóka! Ne vegye tolakodásnak, de búcsúzóul szeretném megcsókolni.

Furcsán nézhettem rá, mert tovább folytatta.

– Ha megengedi, akkor tudom, hogy már nem haragszik rám...

Most azonban kapcsoltam: észnél voltam, és nem engedtem meg.

– Ezt már nem! Nem szokásom, és jó ízlésem tiltakozna ellene, ha engedném. Alig ismerjük egymást.

Hirtelen elhatározással behívtam, így nem kerülhetett rá sor!

Következő nap együtt mentünk hangversenyre. Kellemesen telt az idő, séta közben sok mindenről szó esett köztünk, amíg ballagtunk hazafelé.

Este, amikor egyedül maradtam gondolataimmal, mégis kétségek gyötörtek. Mi ez a kettősség bennem? Kétségek élnek bennem iránta, s mégis jól érzem magam a társaságában. Eszembe jut Ildikó és Anti esete, és magamban fohászkodtam: Nehogy én is életem jelentős pillanataiban rosszul döntsék! Segíts, Istenem, nehogy elkeveredjek, eltévedjek az élet labirintusában, – véglegesen, ahonnan majd nem találom a visszautat. Ezekkel a gondolatokkal hajtottam fejem a párnára.

Reggel frissen ébredtem. Jókedvűen tekintetem az ablakon beragyogó napra, a nyitott ablakon át behallatszott a madarak csiripelése. Kényelmes nap előtt állok. Jó érzéssel iszom egy csésze kávé, melléje pár falat péksüteményt kapok be. Lassan készülődöm a fürdőszobában, arcomat gondosan tanulmányozom a tükörben. Fölveszem azt a ruhát, amelyik legjobban áll rajtam. Elindulok vásárolni. Aztán elhatároztam, hogy ma egy jó pihenőnapot tartok. Már nem kell sehová mennem, azt tehetek, ami éppen jól esik.

Hazaérve lepakoltam a csomagjaimat, s a könyvszekrényhez lépek, mert éppen elolvastam egy könyvet. Találomra leemeltem egy másikat a polcról, belelapoztam. Nicsak! Egyikben Babitstól a következő sorokat olvasom: *„Szó sincs róla, hogy az igazi olvasó (azért, mert másnak és többnek tekinti a könyvet az „élet eszközénél”) az élettől való menekülést, elzárkózást keresne az irodalomban. Ellenkezőleg: még több életet szomjaz, nem elégedve meg a magáéval és a körülötte élő élettel és egyáltalán a saját életével, idegen lelkek könyvbe szúrt életét szívja föl, távoli tájak, elmúlt korok életével és lelkével akar gazdagodni.”*

– Én is így érzem, – s ha olyan szépen meg tudtam volna fogalmazni, mint ő, akár én is írhattam volna ezeket a gondolatokat. De hát én nem vagyok Babits Mihály. Aztán elmélázva visszakalandoztam a múltba.

Éltemet meghatározta, kicsi gyermekkoromban milyen környezetben éltem; szerető családban, szüleim gondoskodása kísérte lépteimet. S amikor ennél jóval kedvezőtlenebb helyzetbe csöppentem, mikor kényszerűen rövid időre el kellett hagynom a meleg családi fészket az alsó középiskolai osztályok idején, – érthető módon – nem éreztem jól magam, nem éreztem otthonomnak a bentlakásos internátust, ahol idegen volt számomra a környezet, ahová csöppentem.

Először éltem távol hosszabb időre az otthontól, így tizenkét évesen szomorúan hagytam ott gyermekkorom emlékeit, nehezen szoktam meg új környezetemet. Minden újdonságként hatott rám. Félszegnek, elhagyottnak éreztem magam idegenek között.

Engem szüleim szerénységre, egyszerűsége neveltek, így az itt látottak kisebbségi ébredést bennem.

Az internátus épülete a város elején állt; hatalmas, rendezett park tartozott hozzá, asztalokkal, padokkal. Jó időben kivihettük a könyveinket, ott tanultunk. Igaz, a nevelőnőnk kedves fiatal nő, akit kisasszonynak szólítottunk. Magázott bennünket. Külön tanulószobában tanultunk, ott tartottuk az iskolai felszerelésünket. A leckénket kikérdezte és segített, ha szükségünk volt rá.

Az internátus nagy hálószobáiban nem szerettem aludni, ahol egy szobát többedmagammal meg kellett osztanom, és még ezen túl is, sok mindenhez nehezen szoktam hozzá.

Hetenként mostunk haját. Legtöbb lány rövidre nyírt frizurát viselt, csak nekem volt – ülőhelyzetben földig érő – dús, szőke hajam. Ezért én gyakran még éjfélkor is szárítottam, amikor a

többi lány már aludni tért. Anyukám tojássárgájával mosta, kamillateával öblítette, és amikor lehetett, napon szárítottam meg a hajamat. Két vastag copfot fontunk belőle és nappal koronába csavarva került a fejemre. Szó szerint nehéz volt cipelni ezt a fejdísz.

Nem tetszett nekem a szigorú és merev vénkisasszony igazgatóhelyettes, aki mindig árgus szemekkel figyelte a lányokat, s aki ott élt a parkra nyíló külön lakásában. Nekünk számtant tanított. Idős, magányos nő volt, – senkivel nem beszélt a magánéletéről. Jól öltözött, de mindig sötét ruhában járt, fején kalappal. Megközelíthetetlennek ismertük. Velünk szemben szigorú, keveset beszélt, féltünk a közelében. Kérdezni semmit sem mertünk tőle, pedig gyakran előfordult, hogy nem értettük a magyarázatait.

Nem bírtam megszokni anyukám finom főztje után ott, a hosszú épületben készített ételeket sem, amelyeket a nagy ebédlőben elénk raktak. Egy alkalommal paradicsomlevest főztek, utána tésztát kaptunk. De milyen tésztát! Grízeset! Tészta liszttel! Egyiket sem tudtam megenni. A paradicsomleves édes volt, mint a méz. Csak úgy szerettem, ahogyan otthon főzték. A tésztát meg általában nem nagyon kedveltem, pláne olyanokat, amelyeket itt kaptunk. Szétfőtt, egészen más, mint az otthoni – frisstojásból gyúrt tészta. Egy alkalommal kint ültem a folyosón, a többiek már megebédeltek, a szakácsnő és a nevelőnő rosszallása után, éhesen és a szülői házban kapott finom ebédekre gondoltam... Még évekkkel később is a szétfőtt tésztákra, a nekem undorítóan édes paradicsomlevesre emlékszem vissza. Képtelen voltam megenni.

Ezeket később el akartam felejteni, és még gyermekkorban hozzáedzettem magam ahhoz, hogy kitérjek a kellemetlen gondolatok elől, így akartam megóvni saját nyugalmam a kétségbeeséstől, amikor hazagondoltam a szeretteimre...

Borzasztó naiv voltam. Egyszer kezembe adtak a lányok egy „gyónó füzetet”. Azt se tudtam, mit jelent az. Mit felelhetek én ezekre a kérdésekre, például: Hogy hívják az ideálját? Vagy: Hányszor csókolózott? Kedvenc színészei? Mindez olyanak tűnt előttem, mintha kínai nyelven írták volna. Tény, hogy ezeken én még nem estem át, mozt se láttam még kívülről sem, így hát, hogy ne nézzenek annyira naivnak, fölényesen kitöltöttem, találomra beírva valamit. *Ilyen voltam én, akkor.*

Bár kitűnő eredménnyel végeztem el az általános iskola alsó osztályait, de volt bennem annyi önkritika, hogy vizsgadrukkos lévén, hamar beláttam, nekem sokkal jobban fel kell készülnöm minden anyagból, mint másnak, ahhoz, hogy jó eredményt érhessek el az új környezetben.

A város egyik mellékutójában emelkedett az iskolaépület. Ide jártunk át minden nap reggeli után. A magyar-irodalmon kívül a rajzórákat szerettem legjobban. Kézügyességem már kiskoromban mutatkozott, mindent lerajzoltam, minden papírt felhasználtam erre a célra. Főleg női alakokat, arcokat, frizurát rajzoltam, ruhákat terveztem. Nekem nem jelentett nehézséget egy-egy rajzóra. Amíg osztálytársaim féltek a foglalkozásoktól, én alig vártam. Külön feladatokkal bízott meg a tanárom, látván, hogy jó érzékem van hozzá.

Vasárnaponként sorba állítva bennünket, *mentünk a nagytemplomba, misére.*

Aztán megszoktam azt a kisvárost, de soha nem szerettem ott lenni. Csendes, komoly kislány voltam, idővel megszeretek az osztálytársaim. Lassan beletanultam az ottani életbe. Mindjárt jobban éreztem magam, mikor megbarátkoztam azzal az osztálytársnőmmel, akinek helyben laktak a szülei. A lányok azt mondták, hogy nagyon hasonlítunk egymásra. Mi „*Testvérekének*” szólítottuk egymást. Ha együtt láttak bennünket, főleg hátulnézetben, akkor egymástól meg sem tudtak

különböztetni bennünket. Egyforma magasak voltunk, mindketten vékonycsontú, karcsúak és szőkék. Hajunkat egyformán hordtuk. Neki is két copfba fonták a hosszú szőke haját. Ugyanazokat a tantárgyakat, és tanárokat szerettük mindketten. Egyforma iskola-köpenyt viseltünk, együtt jártunk minden-hová. Még a névsorban is egymást követtük: Bakalár, Bedő, Csépe, Csikós, **Finta, Fodor**, Ő a kisváros főjegyzőjének lánya volt.

Ebben az időben gyakran eljátszottam azzal a gondolattal, hogy mi – talán egy korábbi, másik életben együtt éltünk, valóban, mint testvérek.

Télen, a város túlsó felén, a kis ligeti befagyott tó jegén korcsolyáztunk. Eleinte ügyetlenkedtem, gyakran elestem, később már jól siklottam a többiekkel a jégen. Ide is mindig nevelőnői kísérettel, csoportban jártunk, én csak olyankor, ha a barátnőm is ráért. Szerettem vele együtt lenni, s ez a vonзалom kölcsönös volt bennünk.

8.

MA, SZERDA délután, csend van a bank irodájában, ahol Katica dolgozik, de „*nincs otthon a macska, cincognak az egerek*”. Leonóra, a főnöknő egy megbeszélés lebonyolítására távozott, Jenő bácsi meg az üvegkalitkájában jól elfoglalja magát, mit sem törődik a fiatalokkal. Most éppen feláll, a polchoz sétál, levesz onnan valami dobozt, s gondolatokba mélyed egy rövid időre. Ilyenkor – magáról megfeledkezve – állát kicsit mozgatva előretolja, s alsó fogsora majd’ kiesik a szájából. Ezen aztán mindnyájan nevetnek, de vigyázva, észre ne vegye az öreg, nem akarják őt megbántani.

– Nézzetek oda! – figyelmezteti a lányokat Boglárka, miközben befogja a száját, hogy a kuncogása nehogy hangos nevetésben törjön ki. A lányok mind odanéznak, alig bírják magukba fojtani jókedvüket.

Emese félrehúzza Krisztit, odasúgja neki:

– Ha az én nagypapám lenne, megmondanám neki, s talán akkor leszokna erről a rossz szokásáról. Úgy látszik, a családban nem törődnek vele, hogy szegény nevetségessé teszi magát.

Amíg a lányok trécselnek, Gizike, az idősebb könyvelő szorgalmasan dolgozik, néha rosszalló pillantást vet a csitrikre, de ők kihasználják az alkalmat, tovább suttognak. Ritkán fordul elő, hogy ilyen nyugalom legyen az irodában, nem lehet elmulasztani a kínálkozó alkalmat.

A nyitott ajtón átlátni a másik irodába, ahol fiúk dolgoznak számítógépeken, most ők körbeállva, valami komoly dolgot tárgyalnak.

A lányok éppen nagy nevetések közt viccet mesélnek, mikor nagy csattanással kinyílik az irattár ajtaja, Enikő mutatóujját a szájára téve, jelzi, hogy „zavaró repülés” várható. A lányok veszik a lapot, mindenki gyorsan elfoglalja helyét. Úgy néz ki, mintha mindenki munkájába mélyedne, amikor testsúlyát és alakját meghazudtolva, szinte berobban a főnökasszony. Elegáns bordó kosztümöt visel, alatta krémszínű selyemblúzt, melynek kivágásából szinte kibuggyannak kerekded bái. Kicsípte magát, mert a központból jöttek hozzá a kollégák – valamilyen fontos megbeszélésre. Nemsokára utána megérkezik Barbara, hóna alatt iratokkal, aki a főnökasszony titkár-nőjeként mindenhová árnyékként követi, – ő a bizalmasa, a leíró, ő tartja nyilván a fontos eseményeket, határidőket.

Mikor elhalad Emese asztala mellett, csendesen odasúgja neki:

– Jó hírekkel érkezünk! A bankosok fizetésemelése ügyében folyt tárgyalás.

A menetet Vili zárja, a kifutófiú, aki nagy halom csomagot egyensúlyoz. Biztos a megrendelt nyomtatványokat hozza.

9.

KATICA a reggeli mise után hazafelé ballagva, majd' megfagy, olyan hideg van. Meggyorsítva lépteit, mihamarabb haza akar érni. Pistával megebédelték, aki a barátjához készülődik. Ő meg délután Gáborral találkozik, ezért egy csinos, bélelt, nyersszínű kiskosztümöt emel ki a szekrényből, hozzá kék alapon apró mintákkal díszített sálát köt a nyakába; akkori divatnak megfelelően hozzá selyemkesztyűt választ, harisnyát húz a lábára, kissé magasított sarkú drapp cipőt és táskát készít elő. Elégedetten szemléli magát a nagytükrőben, – fölemeli a 4711-es kedvenc parfümét s magára permetezve – indul a találkára.

Este szokása szerint végiggondolta, milyen napot zárt le.

Visszaidézi a délutánt, mely kellemesen indult, sokat nevetgéltek Gáborral, de később minden elromlott köztük. Azt tervezték, hogy a közelgő ünnepet Katica szüleinél töltik, aztán valami csekélységen összevesztek.

Az egész tréfának indult, de ő komolyan vette. Mintha nem érténé a viccelődést, nem érzi, ha valamit nem komolyan, hanem csak tréfából mond neki valaki. Rosszul esett Katicának, mert igazán nem akarta megbántani, – de ő félreértette, olyan komolyan reagált rá, hogy nem lehetett mire vélni. A fiú sokáig komoly és sértett arccal, hallgatagon ült mellette, s úgy tett, mint akit valami nagy sérelem ért.

Katica később ismételten visszaidézte a történeteket. Apránként elemezte, mit mondott, hogy fejezte ki magát. Semmi sértőt nem talált benne. Ezért valami nagyon szorította a torkát. Vele nem lehet viccelődni, mindenre sértődötten reagál?

Otthon mindig tréfálkoztak, viccelődtek egymással, és ezért soha sem volt köztük sértődés. Az a jó, ha mindenkiben van némi humor és egymás iránti figyelem, akkor a viták nem fajulnak veszekedéssé.

Ő pedig mostanában minden ok nélkül egyre gyakrabban vág sértődött arcot, mintha megbántották volna. Eddig ilyen csak hisztis nőknél tapasztalt. Ilyenkor szinte elgyengül, remegni kezd, de mindez természetellenesnek tűnik, olyan, mintha erőltetné a dolgot, ezért inkább humoros a viselkedése. Észrevette, mintha azért tenne így, szinte várja, hogy kien-geszteljk olyan sérelemért, ami meg sem történt.

Emiatt kétségek támadtak benne, hiába akarja elhessegetni a rossz érzéseket, nem sikerül. Nem tehet róla.

A családban, és társaságban is hozzászólt a jó modorhoz. Ezt akkor is elvárja másoktól, ha valakinek nehezebb esik illendő módon viselkedni. Visszariasztja a teljesen meztelen, bárdolatlan őszinteség is. Azt szeretné, ha mindenki őszintén, természetes módon lenne finom. Távol áll tőle az a mondás is, hogy *„Ami szívemen, az a számon!”* Ha valakivel őszintén kell közölni olyasmit – ami talán nem kellemes számára – nem szabad odavágni neki nyersen, előbb meg kell gondolni, és lehetőleg *„becsomagol-va”*, bántás nélkül tudomására hozni a saját véleményét.

Ilyen tekintetben lehet, régimódi vagyok – elmélkedik tovább Katica – beszédben, modorban az udvariasságot, az egymás iránti tiszteletet, egymás megbecsülését nagyon fontosnak tartom. Én is megadom ezt másoknak, amit viszont elvárok magamnak is. Számomra idegen és lealacsonyító minden tekintetben az a – hogy is fejezzem ki, – nyers, meztelen beszédmodor.

Amikor legközelebb találkoztunk, még mindig olyan feszélyezett volt a viselkedése. Valami kellemetlenség érthette, de nem beszélt róla. Talán az üzlettel kapcsolatban lehetnek gondjai? Nem tudhatom, ha nem teszi szóvá.

10.

MISZTIKUS félhomályban, gyertyafény mellett rovom e sorokat. Több mint egy órája kialudt a villany. – Már megint mi történt a bankban? Délután meglepetés ért az irodában. Átjöttek a fiúk a mi szobánkba, és körülvettek, – viccelődtek. Sokszor húznak, ma is bosszantottak, s nem tetszett, amit mondtak. Erre én azt válaszoltam félig szomorúan, félig tréfásan:

– Tudom, engem itt nem szeret senki; alig várják, hogy ne lássanak.

– Nem így van az! Sőt! – mondja halkan Géza, – miközben úgy néz rám, azt hittem: mindjárt elolvadok tőle. Csodálkozva ránéztem.

– Nem így van? Akkor hogy van?

– Nem bizony, én állandóan melletted szeretnék élni, nemcsak itt az irodában, a másik szobából nézni téged.

Húha, ezek nagy szavak, fölérnek egy szerelmi vallomással! – és mindezt olyan komolyan mondta, közben mélyet sóhajtván, szomorúan, lemondóan nézve rám – úgy, hogy nem volt szívem tovább élcelődni vele. Gyorsan az irat fölé hajoltam és szorgalmasan folytattam a munkám. Állandóan célozgat, de így, az iroda valamennyi dolgozója előtt még sohasem tett ilyen vallomást. De hát mit akar? Csak nem gondolja komolyan?

Egyébként sem értem a fiúkat. Mind nekem akar udvarolni, más lány is van itt körülöttem! Nemrég Frici sugdosott a fülembe olyasmit, hogy de jó lenne veled együtt járni...

Az irodából hazafelé menet, karácsonyfa-díszeket vásároltam, majd Évával, évfolyamtársammal találkoztam. Bánatos volt az arca, erre megkérdeztem, mi bántja? Elkezdett panaszkodni a férjére, hogy állandóan, minden csekélységen összevesznek. Szavaiból arra következtettem, hogy fiatalasszony léteére nem boldog. Én nem így képzelem el a házaseletet.

Tegnap délután jelentkezett Gábor, segített a fenyőfát földíszíteni. Mikor elkészültünk, megálltam kissé távolabb, és gyönyörködtem a szép karácsonyfában. Kellemesen teltek a percek együtt. Arra gondoltam: mi lesz jövő ilyenkor? Vajon együtt maradunk-e, boldogok leszünk-e? Ki tudná azt előre megmondani...

Megbeszéltük, hogy másnap eljön, de most hiába várom. Még jó, hogy sorban érkeztek hozzánk a vendégek. Mégsem felejtett el mindenki. Estefelé Vica toppant be, később Feri. Szegény, nagyon el volt keseredve. Minden szava csupa keserűség, lemondás. Mikor látta, hogy folyton az órát nézegetem, megkérdezte?

– Gábort várja?

– Igen, megbeszéltük, hogy jönni fog – feleltem rá, mire fölnézett a csillogó mennyezeti lámpára és fölsóhajtott.

– Csak egyszer érném meg azt, hogy valaki ilyen türelmetlenül várjon rám!

Én meg kezdem végképp nem érteni Gábort. Nem első alkalom, hogy nem jön, mikor pontosan rögzítjük a találkozás idejét. Ez is csak véletlen? Nyugtalan vagyok. Mit tegyek? Ő kezdeményezte, hogy szabadságom alatt együtt töltsük az időt. Most meg azt sem tartja fontosnak, ha közbejön valami, hogy legalább telefonáljon?

Eddig azt hittem, hogy végre révbe értem. Úgy éreztem, hogy első nagy szerelmem után, – ami váratlanul szakadt meg – ez az év hozta el nekem az igazi szerelmet, ami után annyira

vágyakoztam. Mindez álomnak tűnt, olyan, mintha évek óta, vagy talán mindig ismertük volna egymást. Arra gondoltam, hogy egy lesz a sorsunk, egybe vezet életutunk. Voltam már szerelmes, naiv, diákszerelem, de az, más volt. Ilyen őszintén eddig senkihez nem vonzódtam. Előtte feltártam az életemet, tud rólam mindent, a féltve őrzött titkaimat is. Lehet, hogy rosszul tettem, hogy megosztottam vele? De mostanában félek. Talán tévedtem, pedig nem szeretnék benne csalódni.

És most, már nem is először, Katicának eszébe jutott az a gyönyörű tavasz, amikor találkozott Lajossal; néhány év korkülönbséggel köztük, hiszen még középiskolába járt, Lajos pedig a gimnáziumban tanított, a cserkészcsapat parancsnoka volt, de nem ott, ahol ő tanult. Mivel a humán tárgyak mellett gyakorlati tárgyakat – köztük gyorsírást is – tanult, fölkérték, hogy az esti órákban rendezett akadémiai előadásokat jegyezze gyorsírással. Gondolkodási időt kért. Bár akkor érettségi előtt állt és alaposan be volt osztva az ideje, s ez is nagy elfoglaltságot jelent majd, arra gondolt, hogy jó ügyet szolgál vele. Arra ígéretet kapott, hogy az áttételnél megfelelő szakmai segítséget kap, tehát nem lesz nehéz dolga. Elvállalta.

11.

EBÉD UTÁN olvasgattam, később úgy elaludtam, hogy csak ötkor ébredtem fel. Bántott, mert félőtre beszéltük meg dr. K tanárral, hogy megyek hozzájuk, és a múlt héten két alkalommal tartott előadás anyagát gyorsírásból átírjuk gépbe. Sietve lezuhanyoztam, ruhát váltottam, hogy induljak.

Csengetnek, ő áll az ajtóban.

– Nem zavarok?

– Dehogy! Tessék, jöjjön beljebb. Itthon van a bátyám, kicsit beszélgessünk.

– Azt hittem, megfeledkezett róla, hogy folytatni kellene az írást.

– Nem felejtettem el, de este későn feküdtünk le, s most délután kicsit pihentem, miközben elnyomott az álom. Most készültem el, éppen menni akartam.

Rövid beszélgetés után indultunk hozzájuk, és nekifogtunk a munkának. Ugyanis együtt dolgozzuk át az akadémia anyagát, én olvasom a gyorsírás szövegét, ő átgondolva, gépbe diktálja a húgának. Már annyira benne vagyunk, jól haladunk vele. Hárman ülünk az íróasztal körül. Egyszer csak mosollyal arcán, megjelenik Lajos mamája, középkorú úriasszony rendezett külsővel, nagy tál finom almás pitével kedveskedik a szorgos társaságnak.

Később, amikor elvégeztük a mai napra szánt munkát, átültünk kényelmesebb fotelokba, beszélgettünk. Lajos érdeklődött családunk iránt. Tíz óra volt, mire befejeztük. Hazakísért. Bátyám már éppen indulni készült értem, mikor becsengettünk.

Örülök, hogy elvállaltam ezt a munkát. Kedvemre való, még egyszer átgondolhatjuk a beszédeket, s azon túl, nagyon jó alkalom nekem a gyakorlásra. Már elmúlt tizenegy óra, mire ágyba kerültem. Rövid az éjszaka, reggel korán csörög az óra.

Annak a nyárnak, talán minden napjára emlékszem. Gyorsan teltek a napok, annyira el voltam foglalva, azért bátyámmal és társasággal kijártunk a folyóra fürödni és csónakázni. Azt hittem, hogy már elfelejtettem úszni, de jól megy.

Elérkezett a nap, mikorra megbeszéltük, hogy folytatjuk az írást. Szerencsére borús volt az idő, így nem fájt a szívem a víz után. Már nagy gyakorlatra tettünk szert, jól összehangoljuk a munkát. Annyiban változott a munka menete, hogy én olvasom a szöveget, Lajos rögtön a gépbe írja, ugyanis a hűga elutazott. Munka közben jókat nevetünk. Ma például azon a részen, ahol a felszólalásokat, kérdéseket írtuk. Felém fordult és megkérdezte:

– Nem maga írta ezt a kérdést Katóka? Ugyanis írásban leadott kérdésekre válaszoltak az előadók.

– Én, miért kérdezném? Ugyanis a papi nőtlenségről volt szó. Már nem emlékszem rá, ki volt a kérdező, de tény, hogy ez gyakran társaságban is fölvetődik.

– Gyakori téma, – s mivel Lajos időnként találkozik egyházi emberekkel, még a papok között is sokszor előfordul. Bizony, nem könnyű dolog valakinek 20-25 éves korában egész életre szólóan elkötelezni magát ilyen fontos kérdésben – tette hozzá elgondolkodva.

– Mennyivel könnyebb dönteni egész élete fölött 20-24 évesen annak, aki megházasodik? – kérdeztem vissza, – mert komoly gondolkodású ember előtt világos: a házasságot is, a papi hivatást is egy életre szólóan dönti el valaki. Ha egyiknél dönthet ebben a korban, akkor a másiknál miért ne tehetné? Sőt, szerintem a papokat már úgy nevelik – legtöbbször közép-

iskolás koruktól kezdve – hogy korábban megérnek a nagy elhatározásra, mint a többi fiatal.

Ebben egyetértettünk.

Később, befejezve a munkát, szó esett az emberi kézjegyekről, mivel őt is érdekli ez a téma, elmondtam, hogy barátnőm, Éva miket jósolt nekem a napokban.

Neki is van egy grafológia tárgyú könyve, fölállt, a plafonig érő könyvespolcok egyikéről leemelte, aztán együtt lapozgattuk.

Később kérte, hogy megnézhesse a tenyereimet.

– Ahogy figyelem, a vonásai sok jót mutatnak.

– Ha ez így van, nem az én érdemem, adottság, Isten ajándéka.

– Az életrajz és a fejvonal elég távol esik egymástól, – folytatta – ami apróbb hibák mellett sok pozitívumot rejt magában.

Utána a könyvből olvasta fel, közben – vizsgálva a tenyereimet (pontosan idézem): *„Heves, impulzív elhatározás, elsietése a dolgoknak, nagy vállalkozási kedv, erősen túlzott önbizalom, merész elhatározások jellemzik, esetleg a meggondolatlanságig.”*

Eddig nem valami jó, – gondoltam magamban, majd folytatta: *„Ilyen ember nem hatalmaskodó, nehezen befolyásolható (nőnél nehezen hódítható), sőt, az illető mindig hajlamos bizonyos tartózkodó viselkedésre, a baráti közeledés távolytartására, amint abban bizalmaskodást, udvarlást vagy szerelmi közeledést, befogni akarást vél felfedezni.*

A szellemi fejlődése már befejeződött kialakulást mutat. Az illető már bizonyos fokig függetleníteni tudja magát az erotikától, az ösztönös elfogultságtól. Az ilyen különvált élet-fejvonalú emberek az életben mindig boldogulnak, és előbb-utóbb célhoz jutnak.”

Folytatni kezdte az olvasást, de én is láttam a szöveget, s mivel utána intim rész következett, gyorsan összecsaptam a könyvet, mert nem tudhattam, hogy rám vonatkozik-e, és elhúztam tőle a kezem, nem engedtem, hogy ezután tovább vizsgálja a tenyeremet.

Kölcsönkértem tőle a kötetet, hogy hazaérve böngésszem tovább, mivel kíváncsi voltam a részletekre.

Közben eltelt az idő, beesteledett, és természetesen ma is hazakísért.

– Épségben hazahoztam a húgodat – mondta bátyámnak, amint kinyílt az ajtó.

Bátyám vette a lapot: Az előszobából kiszűrődő fénynél tetőtől talpig átvizsgált, hogy meggyőződjön arról, igaz-e az, amit hallott. Valóban épségben étem haza, ezért megnyugodott.

Az akadémiai esték rendszeresen folynak, szerettem hallgatni az előadásokat. Mindig vártam a szerdai- és szombatestéket. Az iskolai kórusban is benne voltam, a következő szerdán néhány számmal felléptünk az előadások közben. Csak azt sajnáltam, hogy nemsokára vége az egésznek. Sokat vállaltam, ezért utána végre pihenni akarok. Legalább egy hétig szeretnék kikapcsolódni, amikor majd sehová sem kell rohanni; jó lesz egy csendes helyen pihenni, és nem kell folyton figyelni, milyen elfoglaltság vár rám. Érdekes, én azt hittem, vasból van az idegzetem, semmi se árthat neki. És íme: sokszor érzem, hogy remeg a karom. Tegnap is éreztem ezt, írás közben. Amikor meg vissza kellett olvasnom egy részt a gyorsírásból, ahogy tartottam a lapot, remegett a papír a kezemben. Gondolom, furcsa lehet, ha valaki észreveszi rajtam.

Eltelt kis idő, ismét megjelent nálunk Lajos... Kért, menjek, és folytassuk az írást, ami még hátra van. Mindkettőnknek más elfoglaltsága lévén, már elég rég' abbahagytuk, most lassan

jöttünk bele a rendes kerékvágásba, – közben mindig másra terelődött a szó. Csak azon csodálkoztam, ha kezébe veszi a gyorsírásfüzetemet, folyékonyan olvassa vissza, pedig általában nehéz más gyorsírás-jegyzetét felismerni. Amikor én, a saját írásomon elakadtam, ő segített ki. Sokat nevettünk ezen. De ez nem olyan igazi nevetés volt. Közben majd' megszakadt a szívem, amikor említette, hogy beteg volt, ezért kellett abbahagynunk az írást. Tudom, mi játszódott le benne. Nem először vettem észre az érzelmeit. Csak azt nem tudom, miért kell nekem ilyen helyzetbe bonyolódnom?

Tudom, semmi az egész, teljesen ártatlan dolog, csak annyit érzünk mindketten, hogy egymás mellett kellemes és jó lenni, – nagyon jól érezzük magunkat. Egy nyelven beszélünk, hasonló az ízlésvilágunk. Biztos, hogy a jó Isten is mosolyogva nézi vergődésünket: rokon lelkek találkozását! Mégis: le kell győzni magunkat. De nehéz, nagyon nehéz. Küzdelem és harc, nappal munka, éjjel gond, fő a fejem, mégis borzalmas jóérzés. Gondolatok és érzések harca...

Arra a napra is emlékszem: augusztus 10-én, egy szombati napon volt az utolsó akadémiai előadás. Búcsúzó. Sajnáltam, hogy vége, mivel igazán örömmel hallgattam az értékes előadásokat, s nagyon kellemesen éreztük magunkat kettesben Lajossal, azok áttétele idején.

Az asztalomon gyönyörű rózsaszín szegfűcsokrot találtam. Vajon ki tehetette oda? *Mintha nem tudnám!* Azt is sejtettem, hogy érzései szerint inkább piros rózsát helyezett volna oda, de a nagy nyilvánosság előtt mégsem tehetette. Nagyon meghatód-tam. Éreztem, hogy bármilyen megerőltető volt számomra, és nehezen tudtam időt szakítani rá, nagyon fog hiányozni nekem. Olyan szép és tanulságos volt a beszédsorozat, hogy aki mindegyiken részt vett, lélekben-szellemileg nagyon sokkal gazdagodott.

Vasárnap a kedves-nővérekhez mentem, a félnyolcas misére, mert tegnap este arra kértek, hogy a szertartás alatt harmóniumozzak a kis kápolnájukban. Igaz, más, mint a zongora, azért tudok azon is játszani.

Délután strandoltam Pityuval. A tikkasztó hőségben, nagyon jól esett a fürdés. Már szépen lebarnultam. Alig értünk haza, máris jött Lajos, meghívott, hogy menjünk hozzájuk. Megvendégelték töltött paprikával és főtt kukoricával. Finom volt.

Elhatároztuk, hogy együtt megyünk este a hangversenyre. A délutáni fürdés után, a nagy meleg miatt eléggé elfáradtam, nem tudtam, hogy fogom kibírni az esti műsort. Annyi maradt meg bennem, hogy a zenekar nagyon szépen játszott. Különösen az első szám tetszett, de a címére már nem tudok visszaemlékezni.

Egy hét múlva, délután ismét Lajos csöngetett az ajtón, azzal a kéréssel, hogy folytassuk az írást. Még nem készültünk el a legutolsó beszéd áttételével.

– Ha ma nem, akkor majd talán, ha vakáció után hazajöttünk, befejezzük – mondta. – Én is pihenni készülök.

Olyan megható volt ma délután minden. Megint olyan szépen haladtunk. Az ő beszédét tettük át gyorsírásból. A végén megkérdezte: – tetszik-e?

– Igen, nagyon szép gondolatok vannak benne! – válaszoltam.

– Sok mindentől függ – felelte – milyen gondolataim támadnak.

Nehezen tudtam visszaolvasni a gyorsírást, hiszen már rég' írtam, így egymás mellett ülve, a füzet fölé hajolva, végig együtt betűztük a sztenogramot. Nem láttam az arcát, nem mertem oldalt fordulni, nem akartam, hogy észrevegye, hogy én értem... – de úgy is tudta. A szeretet titkairól szólt a beszéd, a befejezésben van egy mondat, ami nagyon megható. Soha

nem hallottam még embert így beszélni, ilyen kellemes, melegséggel átítatott hangon, ahogy halkan, lassan elsuttogta, mégis, mintha perzselt volna minden szó, amit hallottam:

„Ha valakit szeretünk, igazán szeretünk, arra mindig gondolnunk is kell, annak gondolatai, ügyei, problémái a miénk. Arca elkísér bennünket mindenhová. Éjjel és nappal tudatunkban hordozzuk annak valóságát, talán álmatlan éjszakák vívódásaiban is. Szóval: Nem tudunk, és nem is akarunk szabadulni tőle.”

Gyönyörű gondolatok, de mintha nem az előadáshoz kapcsolódnék, inkább – végig se merem gondolni – beillett egy vallomásnak, a legszebb szerelmi vallomásnak! Istenem! Milyen kifürkészhetetlenek újtjaid. Ismét egy nagy kérdés: Miért történik velem mindez?

Meghatódva ültünk egymás mellett, szinte remegve, talán hallhatólag zakatolt a szívünk. Mi azonban nem mertünk egymásra nézni, csak lefelé, a könyvet vizsgáltuk.

A kézírásomból analizált, amit a gondolatok-gyűjteményből írtam ki, a Hindu Hitregéből. Mind igaz, szintiszta igazság.

A végén megjegyezte:

– Olyan írása van – nemcsak a külalakot tekintve – mikor megláttam, még nem ismertem, de rögtön tudtam, hogy rendes és értékes kislány. Kis gondolkodás után folytatta:

– Kényes kérdés, amit akarok mondani. – Világért sem bán-tanám meg, de szeretném valamivel viszonzni fáradozásait.

– Erről szó sem lehet – válaszoltam nagyon határozottan, – mert jó ügy érdekében tettem, mindnyájunk érdekében. Nekem nem jelentett fáradságot, szívesen végeztem, ezután is bármikor vállalnám. Közben gyakorolhattam a gyorsírást, mellette annyi jót és szépet hallottam, tanultam, ami máshol nem pótolható, amit soha el nem tudok felejteni, olyan megható, olyan

felemelő és olyan tiszta... oly eszményi volt az egész... – Közben a meghatottságtól elcsuklott a hangom.

Búcsúzásakor arra kért:

– Katóka ne értsen félre! *Annyira egyértelmű volt, nem is lehetne félreérteni, – gondoltam magamban, de hangosan a következőket mondtam.*

– Én, pont én érteném félre? – nyugtattam meg – Nem! Hiszen én megéreztem a legbensőbb titkát, és aki a mélyére lát, az nem ítélni el, nem értheti félre. Hiszen mindez csak két lélekben játszódtott le, két lélek vívódása volt a „végzet” ellen. És szenvedéssel, gyötrellemmel bár, de emelt fővel mondhatjuk: győztünk. Legyőztük önmagunkat!

Nemsokára, egy este, ismét Lajos kopogott be hozzánk. Közöltem vele a jó hírt, hogy a vakációban elutazom. Nemrég’ Pityu bátyámat arra kérte Lajos, hogy mamájának egy szép ónix-kő berakásos aranykeresztet készítsen. Nagyon tetszett neki, mikor most meglátta. Valóban gyönyörű, pedig ezek bátyám első munkáiból valók voltak.

Én is kaptam már tőle egy gondosan megmunkált aranykeresztet a láncomra, stilizált, nem sima szarakkal, azt is ónix-kő berakás díszítette. Emlékszem: azzal adta át, hogy nemsokára elutazik, legyen tőle emlékem. Annyira meghatott a figyelmessége.

Két nap múlva Lajos estefelé ismét meglátogatott, búcsúzni jött. Közöltem vele a jó hírt, hogy végre mehetek pihenni. Pityu is nemsokára Budapestre megy, befejezni a tanulmányait.

Másnap szüleimhez menet, út közben eszembe jutott: este arra kért (odasúgta nekem) *„Hazafelé gondoljon rám, hogy előző reggel én is arra jártam”*. Persze, én is egész utazásom alatt rá gondoltam. Tegnap ugyanezt a tájat nézte, erre járt és

talán ő is gondolt rám. Hiszen azt írta le „abban” a mondatban... „*arca elkísér bennünket mindenhová...*”

Leszállva az állomásról, elgondolkozva ballagtam, talán azt is mondhatnám, hogy elkeseredve. Milyen árva vagyok. Itt megyek egyedül, egy lélek sincs a közelemben, aki elterelné borús gondolataimat, aki megvigasztalna. Egyedül járom az „élet útját”. És még most ez is. Miért kellett megismernem? Miért kellett találkozunk? Az eredménye mindkettőnknek csak szenvedés és gyötrelem. Mégis: a gyötrődés, ez a fájdalom olyan édes érzés. Mindkettőnk keze gúzsba kötve, hiába nyújtánánk egymás felé... nem foghatjuk meg egymás kezét... soha... soha!

Közel az alagúthoz, egyszerre Bandit látom felbukkanni. A síneken jön csendben nagy, mackó természetével, csak egyenesen előre néz, én az úton, vele szemben. Nem figyelt se jobbra, se balra, észre sem vett. Már egészen közel jártunk, egy vonalba értünk. Ha nem szólítom meg, elhalad mellettem. Hogy meglepődött a nagy Öcskös! Visszafordult és együtt haladtunk tovább. Arra gondolt, ha nem találkozunk, felszáll a vonatra, és fölkeres engem.

Út közben megpihentünk a barátnőmnél, aki várt bennünket. Arról beszélt, hogy Szent István napján társasággal kirándulni készül a közeli búcsújáró helyre. Pedig reformátusok, sőt a papája, a falu papja. Mégis szeretik azt a helyet. Mondtam, hogy én is mennék, mivel ismerősökkel szeretnék találkozni. Ő a legjobb barátnőm, de neki sem meséltem érzelmeimről soha, – igaz, másnak sem. Ezt megtartottam mindörökre saját belső titkomnak! Sokáig pihentünk náluk, megvacsoráztunk, úgy indultunk tovább; a falu határáig elkísértek.

12.

MÁR BESÖTÉTEDETT, amikor végre megérkeztünk nagyanyámhoz. Milyen jó, hogy itt lehetek végre, láthatom kedves rokonainkat. Vacsorára két nagy pohár tejet ittam kaláccsal, később gyümölcsöt ettem. – Átjöttek a rokonok, ők is alig vártak már. Olyan jó, nyugalmas környék, csend és nyugalom vesz körül. Gyönyörű a nyárest. A hold kikandikált a felhők közül, a fák félig eltakarták, – mikor a szobámban magamra maradtam, *eszembe jutott Valaki...*

Éjjel szörnyű szélviharra ébredtem. Féltem. Bejött Rozika a kislányával, bezárni az ablakot. Odahívtam magam mellé, leült az ágyam szélére. Odakint a jégeső szakadt, verte az ablakokat, azt hittem, betöri. Közben a jó Istenhez fohászkodtam, hogy ne hagyjon el bennünket.

Aztán egyszerre elállt a jégeső, csendes szemerkélés váltotta fel. Visszamentek a szobájukba, én még gondolkoztam egy ideig, majd elnyomott az álom. Reggel nyolc után ébredtem. Ahogy kinéztem az ablakon, láttam, súlyos károkat okozott a jégverés. Ebéd után megint aludtam, mikor fölébredtem, már ragyogó napsütésben csillogott az elázott környék. Kimentem napozni a közeli erdőszélre.

Sok gyümölcsöt eszem naponta, s a rendes étkezésem felül tejet is iszom. Olyan jó így pihenni, semmire sem gondolni. Semmire? Oh dehogy, szó sincs róla! Ábrándozni! Eszembe jutott, százszor ismételtam magamban, és gondolataimban állandóan, refrénszerűen előjöttek *azok* a szavak: „*Ha valakit szeretünk, igazán szeretünk...*” Ezt nekem mondta, tudom!

Igen! Csak én nem mondhattam, hogy értem. Ő mégis tudta, érezte. Milyen szép mindez, de egyben fájó érzés... Lelkeinkkel szeretjük egymást, igazán szeretjük. De nem szabad ezzel az érzéssel foglalkozni. Úgy van, ahogyan ő lediktálta: *Szóval: „... nem tudunk, és nem is akarunk szabadulni tőle”*.

Estefelé kísértáltam az erdőbe *naplementét nézni*. Olyan szép, oly csodálatosan szép volt a falusi est. A fák közül kikan-dikál a sötétnarancsszínű napkorong, ahogy lassan halad, megy lefelé a láthatáron. Először egészen látszik, mindig lejjebb, lejjebb ér, már csak a fele van meg, majd alig egy vékony ív, és egyszerre, hirtelen eltűnik egészen... csak a felhők emlékeztetnek rá, amint tűzpiros színben kergetőznek fölötte...

Szép volt az alkonyat. Ott ültem a fűben, fejemet egy fának támasztva, némán, mint akit megigéztek. Néztem a csodát. Láttam a csodát! Aztán fölébredve a mámorból, tovább-sétáltam, emlékezetembe idézve Őt. Behunyt szemmel magam elé parancsolva az arcát: „... *arca elkísér bennünket minden-hová...*” Megjelent előttem az arca, csak elmosódottan. De én erősen, élethűen akartam látni!, talán kétszer sikerült is, de csak egy-egy pillanatra. Azért van így, mert mindig oldalt ültem mellette, nem akartam felnézni, félttem, attól félttem, ami úgylis bekövetkezett...

Később elindultam hazafelé, dúdolván hozzá szállt a dalom. „*Mért hideg a lelked forró nyári este, mért bolyong a lelkem, lelkedet keresve. Könnyeim utánad miért is peregnek? Ilyen bánatosan, ilyen halálosan, miért is szeretlek?*”

Ebéd után lepihentem, elaludtam. Fölébredve kiültünk a folyosóra, olvastattam, de nem sokáig, mert jöttek az ismerős lányok, később a fiúk is, tangóharmonikával. Jó hangulat kerekedett, énekszó, vidámság. Közben besötétedett, a lányok kört képezve táncoltak, a fiúk a folyosón ülve nézték őket,

közben énekeltek. Kedves volt ez a csendes este, felettünk a csillagos ég. Egyszerűség, romlatlan, tiszta jókedv.

Már negyedik napja pihenek nagyanyámnál. Jó vidéken nyaralni, sokat pihenek, anyukám és nagyanyám pedig etet, azt mondják, borzasztóan nézek ki. Finom ételeket főznek, és sok gyümölcsöt kell ennem, vacsora után még fél liter tejet is megítatnak velem. Ha visszamegyek, rám sem ismernek majd.

Egész délután várakozással telt, mert barátnőm megígérte, hogy eljönnek hozzánk megbeszélni a másnapi út részleteit. Már mindjárt hatóra, – még nincsenek itt. Elhatároztam, hogy én még ma átmegyek hozzájuk, de úgy, hogy majd onnan indulunk a búcsújáróhelyre. Két lány itt volt a szomszédból, hozzájuk csatlakoztam. A felső úton, erdőn keresztül vitt az utunk, amerre én még sosem jártam. Én ajánlottam, hogy inkább menjünk a megszokott helyen, de ők bíztattak, hogy arra közelebb van. Nem ellenkeztem. Alig értem célhoz, barátnőm mamája azzal fogad:

– Hát te egyedül jöttél?

– És Piroska? Nemrég’ indult el hozzátok többedmagával.

Tehát elkerültük egymást. Nem baj. Biztosan felköszöntik aput, és azonnal visszafordulnak, s majd itt találkozunk.

Szent István napján, korán reggel, indulás előtt egy falusi asszony jön és közli velünk, hogy elfelejtette este átadni a telefon-üzenetet: hat vendég érkezik Piroska szüleihez. Bumm! Most mi legyen? Csanády Kati jön a két beígért gavallérral, rajtuk kívül Márta és a férje.

Némi tanakodás után – mégis úgy döntöttünk, hogy mi mégis megyünk. Ugyanis legtöbb vendég nem a barátnőm szüleihez, hanem Icához jön, Csanádyék pedig velünk tarthatnak a búcsújáróhelyre. Én viszont mindenáron menni akartam, mert Valaki ott lesz, talán vár engem, akinek arcát nem tudom tisztán magam elé idézni. Már csak ezért is, mindenképpen

látni akarom, hogy tekintetét jól, örökre emlékezetembe véssem...

Kényelmesen sétálva tettük meg az utat hegyen-völgyön keresztül. Laci hozta a csomagunkat, a tízórait. Nem sok kell, mert visszafelé hivatalosak vagyunk egy ebédre a szomszéd faluban tanító házaspárhoz. Maca már régen hív bennünket.

A kegyhelyre érve, kétfelé váltunk, a társaság egy része református, ők a sátrakhoz tartottak, én egyenesen a templomba mentem. Megkérdeztem egyik atyától, hogy itt van-e dr. K Lajos tanár úr, aki arról tájékoztatott, hogy idejön néhány napra, pihenni. Érkezésünk alkalmával az udvaron messziről láttuk, de csak fejbólintással köszöntöttük egymást. Piroska arra kért, szerezzek neki egy ivópoharat, elfelejtett hozni magával. Mise után megint véletlenül összefutottam vele. Jött az udvaron felém szomorú arccal... Én elfogódottan közeledtem hozzá, és jó ürügynek szánva, őt kértem arra, szerezzen barátnőmnek egy poharat.

Egymás mellett sétálva megkérdezte, kikkel jöttem, és meddig maradok itt? Elmondtam, hogy társasággal vagyok, és nemsokára továbbmegyünk. Egyszerre megállt, rámnézett. Láttam rajta, jobban szerette volna, ha egyedül vagyok. Közben – kihasználva az alkalmat – igyekeztem örökre emlékezetembe vésni tekintetét, arcvonásait. Magamban fájó szívvel búcsúztam minden szép közös emlékünktől.

Vajon ő mire gondolt? Ha beleláthatnék a gondolataiba... Hibás lehet-e valaki ebben az egészben? Erre a fejleményre soha még gondolni sem mertem volna. Csak akkor, amikor éreztem, hogy ő... Igen. Csak akkor eszméltem rá, milyen helyzetbe kerültem, hogy én is rabja lettem egy érzésnek, valakinek a gondolatai az enyéimmé váltak, hogy ő, és én gondolatban, lélekben, érzésben egyek vagyunk, csak a valóságban nem. És a valóságban nem is lehet, – soha nem lehet...

Búcsúzásul megfogta a kezem, mindkettőnké remegett, még egyszer szemébe néztem, láttam, nagyon szomorú. Éreztem, hogy tekintetét örökre szívembe vésem. Megfordultam, és indultam megkeresni a társaságot. Az udvar végébe érve, el kellett fordulnom, akkor láttam, hogy még mindig ott áll és szemével engem követ...

Beadtam a csészét a konyhán, és bementem a templomba háborgó lelkemet imával csillapítani.

Kis társaságunk nemsokára találkozott, és hazafelé indultunk.

Út közben meglátogattuk keresztanyámat, vendégei éppen a református templomba készülődtek. Én ott vártam rájuk, beszélgetve, és segítettem megteríteni a nagy ebédlőasztalt. A finom ebéd után azzal az indokkal, hogy bennünket estére várnak, elbúcsúztunk és lassan, több pihenővel értünk haza a nagy hőségben.

Délután hat óra után érkeztünk Piroska szüleihez. Marika barátnőmnél találkoztunk Csanády karmesterrel, aki kitörő örömmel, mondhatnám, tárt karokkal fogadott bennünket. Az igazgató úr örömeiben a nagy nyilvánosság előtt átölelve üdvözölt.

Tovább kellett mennünk, mert az ifjúságot vacsorára hívta a szövetkezet vezetője, mert diák fiuk születésnapját ünneplik. Nagy trakta volt, rántott csirke, sült kacska, mindenféle körettel, utána torta és többféle sütemény, likőr, gyümölcs, minden finoman készítve. Jól éreztük magunkat, sokat nevettünk, bolondoztunk, Pistával pertut ittunk.

Utána mulatság kezdődött. Én ugyan már legszívesebben hazaindultam volna, de Piroska biztosított róla, hogy – kérésére – anyukám néhány napra elengedett. Fáradt voltam, lábam feltörte a szandál, itt meg pihenni igazán nem lehet. Valahogy nem tudtam beleélni magam a mulatságba, pedig

igazán szeretem a társaságot, és nem szoktam elmulasztani a tánc lehetőségét sem, de most nem volt kedvemre az egész. Szemem előtt mindig egy szempár jelent meg azzal a különös szomorkás tekintettel, ahogy búcsúra egymás felé nyújtjuk remegő kezünket...

Még pihenés közben is, sokszor eszembe jut a bizonytalanság, egy egész keserű jövőkép gyötör untalan. Anyámék már elutaztak, én még maradok, de nagyanyámnál is minden este zsebkendővel alszom el, és saját sírásomra ébredek. Talán hiába jöttem ide pihenni? Lehet, hogy testben megerősödvé térek haza, de lélekben... már soha nem lesz több nyugalmam...

Érdekes könyv akadt kezembe, ami kissé eltereli fájó gondolataimat...

Augusztus 27. kedd. Tegnap estétől megint zuhog az eső, mégis meglepetésben volt részem. Ahogy kinéztünk az ablakon, néhány cserkészfiút vettünk észre, amint ide-oda rohangálnak a kis liget fái között, mintha valamit keresnének. Unokabátyám kiment, behívta őket. Beszélgetésükből kitűnt, honnan valók, – de most ők is a búcsúhelyről jöttek azzal a feladattal megbízva, hogy egy „hölgyet” kell megtalálniuk. Ahogy ők mondták: parancsnok úr üzenetét kell neki átadniuk. Még mások is jönnek, itt van a találkozóhelyük, a közeli faluvégi keresztnél. Alig mondták el, szólt a síp és a többiek is megérkeztek.

Nagyszüleim, a rokonság összenézett, hogy mi ez? Csak én értettem igazán az egészet...

A legnagyobb fiú bőrig ázottan, de katonásan megállt előttem és elmondta az üzenetet: *„Parancsnok úr üdvözlését küldi. Az lesz a jel, hogy itt voltunk, és jelentjük, Katóka kisasszony valóban itt van-e?”*

Édes-fájó érzéssel fogadtam a meglepetést. *Szeret! Szeret! Lelkendeztem magamban.* Ő tudja legjobban a köztünk magasló korlátokat, és mégis, mégis féltékeny lenne? Tudni akarja, hogy valóban ide jöttem-e? Megnyugtató, hogy legalább addig, amíg kiadta a napiparancsot a gyerekeknek, amíg rólam beszélt, addig rám gondolt. Tehát Őt is hasonló gondolatok foglalkoztatták, mint engem, ezért melegség árasztotta el a szívem.

Szegény gyerekek, teljesen eláztak, száríttgatták a ruháikat. Még este vissza akartak indulni, de nem engedhettük őket útnak indulni ilyen szakadó esőben, sötétedéskor.

Megnyugtattam őket, hogy az én felelősségemre maradjanak itt nyugodtan reggelig. Vacsorát készítettünk tíz éhes gyereknek. Óriási lábasban paprikás-krumpli készült finom füstölt kolbásszal, majd fejenként 2-2 pohár tejet ittak.

Mind helyes, komoly fiú, Lajos kis gimnazista-diákjai. Néztam, ahogy kitágult, csillogó szemmel mesélték úti élményeiket, hogy találtak rám, miközben nyelték a finom friss tejet. A szomszédban, nagynéném készített nekik éjjeli szállást.

Miért, miért nem, de este olyan jóérzéssel, nyugodtan aludtam el. Reggel kivételesen korán, hét óra előtt fölkeltem, mert tudtam, hogy a kiscserkészek idejében akarnak vissza-indulni.

Leültem és néhány sort írtam, kimentetve őket, a felelősséget magamra hárítottam. Leveletem természetesen szigorúan csak erre a témakörre szorítottam. Olyan szívesen írtam volna mást is, gondolom, ő se bánná, de nem akartam, nehogy bárki félreértse, kifürkésze féltett titkunkat. A levél végére csókot leheltem, majd gondosan lezártam a borítékot. Reggeli után nagy hálálkodással, útnak indult a kis cserkészcsapat. Kedves gyerekek, úgy örültem nekik, és az üzenetnek, amit hoztak.

Délelőtt sok munka várt rám, kenyérsütés, aztán a lekvár főzésnél segédkezés. Ebédre finom mákos tésztát készítettünk. Utána még főtt csemegekukorica következett. A finomságokból jól kivettem a részem az eltelt idő alatt: házi tej, főtt kukorica, és sok gyümölcs, mind olyan csemege, ami hozzájárult ahhoz, hogy néhány kilót fölszedtem magamra. Meg sem fognak ismerni, ha visszamegyek.

Gyorsan telnek a napok, már csak két nap van hátra, aztán vége a nyaralásnak. Utána nem figyelhetem a baromfiudvarban szaladgáló kiskacsákat, az aranyos, koromfekete Csóri cica játékát, Pajti kutyus csaholását. Jó lett volna, ha a szép nyári idő tovább tart, továbbra is járkálni kint a természetben, csak úgy, cél nélkül elmerengni a semmiben, élvezni ezt az egész csodás valószínűtlen valóságot.

Utolsó héten többször esett az eső, gyakran kellett zárt helyen maradnom, sokat olvastam. Most például Harsányitól a többkötetes „Whisky szódával” c. könyvet, már a másodiknál tartok. Elöttem eléggé ismeretlen az a felelőtlen, semmittevő életstílus, amit az író ebben körvonalaz. Megbotránkoztat az ízléstelen, érzékes beszédmodor, ahogyan beszélteti a szereplőit. Anna alakja tetszik benne, az a nyugodt, komoly, mégis élénk, életrevaló nőtípus. Nagyon érdekel partnerének, Titinek további sorsa.

Augusztus 29. Eljött arany szabadságom utolsó napja. Úgy elszaladt az idő, észre se vettem. Most még gyönyörködöm a csodás tájban, nem tudok betelni vele. Kellemesen teltek napjaim, jó volt ilyen sokáig zavartalanul pihenni.

Kár, hogy sokat esett az eső, falun annyit jelent, hogy jobb ki se mozdulni a nagy sár miatt. Többet szerettem volna sétálni a szabadban, az erdőben. De így is nagyon jót tett nekem a pihenés. Fizikailag teljesen rendben vagyok, de lelkileg – sajnos, ugyanezt nem mondhatom el.

13.

ÚJRA OTTHON. *(Szeptember 4. szerda)* Nyugtalanul aludtam. Álmomban össze-vissza keveredve láttam ismerős és ismeretlen arcokat. Köztük megjelent előttem bátyám arca, ismerős mosolyával, egyenruhában. Láttam dr. K Lajost, de nem olyan volt, mint az életben, mivel közömbösen beszélt velem, ami nagyon fájt nekem.

Viszont az álom nem csalt, mert délután bekopogtatott hozzánk. Majd' kiugrott a szívem a helyéből, amikor megláttam. Bátyám is itthon volt, behívtuk. Hosszan, meleg tekintettel nézett rám, aztán udvariasan megköszönte a kis cserkészek vendéglátását, hogy gondoskodtam róluk. De megtudtam, hogy helyettük egész éjjel neki kellett őrségben állnia az esőben. Jót nevettem, eszembe jutott, hogy legalább addig is, biztosan rám gondolt...

Érdeklődött, mi történt az eltelt időben? Megkérdezte, mik a terveim, továbbra is itt maradok-e a városban, vagy folytatom a tanulmányaimat a főiskolán? – ahogy terveztem. Akkor még nem dőlt el a további sorsom. Mikor elment, egész este nem találtam a helyem, kétségek közt vergődtem.

14.

EDDIG A VISSZAEMLÉKEZÉS a gyönyörű napokra. Úgy tűnt minden számomra, mintha csak álmodtam volna. Útjaink elváltak.

Elfoglaltak a főiskolai gondok. Hosszú idő telt el, míg újra találkoztam Gáborral.

Korábban azt írtam: Eddig azt hittem, hogy végre révbe értem. Úgy éreztem, hogy első nagy szerelmem után, – ami váratlanul szakadt meg – ez az év hozta el nekem az új szerelmet, ami után annyira vágyakoztam. Úgy éreztem, egy a sorsunk, egybe vezet életutunk. Őszintén vonzódtam Gáborhoz, feltártam előtte az életemet, tud rólam mindent, a féltve őrzött titkaimat is. De mostanában félek. Talán tévedtem, pedig nem szeretnék benne csalódni.

Ha jól emlékszem, még októberben történt, egy szombati napon. Moziban voltunk. Előadás után két bátyámmal hazafelé sétálva, kedves ismerősökkel futottunk össze, akikkel együtt jártunk kóruspróbákra. Szórakozni indultak, kérték, tartsunk velük, úgyis régen találkoztunk. Összenéztem kísérőimmel, akik bólintottak.

– Jó, szívesen veletek töltjük az estét, de előbb hazaugrunk. Megállapodtunk, hogy fél kilenckor találkozunk az étteremben.

Már ott volt a társaság, amikor megjelentünk. A kórusból kevesen jöttek el, de Éva, Erzsike, Helénke néni, és Csanády igazgató úr elénk sietve örömmel üdvözölt bennünket. Finom peccsenyét, utána a hölgyeknek finom félédes pezsgőt rendeltek.

Nemsokára megszólalt a zene. A gimnázium zenekara szórakoztatta a társaságot. A hangulat egyre emelkedett. Csanády igazgató úr vezetett be a táncba, – egész jól táncol az öregfiú. Megtanultam szvingelni, persze, nem a karigazgató úrtól. Több fiú csatlakozott a társasághoz, ezért mi lányok, meg sem állhattunk, mert a társaság többsége férfiakból állt, akik folyamatosan táncra kértek bennünket.

Az összejevetelt ismerkedési estnek szánták. Lajos egyik cserkésze is fölkért egy táncra, nagyon udvariasan viselkedett. Meglátszott rajta, ki nevelte. Kollégám a bankból: Pali is fölkért. Jól táncol, közben úgy nézett, hogy majd’ elolvadtam a tekintetétől. Aztán kezdte a férfiak körében kedvelt módszerrel, tánc közben szorosan magához ölelve akart velem táncolni. Eltoltam magamtól. Nem akarta megérteni, egyfolytában bókolt, de aztán megunt a hiábavaló puhítást, megszólal: – Akkor volna jó táncolni, ha már maga is úgy átérezné a táncot, mint én.

– ÚGY – a táncot én soha nem érzem át, mert az – ÚGY – nem más, mint nyilvános ölelkezés. Nekem pedig a tánc, csupán táncot jelent, nem ölelkezést.

Aztán mondott még valamit, amit ide le se merek írni. Magamtól kérdeztem, hogy én adtam volna erre okot? Határozottan emlékszem, hogy nem. Úgy tettem, mintha nem hallottam volna, mit mond, de attól kezdve olyan hidegen kezeltem, mintha ott se lenne. Szerencsére éppen lekértek, jól jött, mert elegendő lett belőle.

Később bemutatott egy kamarai tisztviselőt, aki utána többször fölkért. Nagyon jól összehangoltan táncoltunk, de bosszantott, mivel olyan valaki lekért tőle, aki kevésbé jó táncos. Pihenés közben Évával sokat nevettünk, bírálgattuk a táncolókat. Volt két tombolajegyem, nem nyertem egyikkel sem. Gizi megunt az egészet, korábban hazament. Én tovább kitarítottam, két bátyámmal és Helénke nénivel mentem haza,

aki kért, hogy tegezzem vissza. Egyszóval: jól mulattam, kellemesen telt el az éjszakába nyúló este.

Olyan jól éreztem magam, nem hiányzott Gábor. A gyors döntés miatt meg sem fordult a fejemben, hogy őt is értesítsem. Lehet, ha megtudja, megsértődik, most az egyszer talán oka lenne rá.

Vasárnap reggel sokáig aludtam. Estefelé Gizivel meglátogattuk Évát. Nagyon örült nekünk, meghatódva fogadott. Onnan az esti misére mentem, kijövet búcsúzkodás közben egy nagy zuhanásra lettem figyelmes. Mintha egy zsák esett volna le valahonnan. Pityu odarohant, egy részeg ember feküdt a földön, aki fel se tudott állni, összecsuklott. A férfiak elmentek mentőkért telefonálni.

Gyorsan múlt az idő, egyszerre vége lett a télnek. Észre se vettük, hogy itt a tavasz. A főiskoláról hazafelé tartva, kellemtlen, hideg szél fűjt. A zord időben olyan gondolatok foglalkoztattak, hogy haragszik Gábor, mégiscsak haragszik, mert napok óta nem jelentkezett. Vasárnap délután sétálni, és virágot szedni készültem, vágytam a szabadba, a jó levegőre, de ma se jött, nem is telefonált. Mi ez, büntetés, mivel a véleményemet kifejttem előtte? Ez a szeretet? Ha valóban szeret, akkor megért engem. Nem tudom, mitévő legyek ilyen helyzetben. Mindent rá kellene hagynom, és mint egy bábu, mindenben szolgamód őt kövessem? Vele nem lehet meg tárgyalni a gondjaimat? Én hiába szeretem, ha ő nem hajlandó semmit a kedvemre tenni.

Talán elrontottunk valamit? Akkor jobb, ha végetvetünk a kapcsolatunknak. Nekem annyira kedves ez a kis gyűrű, nem szeretnék róla lemondani. De mégis meg kell lennie! Már annyszer beláttam, hogy merőben más a neveltetésünk, más nézeteket vallunk. Bizonyos dolgokban egyikünk sem enged. Pedig én már annyi mindenről lemondtam a kedvéért.

Kedvteléseimről sorra le akar beszélni, a kórust is el kell hagynom miatt, mindig arra az időre gondol ki valamilyen közös programot, amiről aztán rendszeresen elkésik. Most megint arra akar rávenni, ne járjak templomba, kerüljem azok társaságát, akikkel eddig barátkoztam, akik eddig barátaim voltak. Ez már túl sok, ezt ne várja tőlem! Testvérem is föltett már ilyen irányú kérdéseket, amire nem tudtam neki válaszolni.

Köztünk ez már nem gyerekszerelem. Úgy éreztem, ezek után soha senkiben nem tudnék megbízni. Miért kell csalódom? Ha szakításra kerülne sor, én csak élnék egyedül. Segítenék mindenkin, mindenütt, ahol tudnék, élhetnék a művészetnek, eltemetett álmaimnak. Gondolataimba merülve ültem egyedül a szobában, amikor egyszer csak beállított este hétkor! Már nem vártam, és nem is örültem neki. Azt mondta, motorbiciklit próbáltak ki (egész délután?). Pár perc múlva elment, mondván, hogy – üzleti ügyben – találkozik valakivel. Különben sem marasztaltam volna, olyan feldúltan éreztem magam, csak azt sajnáltam, hogy itt búslakodtam egész délután, ahelyett, hogy a szabadban, a jó levegőn virágot szedtem volna. Pityu is csak nézett rám csodálkozva, láthatta rajtam, hogy köztünk nincs minden rendben.

Már kezdtek begyógyulni a régi sebek, mikor egy kirándulás alkalmával a Dallosék vendéglője előtt megláttuk egymást Lajossal, – náluk nyaral. Örömmel vegyes szorongással üdvözlöttük egymást. Társalgás közben említette, hogy ismét szerveznek a városban akadémiai előadásokat. Kérte, vállaljam el az előadások sztenografálását. Örömmel hallottam és megígértem, ha semmi nem jön közbe, vállalom. Számomra kellemes meglepetést jelentett, de a találkozás nagyon megrázott, földidéződtek bennem ismeretségünk kellemes percei. Most újra fölszakadnak fájó emlékeim, hogy minden érzés már csak a múltat idézi?

15.

ÉS MOST, kezembe került, és hosszú idők távlatában beleolvasok egykori naplómba, benne látom féltve őrzött titkaim. Ő tudta, hogy akkor már Gábor udvarol nekem. Névnapi volt.

Íme naplóm bejegyzése. Kedves meglepetés ért, dr. K. tanártól kaptam ajándékot, egy Missale-t, benne a névjegye, melyen a következőket írta: *„Elnézést kérek a késésért, de nyomát vesztettem, amíg ezt a megoldást megtaláltam. Szívélyes üdvözlettel, dátum, aláírás Dr. K. L. gimn. tanár”*.

Az imakönyv elejére pedig a következő kedves sorokat írta: *„Katóka! A liturgiába kapcsolódva érezze magát mindig a lelkek szent közösségében, – hogy nincs egyedül! Névnapijára hálás szeretettel küldi kedves szívességeiért: Dr. K. L. sk.”*

Mikor olvastam a névjegyre és a könyvecskébe beírt szavait, meghatottságtól könnybe lábadt a szemem. *Éppen jókor jött, – Gáborral kapcsolatban figyelmeztetésnek éreztem! – Most már tudom, itt kellett volna megállnom!*

Este, ima után arra gondoltam: Istenem, milyen csodálatos, hogy akkor utunk keresztezte egymást – és szívfájdító, hogy el kellett válnunk. De így is szép, örökre emlékeztetések maradnak az együtt töltött percek. Ezért legszebb az egész, ahogyan történt akkor nyáron, augusztus 13-án. Az a tizenharmadika, ha nem is szerencsés, mégis csodálatos volt számomra. Még most is fülemben cseng, ahogyan a gyorsírásfüzetemből velem együtt olvasta lágy, melegséggel átitatott hangján – beszéde befejező részének egy mondatát:

„Ha valakit szeretünk, igazán szeretünk, arra mindig gondolnunk is kell, annak gondolatai, ügyei, problémái a miénk. Arca elkísér bennünket mindenhová. Éjjel és nappal tudatunkban hordozzuk annak valóságát, talán álmatlan éjszakák vívódásaiban is. Szóval: nem tudunk, és nem is akarunk szabadulni tőle”.

Naplómba akkor azt írtam: *„Arcát nem láttam, nem mertem oldalt fordulni, nem akartam, hogy észrevegye, hogy én értem, de úgy is tudta, érezte, mi zajlik le bennem. Utána abból a kézírásomból analizált, amit a gondolatok-gyűjteményből: a Hindu Hitregéből írtam ki. Mind igaz, színtiszta igazság. A végén megjegyezte: Olyan írása van, nemcsak a külalakot tekintve, hogy mikor megláttam, még nem ismertem, de rögtön tudtam, hogy rendes és értékes kislány.”*

Eddig a naplódíszet.

A meghatottságtól könnyes szemmel mondtam el esti imáimat és ezek a szép gondolatok ringattak álomba. Azon gondolkodtam: Ezt nem tudom elfelejteni. Ezt nem lehet elfelejteni, és talán nem is szabad elfeledni! De ki az oka mindannak, ami történt? Miért kellett egymást elhagynunk? Ezek a gondolatok gyötörnek állandóan, ha eszembe jutnak azok a gyönyörű napok, amikor találkoztunk.

Gáborral kapcsolatban annyira más minden, de nem azért, mintha én Őhöz szeretném hasonlítani. Olyan dolgok történnek köztünk, annyira más minden, szinte egy űr tátong köztünk. Mások a nézeteink, a neveltetése, a családi háttér, minden olyan megmásíthatatlanul más! Nem is tudom, lehet-e ilyen körülmények között egymással komoly jövőre gondolni...

Késő ősz van. Most csupán néhány esetről akarok említést tenni, ami az érzéseimet igazolja. Névnapi vacsorával készültem, Gábort is meghívtuk. Ünnepi asztalt terítettem.

Bátyám kicsípte magát az alkalomra. Ő már előbb felköszöntött engem virággal, ajándékkal. A teavizet föltettem, mindent az asztalra készítettem. Finom vacsora vár ránk: töltött csirke hidegen, különféle salátákkal, utána tea, italok, süteményekkel.

Úgy látszik, hogy aminek én előre örülök, az sohasem végződik sikerrel. Gábor nem tud ünnepelni, – ahogy megérkezett, hamar elszállt a jókedvem. Egy cseppet sem igyekezett, hogy örüljek, hogy szép legyen ez az est. Pista bátyám hiába próbált hangulatot teremteni. Lemezt tett föl, azt hitte, hogy a finom ital meghozza a kedvét, s talán még táncolni is fogunk. Én is erre gondoltam. Nem, én tényleg nem értem. Vannak esetek, amikor az embernek túl kell magát tennie egy kis rosszulléten, fejfájáson. Önzés ilyenkor elrontani egy ünnepet... Most elmegy mindjárt, és én itt maradok egy kedves szó nélkül, éppen ma. És itt volt a vőlegényem?! Oh, ilyenkor aztán hiába próbálom megértetni magammal, hogy szeretet. Ez szeretet? Előttém érthetetlen... Aztán később hiába akar kedveskedni, ezek a tüskék fájó sebet ejtenek bennem.

Aztán eljött a karácsony is. Barátnőm meghívott bennünket, hogy az ünnep egy részét náluk töltsük. Korán kellett volna indulnunk, azonban ő, szokásához híven húzta az időt. Különben is fáj a torkom, egész éjjel lázam volt. Nem tudom, milyen út elé nézek ilyen állapotban? Gábor délelőtt rövid időre benézett hozzám. Ajándékot hozott, kedves meglepetés, aminek nagyon örültem. Elhatároztuk, akárhogyan is, délben indulunk. Menet közben benéztünk a lakásukra; amire nehezen szántam rá magam. Nem tudom, illendő-e karácsony(majdnem)estéjén beállítani, hiszen alig ismerem a családját. Ha meggondolom, ez is különös.

Szülei kedvesen fogadtak. Mamája marasztalt, ne induljunk neki az útnak, maradjunk ott holnapig. *Talán jobb lett volna rá hallgatni.* De ezt nem tehettem, barátnőm várt bennünket, már

nem tudom lemondani. Gábor azonban készülődés közben csak húzta az időt, sosem siet, ő mindig ráér. Most is, már négy óra volt, besötétedett, mikor elindultunk.

Borzalmas volt az út, még visszagondolni is rossz rá. A vonatról leszállva, kegyetlen rögzös utakat lázasan jártam végig. Kétszer is eltévedtem a különben ismerős helyen, olyan sötét volt, hogy nem lehetett tájékozódni, nem ismertem föl a hegyeket, az út egybeolvadt a szántóföldekkel. Még sosem jártam erre sötétben.

Most láthatta, milyen helytelenül cselekedett. Ennyire önző, és nemtörődöm? Miért nem tudja előre végiggondolni, micso-da útnak tesz ki engem azzal, hogy lassan, kényelmesen készülődik? De nem folytatom. Alaposan elrontotta a karácsonyomat, az már biztos.

Vallásos nevelést kaptam, különben is ragaszkodtam ahhoz, és megállapodtunk abban, hogy csak házasságkötés után lépünk nemi kapcsolatba. Ennek ellenére többször hozott kellemetlen helyzetbe, ezért gyakran emlékeztetnem kellett a fogadalomra, amire szavát adta. Nem vagyok hajlandó senkinek a szeretője lenni. Ebből nem engedek! Erre egyszer csak hozzám fordul, és azt kérdezi:

– Szeretsz te engem igazán, úgy, mint korábban?

Kicsit hallgattam, nem akartam válaszolni. Valami úr táton-gott közöttünk. Ég – és föld. Ha igazat akarnék mondani, azt kellene kijelentenem, hogy már nem szeretem annyira, mint korábban. De nem mondtam ki. Csak éreztetni akartam vele mindazt, amit hetek óta érzek és gondolok a kapcsolatunkról, erről az egészlől. Ezért az egyenes válasz helyett teljes komolysággal csendesen jegyeztem meg:

– Féltem a közös jövőnket. Elfelejtetted a fogadalmunkat. Nem teljesítetd ígéreteidet. Sorozatosan előfordul, hogy hiába várok rád, mikor valahová készülünk. Már többször szóvá akartam

tenni neked, ami szintén bánt. Elhanyagolod magad, a külsődöt. Ezzel nemcsak magad járatod le, – engem is sért. Eddig nem szóltam róla: egyszer két ismerősöm gúnyosan jegyezte meg, hogy „mackó nadrágban” és „tornacipőben” vártál rám. Igaz, akkor leintettem őket, mégis bántott a dolog. Mit szólnál hozzá, ha én ugyanazt tenném, ha slaposan öltözve mennék hozzátok látogatóba? S mi lenne véleménye rólam a családotnak?

Amikor ideges vagy, nagyon meg tudsz bántani. Társaságban, mások előtt is előfordult, hogy modortalanul viselkedtél velem szemben. Azt hiszem, inkább én kérdezhetnék téged, hogy szeretsz-e igazán? Szabad ilyeneknek előfordulnia közöttünk? Hiába szeretlek, ezek a dolgok közénk élélednek, ami nem tudom, jó lesz-e nekünk? Még sokáig beszélgettünk. Csendben hallgatott egy ideig, aztán védekezésül, hirtelen – és nem most először – azt mondta:

– Makacs vagy!

– Lehet, hogy bizonyos dolgokban nem engedek, ez igaz – válaszoltam bugyuta megjegyzésére. Persze, ilyenekre nem tud mit mondani, legtöbb esetben védekezésül csak azt hajtogatja, hogy makacs vagyok, amit nem tud semmivel indokolni. Való igaz, hogy bizonyos dolgokhoz makacsul ragaszkodom, s ami nem fér össze lelkiismeretemmel, és legjobb belátással, abból nem engedek! Ilyenkor hangoztatja, hogy ő nagyon szeret, és annyira szeretné, ha már egymáséi lehetnénk. Ez viszont nem rajtam múlik, nekem főiskolai tanulmányaim mellett is biztos, rendszeres jövedelmem van. Nem rajtam múlik, hogy összeházasodjunk. Igaz, ahhoz ragaszkodom, csak azután, amikor a diploma a kezemben van.

Ilyen viták után legtöbbször mégis kibékülünk, nem szeretek haraggal elválni tőle.

De már többször gondoltam arra, hogy elhamarkodtuk az eljegyzésünket.

16.

MOSTANÁBAN Géza – a könyvelésből – folyton a tavaszról áradozik. Amikor csak teheti, keresi a társaságomat. Most is mikor látja, hogy készülődöm, siet, udvariasan fölsegíti a könnyű tavaszi kabátomat, s megkérdezi:

– Elkísérhetem, – legalább egy darabig?

Együtt indultunk a bankból hazafelé, és folytattuk a bent elkezdett, Marx-szal kapcsolatos vitát. Ezt főleg Attila és Frici kezdeményezte, úgy látom, ők kimondottan ateista nézetet vallanak. Frici ilyen irányban nem nyilvánította véleményét. Most én kérdeztem rá, mert tudni akarom, milyen nézeteket vall. Ezért megkérdézem.

– Kinek van igaza? Marx-nak, vagy Krisztusnak?

– Egyiknek sem – véli.

Meglepődöm a válaszára.

– Én meg azt mondom: Aki a szeretetet hirdeti, csak annak lehet igaza, mert a szeretet emberi, és csak ez az eszme győzhet a világban!

– Szeretet? – kérdi – és szomorúan rámnéz. Én is úgy szeretnék szeretni, de nem lehet!

– Miért nem? Ehhez mindenkinek joga van.

– És ezt pont te kérded tőlem? Mit szólna Gábor, ha szeretelmet vallanék neked? Talán leütne érte a sötétben!

Szóval mindig itt köt ki – gondolom magamban. – Miért éppen Gáborral kapcsolatban akarsz valakit szeretni? – kérdezem. Ekkor értünk a lakásunk elé. Be akartam fejezni a beszélgetést, ezért gyorsan beillesztettem a kapuzárba a kulcsot és

kezet nyújtottam neki. Éreztem, hogy remeg a keze. Megsajnáltam szegény fiút. Már nem először nyilatkozott hasonlóan, de hozzám képest gyerekek tartom. Aztán arra gondoltam, majd csak kiheveri ezt a fellángolást.

Legközelebb – már nem tudom mivel kapcsolatban – megint azt kérdezi tőlem, jól kihangsúlyozva a még szót:

– Tehát lehet *még* reményem?

– Hogyne, de minden attól függ, éppen mire gondolsz? – válaszoltam neki. Amikor tehetem, én is ugratom szegényt, ha előjön az udvarlásával, de ő csendes belenyugvással tűri.

Ismét itt a tavasz, április negyedikét írjuk. Hajnalban lépett életbe a nyári időszámítás. Korábban kellett fölkelni. Mise után Gábor mamája ebédre hívott. Leendő anyósom tiszteletemre töltött tyúkot készített. Be kell látnom, hogy igyekezett kedves lenni hozzám Annuska néni, de valahogy idegenkedem tőle. Nem olyan náluk a légkör, mint máshol, vagy amilyen nálunk. Valahogy náluk nem természetes a közvetlenség, a kedves hangulat. Azért csak eltelt az idő, én igyekeztem, hogy minden rendben legyen.

A következő program pedig – amitől már borzadok – a közös kórházi látogatás volt. Ugyanis Gábor papája súlyos beteg, állandó kórházi ápolásra szorul. Vasárnap pedig összegyűlik a család, s együtt mennek a meglátogatni őt. Nem tudom, jó-e az neki, hogy mindig egy fél hadsereg vonul be a kórterembe. Én a helyében biztos nem örülnék neki. Nos, ráadásul még ott sem tudnak illendően viselkedni. A két fiatalabb nővér képes ott is veszekedést kezdeményezni. Viszont Gábor legidősebb nővére: Böbe kedves, természetes asszony, valahogy kiűt a többiek közül.

Már estefelé járt az idő, mikor végre hazaértem. Lepakoltam a holmimat és bevonultam a fürdőszobába, melegvizet engedve magamra, jól felfrissültem. Átöltöztem könnyű ruhába és

finom vacsorát készítettem, amiben Pityu is segédkezett. Szereti a finom ételeket, különösen a hús-ételeknél ügyeskedik. Jó ízléssel fűszerez. Hirtelensült hús-szeletek kerültek a szépen terített asztalra, krumplipüré és fejes salátakörítéssel, amit félédes fehérborral öblítettünk le.

Vacsora közben jöttünk rá, hogy a nyári időszámítás miatt korábban kellett volna indulnunk a hangversenyre, ezért gyorsan készülődtem – mégis elkéstünk. Most kivételesen Gábor érkezett előbb, már ott várt ránk az épület előtt, mikor bátyámmal befutottunk. Eddig még ilyen nem történt, mert szokása, hogy mindig, mindenhol elköszön.

A hangversenyen gyönyörű zongora- és gordonkajátékot, hegedűszólót, énekszámokat hallgattunk országos híru művészek előadásában. Hála legyen Istennek, ma semmi zavaró körülmény nem történt köztünk. Este visszagondolva a kellesen együtt töltött időre, arra gondoltam: Miért nincs mindig így? Olyan, mintha kétféle éneke volna, néha annyira más!

Emészttem magam. Olyan lassan cammog az idő. Fáradt vagyok, mert már két este későn feküdtem le, s annyira álmos vagyok. Azért, mert ismét vitatkoztunk Gáborral. Nem is vita volt talán, csak kénytelen voltam elmondani mindazt, ami rég' nyomja a lelkemet. Eddig nem akartam kimondani, nem akartam vitát kezdeményezni, most azonban megtettem, és megkönnyebbültem tőle.

– Mondd meg őszintén, nem gondolsz arra, hogy már szinte tarthatatlan a helyzet közöttünk? Hiába kélek szépen, bárhol, nem változtatsz rossz szokásaidon. Tegnap este megint beállítottál nyolckor, s micsoda átlátszó kifogásokat hoztál föl! Nézd, nálunk ilyesmi sosem volt szokás. Annak, hogy mikor megy valaki látogatóba, megszokott rendje van. Este már nem illik beállítani sehova, még hozzánk se. Talán az se bántana jobban, ha kisülne, hogy más nővel randevúzol, de ilyen

alakokkal, akiről beszéltél! Tény, hogy csalódtam benned. Ha így marad a helyzet, elromlunk egymás számára. Mások leszünk, nem egymáshoz valók. Lehorgasztott orral, sértődötten távozott.

Testvéreim udvariasak, de látom, hogy egyiküknek sem tetszik Gábor viselkedése. Bandi mostanában nem tett róla említést, de Pityu nemrég megjegyezte, amikor elment tőlünk: – Micsoda bárdolatlan modor! A lábát fölrakja az asztalra, mint valami lebujban! Látom rajtad is, hogy zavarba hoz a viselkedése. Milyen gyerekszobája volt? – egyáltalában: hallott valamit arról, hogy kell viselkedni mások társaságában?

Valóban, annyira más a felfogása, világlátása emberekről, politikáról, egyszóval mindenről, még az ízlése sem egyezik a miénkkal, de talán másokéval sem. Honnan pottyant közénk?

Azt már én is belátom, ha az érdeklődési körünk, világnézetünk annyira különböző, és ha nem sikerül az elfoglaltságainkat egyeztetnünk, semmi jóra nem vezet. Egy biztos: vagy neki kell megváltoztatni a nézeteit, vagy nekem. Az sem lehet vita tárgya, hogy a két család világnézete között ég és föld a különbség. Egészen más neveltetést kapott, vagy talán semmilyenben nem részesült?

Tegnap például azt ígérte, hogy ma félhétre értem jön, együtt megyünk egy ismerős pár esküvőjére. Itt várom, de nem jött. Egyedül indultam, – elkéstem a szertartásról. Kellemetlen nekem, mert nem akkor jön, amikorra ígéri. Rossz szokásairól nem tud leszokni. Csak ígéri... És én hiszek neki még most is? És mindannyiszor csalódnom kell benne. Most is talált kifogást, de sajnos, semmi komoly dolgot nem tudott felhozni. Miért nem tudja megmondani bárkinek – a kedvemért, hogy vár a menyasszonyom, mennem kell. Úgy vettem észre, hogy elfeledkezik mindenről, ha valakivel összetalálkozik, és amikor beszélni kezd, egyszerűen nem tudja abbahagyni.

Ha csak arra gondolok, hogy náluk nem számít az adott szó, esetenként az igazmondás, a mi családjukban viszont mindig szent dolognak számított. Arra neveltek, ha ígérünk valamit, ha törik-szakad, be kell tartanunk, mert a becsület ezt diktálja. Úgy látszik, a családjukban viszont más szokás járja. Egy ízben, mikor ígéretekről esett szó, megdöbbenve hallottam édesanyjától a következőket: „*Olyan szegény sosem volt, hogy ígérni ne tudjon!*” Ráadásul mindezt huncut mosollyal kísérte, közben még kacintott is a fia felé.

Ezek szerint náluk az adott szó semmit sem jelent. Én viszont annyira meglepődtem ezen a gondolkodásmódon, hogy szóhoz se jutottam.

Nagyon zavar, hogyha „kicsiben” ezt teszi, akkor majd a nagyobb, az életbevágóan fontos dolgokban hasonlóan fog cselekedni? Talán én is hibás vagyok, mert ezeket elnézem, és mindig megbocsátok neki? Ilyen tekintetben érélyesebbnek kellene lennem.

Nem egyszer kétségek gyötörnek: át tudom-e hidalni ezeket a nagy távolságokat, később nem lesznek-e ezekből olyan ellentétek, amelyek megváltoztatják érzelmeinket?

17.

GUSZTI BÁTYÁM fenntartotta ismeretségét, a helyes szöszi, nagyváradai kislánnyal, és augusztus 15-én, vasárnapra kitzúzték az esküvőjüket. Persze, az egész család készülődik a nagy napra.

Hajnalban kellett fölkelnem, mert hatharmincötkor indul a vonatom. A szomszédban lakó kedves idős barátnőm egészen a pályaudvarig kísért. Hosszú vonatkozás után érkeztem Váradra. Az állomáson a nagy tömegben hamar fölfedeztem Pityu bátyámat elegáns öltözékben – Guszti és Ilike társaságában – már várakoztak rám. Ili immár sógornőm, mert tegnap túlestek a polgári esküvőn. Út közben körülnéztem – gyönyörű város Nagyvárad, Szent-László városa.

Ili kicsi lakást tart fenn. Az egész két kisebb szobából és fürdőhelyiségből áll, ahol felfrissítettem magam, úti ruhámat lecseréltem, majd elsétáltunk a püspöki székesegyházba. Csodálatosan szép, a hatalmas épület. Az embert áhítat fogja el, térdre hull a gyönyörűségtől az ódon falak között. Mikor ilyen pompázatos alkotásokat látok, eszembe jut egy itáliai út alkalmával hallott idézet: „*Az ember kicsi, de akinek megadtott, hogy naggyá legyen, másokat tesz boldoggá azáltal, hogy leborulhatnak alkotásaik előtt.*”¹

Tisztán lehet látni, milyen vastag a falazata, gyönyörűek a festmények, a mozaik-ablakok. A kóruson éppen énekelt a

¹ Idézet Buday Katitól.

templomi kar. Nagy ünnep lévén, tömve a hívőkkel a hatalmas székesegyház.

Mise után körülnéztünk a csarnokban, meglátogattuk a temetkezési helyeket. Elmondták, hogy a gyönyörű székesegyház helyén már a XI. században prépostság működött. A váradi egyház alapítója Szent-László néhai magyar király; aki Szűz-Mária tiszteletére szenteltette föl; egy prépostot, és huszonnégy kanonokot helyezett oda, később püspöki egyházzá emelte. Első váradi püspök Sixtus (1103-1112); itt alussza örök álmát szent királyunk, László, akit halála után 1192-ben III. Sebestyén pápa avatott szentté. Mellette sok híresség, Ivánka püspök, Beatrix királynő, I. Nagy Lajos, Izabella királyné, a templomépítők, püspökök, primások és az adakozók alusszák örök álmukat.

Az ódon falak hazánk múltjáról mesélnek. Várad vára és a püspökség átvészelte a törökök pusztítását, belviszályokat, pusztító tűzvészt, a torony összeomlását, a hitújítások idején átélte szörnyűségeket, amikor szobrokat, kincseket, írásokat semmisítettek meg benne. Az események pótolhatatlan értékeket tettek tönkre, mint Vitéz János könyvtárát, és ahol „a tudomány minden ága képviselte magát”.

Az ódon falak arról az időről is mesélnek, amikor a váradi püspökségnek sem főpásztora, sem püspöki helynöke nem volt. 1560-ban megérkezett a pápa bullája, mellyel Forgách Ferencet a váradi püspökségben megerősítette. Mivel elvették az egyházi birtokokat, a szerzetesek-apácák nem tudtak hová menni, nyugat felé menekültek, Nagyszombaton, és Pozsonyban, a klostromban találtak menedéket.

János-Zsigmond elrendelte: *„... afféle egyházi renden való személyek, kik az pápai tudományhoz és emberi szerzéshez ragaszkodtanak és abból megtérni nem akarnak, az ő felsége birodalmából mindenünnen kiigazíttassanak. A váradi kápta-*

lannak ő felsége ez jövő virágvasárnapot hagyta, kik, ha meg akarnak térni, házakban, szőlejükben, marhájokban – jószáguktól elválva, kiket ő felsége magának akar tartani – békeséggel megmaradhatnak; ha pedig az Istennek ígését nem akarják venni, személyekben, marhájokkal egyetembe, valahova akarnak menni, szabadon elbocsáttassanak.

Forgách a püspöki kar tanácsának ellenére lemondott hivataláról, javadalmairól, és a váradi püspökségről is, majd a király engedelmével Olaszthonba költözött.”

A nagy kitérő után visszatérek a jelenbe, családi eseményre. Ilt múlt év húsvétjától ismerem, akkor tartották szüleimnél az eljegyzést. Azért nálunk, mert árva, Józsi nagybácsija felügyelete alatt nevelkedett, ő gondoskodott róla, aki a Püspökségen magasrangú papi tisztséget tölt be. Csak azért vártak eddig az esküvővel, amíg bátyám letölti a katonaidejét. Sógornőm tanítónő, aranyos teremtés, csak néhány évvel idősebb nálam. Ha olyan lesz, mint ahogyan most megismertem, akkor bátyám jól választott és remélem, sosem bánja meg, hogy nem siette el a házasságát. Külsőleg csinos, mosolygós mogyoróbarna hajú lány, nálam alacsonyabb, amolyan törekeny, természetes szépség, lényéből, magatartásából szeretet és kulturáltság sugárzik.

Délután pihentünk, gondoltuk, alszunk egyet, de beszélgetés lett belőle. Öt óra tájban kezdtünk öltözni. Én, mint koszorúslány vajszerű, saját tervezésű tisztaselyem ruhában feszítettem. Jó volt ilyen szép hosszú ruhát magamra öltetni. Ili menyasszonyi ruhája csupa csipke, uszályos, divatos. Fölajánlotta, hogy majd átadja nekem, de én saját tervezésű ruhában szeretnék oltár elé állni, egyébként is nálam sokkal alacsonyabb. Kicsit korán értünk a templom elé, várni kellett a nagy téren, még nem volt vége a misének. A násznép alig tudott bejutni a templomba.

Anyukám vezette Gusztit, ők mentek elől. Utána én következtem Pityuval, bennünket követett Ilike rokona, a kis Éva vőfélyével, és utána jött a menyasszony, Józsi bácsi kíséretében, majd a többi vendég. Közben megérkezett Bálint, Ili unokatestvére, akitől egy nagy fehérszegfű-csokrot kaptam. Kifelé már vele mentem együtt. Guszti, evangélikus vallású lévén, nem ismerte a szokást, s mikor a pap újdonsült nejét elvezette az egyik oldalkápolnába, utánuk fordult, és olyan ijedten nézett rájuk, mintha azt kérdezte volna: „*Hová viszik a feleségemet?*”

A vacsorát előkelő étteremben rendezték. Semmi különös, de finom fogásokkal kínálták a vendégeket. Anyukám nagyon csinos volt a fodrász által kreált új frizurájával. Jól állt neki az új ruha, sugárzott róla, hogy jól érzi magát benne. Apukám is jól mutatott egészen sötétszürke, rászabott öltönyében. Vacsora után a zenészek pengetni kezdték szerszámaikat, és egy szép Strauss-keringővel kezdődött a tánc.

Éjfél. Remekül éreztem magam. Sok bókot kaptam táncosaimtól. Ildikó férjével remek polkát jártunk. Állandóan forgattak, egy percig sem tudtam pihenni. Bálint jól táncol. Azt hiszem, hogy a jelenlévők közül én mulattam a legjobban, csak úgy röppöltem bőre szabott, hosszú selyemruhámban. Később észrevettem, hogy Ildikó furcsán néz rám. Agyamban átfutott a kérdés: csak nem féltékeny azért, mert a férjével táncoltam? Erre igazán semmi oka sincs. A zeneszám végén megálltam mellette, beszélgetni kezdtem vele... Gondolataim nem csaltak, mivel alig válaszolt. Ijedten tapasztaltam, hogy teljesen félreérti a helyzetet, mert semmi okot nem adtam a féltékenységre. Később valaki azt mondta nekem, hogy nem élnek valami jól. Ezért rákérdeztem:

– Talán azért haragszol rám, mert a férjed fölért táncolni? Hiszen már rokonok vagyunk, és én is menyasszony, kérlek, ne légy rám féltékeny, igazán nincs semmi okod rá.

– Ha neked azt mondta volna a férjed, hogy nem tudsz polkázni, akkor nem csodálkoznál a rossz hangulatomon. Ebben igazat adtam neki.

Nekem is mondta egyszer Gábor: – Cicuskám, neked ez nem megy! – és akkor nekem sem esett jól a megjegyzése! Főleg azért esett rosszul a kritikája, mert ezt nekem eddig senki nem mondta, annál inkább az ellenkezőjét. Igaz, ő nem szeret táncolni, s vele nem is tudtam összeszokni, még ebben is különböztünk. Ezt követően Ildikó férjével nem táncoltam többé. Úgy éreztem: igazán nem szép tőle, hogy bárki miatt megsérti a feleségét.

Éjjel egy óra körül kiszöktem az udvarra, leültem egy padra és gondolkodtam. Olyan szép este volt, fölöttem a csillagos ég, én pedig szép ruhámban mulatok kedves bátyám esküvőjén. Mindennel ki lettem volna békélve, csak valaki hiányzott nekem. Gábor azért nem tartott velem, mert a papája nemrég' halt meg.

Tulajdonképpen nem tudtam megérteni, hogy emiatt miért ne kísérhetné el menyasszonyát a bátyja esküvőjére. Mennyi minden történt, milyen félreértések, viták, veszekedések voltak már köztünk, és én mégis úgy érzem, hogy az ő szeretetét senki sem pótolja. Miért? Istenem, miért van így mindez?

Minden templomban ima közben lehet kívánságokat előterjeszteni. Ezért én esküvő alatt a székesegyházban azt kértem a jó Istentől, hogy szeressen Gábor, és mielőbb egybekeljünk. Anyukám utánam jött az udvarra, észrevette, hogy sírtam, tudni akarta az okát. Ha én azt elmondhatnám...

Éjfél után Ildikó levette Ili fátylát, megpuszilt és egy picit a fejemre helyezte. Szokás, hogy a jelenlevő lányok közül én

kerülök leghamarabb sorra. Ezután nem tudtam tovább mulatni. Elálmosodtam, utána már hiába igyekeztek felvidítani.

Hajnali négy előtt autóbusz-különjáratral mindnyájan útra keltünk. Nagyon hideg volt, fújt a szél, s én a hosszú utazás alatt, a selyemruhában és vékony köpenyemben csak épp' hogy meg nem fagytam. Anyukám az ölébe vett, egymást melegítettük. Éppen jókor érkeztünk a Keletibe, elkísértük a nászutas párt. Nemsokára indult a vonatjuk. Ili nagyon rossz színben volt. A sok izgalom, a nagy változás erősen megviselte. Nagyon kifáradhatott. Szeretettel búcsúztunk tőlük. Mindnyájan örültünk boldogságuknak.

Utána villamossal mentünk haza, tízig csak keveset aludtunk, aztán szüleimmel körülnéztünk a városban. Olyan gyönyörű holmit láttam egy fehérnemű üzletben, hogy megleptem magam néhány szép darabbal.

Bandit a Rókus kórházban meglátogattuk, rövid időre bementünk hozzá. Szombaton operálták a szemét. A doktornő azt mondta, jól sikerült a műtét. Szegény Öcsike, sokat szenvedhetett. Istenem, segítsd meg, hogy mielőbb rendbe jöjjön a látása. Balesetével kapcsolatban eszembe jutottak középiskolás korom emlékei. Hagy idézzem fel „ifjúkori” naplóból azokat a nehéz időket:

„Légiriadó. – Marosvásárhelyen 1944. szeptember elején már egyre gyakrabban szól a sziréna, – nyugtalansággal töltönek el a sorozatos légiriadó-jelzések. Alig lehet kimozdulni a lakásból. Ennek ellenére innen is rendszeresen járok zongoráórákra, ami bizony jó messzire esik új lakhelyüinktől, legalább három kilométer gyalogutat kell megtennem. Igaz, egy részét autóbusszal meg lehet rövidíteni, de legtöbbször nem akartam várakozni, inkább gyalog elindultam.

Út közben általában sikerül kifogni egy-egy légiriadót. Ennek köszönhetően már eddig megismertem a város több

óvóhelyét. Egy alkalommal Say alezredeshez kellett mennem a katonai parancsnokságra. Felesége, Erzsike néni már elutazott Sopronba. Ugyanis eltört a lába és ki tudja, ha netán gyors tempóban el kellene hagynia a várost, a bepólyált lábával gondokat jelentene számára az utazás. Say egy gyönyörű őszi-rózsákkal kedveskedett nekem.

Ekkor történt, hogy nagy csokorral a kezemben ábrándozva, lassan ballagtam hazafelé, közben nézdegéltem, gondolkoztam, mert túlzottan nagy volt a forgalom. Alig vettem észre az ismerősöket, sokszor rám köszöntek, megszólítottak.

Az úttesten rengeteg, romániai szász menekültekből álló oszlop haladt végig a városon, már legalább két órája mennek, csak mennek szekerekkel és gyalog, végeláthatatlan, tömött sorokban. Szegényeknek el kellett hagyniuk otthonaikat, értékeik javarészét, talán mindenüket, egész életük munkájával, verejtékével megszerzett javaikat hátrahagyva, és kevés holmijukkal mennek, menekülnek – de hová? – a bizonytalanság felé.

Miért? Ez a politika! Ez a háború! Az ártatlan embereket sújtó, kegyetlen háború! Az értelmetlen, ártatlanokat fölládozó, borzalmas, embertelen állapot, amit mégis emberek találnak ki, emberek kezdeményezik. De miért? Milyen emberek ezek?

Ilyen gondolatokba mélyedve jutottam el a Fő-tér forgatagán túlra, a Városházát is megkerülve rátértem a hazafelé vezető, de még hosszú, egyenes útra. Egyszer csak repülőgépek morájára lettem figyelmes. Ez már nem újdonság, megszoktuk, hogy állandóan a fejünk felett keringenek, hol szövetséges, hol ellenséges repülőrajok. Megálltam, már túl, a Poklos patak hídján kezdtem számolni, hány gép van fenn a levegőben: 1, 2, 3... 13! Talán ez mégsem szerencsés szám? Nem vagyok babonás, de ezt a számot nem szeretem. Mások is megállnak, nézik, számolják.

Kisdiákok az úttest közepén körbeállva mutogatnak fölfelé:

– Nézd csak, milyen szép „V” alakba fejlődnek!

– Mi ez? Repülőgép bemutató?

A gyerekek megint kiabálnak. – Ni, – az első hogy előresiet!

– Aha! Valamit dob a gépből...

Máris egy hangos, BUM rázza meg levegőt, a környéket. Ez bizony nem bemutató, hanem bombázás! Mindenki, – én is – rohanunk óvóhelyet keresni. Hü, hogy ropogott... mert alacsonyan szállva, géppuskáztak is a gépekből.

Az óvóhelyre érve eszembe jutott, hogy családunk minden tagja szanaszét van. Bandi öcsém a Maroson, a gátnál fürdik... Pista bátyám dolgozik Lacinál, csak anyukám van otthon egyedül, ő meg miattunk izgul. Aztán szegény menekülők az úton, hová elbújjanak? Sehová! Most érnek ki a városból, az országúton találja őket a bombázás.

Később megtudtuk, hogy valóban, őket, a szerencsétlen földönfutókat bombázták és géppuskázták a nyílt terepen. Rengeteg halott... ember és állat lett a támadás áldozata.

Családunkban is történt egy majdnem tragikus eset. Mint említettem, Bandi öcsém a Maroson fürdött. A szász menekültek épp’ akkor haladtak el a Maros közelében, az országúton, amikor a bombázás történt. Ki tudja, hogy akarva vagy véletlenül, de oda is jutott egy-két lövedék, és Bandi szeme a légnyomától megsérült. Azonnal kórházba került, megoperálták, de egyik szeme, látása maradandóan károsodott. Ezért nem nagyon vigasztalt az a tény, hogy Marosszentgyörgy fölött leszedtek négy ellenséges gépet. A vasút mellett is maradt jó néhány bombatölcsér.”

Visszatérve a mába, a kórházi látogatás után a Sándor utcában, egy vendéglőben ebédeltünk, aztán szüleimet kikísértük a pályaudvarra. Nem akartak tovább maradni, máris indulniuk kell, apukának másnap halaszthatatlan intéznivalója

miatt. Mi Pityuval visszamentünk a lakásba, mert a sok járkálástól és az éjszakai tánc után kimerültem, fájt a bokám. Alig vártam, hogy hazaérjek, és alaposan kipihenjem a fáradalmakat. Gábor tudta, mikor érkezünk vissza, de nem várt, utána sem keresett. Kimondhatatlanul rosszul esett nekem.

18.

KEZDŐDTEK a hétköznapiak. Éppen nagy munkába voltam, amikor megszólalt a telefon. Juci van a vonalban.

– Szia! – szólalt meg kissé fátyolos hangon.

– Szevasz, – hogy jutottam eszedbe? – olyan régen találkoztunk.

– Tudom, de most sürgősen beszélnem kell veled. Találkozhatnánk valahol?

– Igaz, eléggé el vagyok foglalva, de ha fontos, abba tudom hagyni. Hol találak meg? Vagy ha neked jó, eljöhetsz hozzánk, most éppen egyedül vagyok, azt hiszem, egy darabig senki se zavar bennünket.

– Kösz’ hogy időt szakítasz rám. Összekapom magam, nem-sokára nálad vagyok. Szia!

Összerakom íróasztalomon a vázlatokat, az iratokat, aztán kimegyek a konyhába, és teavizet forralok. Egy tálkára aprósüteményt rakok, megterítem a kis asztalt és várom eltévelyedett barátnőmet.

Nem telik el tíz perc, csönget, megyek kaput nyitni.

Juci apró termetű, kissé molett, sötétbarna hajú lány. Nagy, beszédes szemeivel kedves tudott lenni, hamar megnyerte az emberek tetszését. Most alig ismerek rá, olyan rosszul néz ki. Arca beesett, szeme alatt mély karikák éktelenkednek.

– Mi van veled? Beteg vagy?

– Még annál is rosszabb, – legyint a kezével.

– Menjünk be, aztán elmondasz mindent.

A kis szobában halkán szól a zene, kellemes virágillat, terített asztal várja a vendéget. Leültetem Jucit az egyik fotelbe, aki előkotorja táskájából zsebkendőjét, törölgeti a szemét. Aztán körülnéz.

– Olyan régen voltam már nálatok. Mindig szívesen jöttem ide. Itt állandó nyugalom vesz körül. Nálunk sosem éreztem ezt a családi légkört. Most sincs senkim, akinek elmondhatnám bánatomat.

Odalépek mellé, megsimogatom szomorú arcát.

– Nyugodj meg, nekem elmondhatsz mindent, ami nyomja a szívedet – majd letelepedek vele szemben.

Nagy sóhajjal kezd mondókájához.

– Komoly oka volt annak, hogy ilyen rég’ nem jelentkeztem. Megismerkedtem valakivel, és most az egyszer én is megégettem magam. Tudod, hogy nekem sok apró, felületes kalandom volt már, de azok semmi nyomot nem hagytak bennem, amikor véget ért az egyik, túltettem magam az eseten, aztán jöhetett a másik, akivel vigasztalódtam. De ez, egészen más... Talán az illetőt ismeritek, ezért nem akartam vele együtt mutatkozni baráti társaságunkban. Azt hiszem, most megtanultam, mi az igazi szerelem és ragaszkodás valakihez.

Nem szóltam bele, hagytam beszélni, pedig tisztában voltam vele, mi bántja.

– Azt hittem, tartós lesz a kapcsolatunk, mert már arról volt szó köztünk, hogy beadja a válópert, és összeházasodunk.

– Nős az illető? – és te tudtad ezt?

– Igen! S én hittem neki, hiszen ő is annyira ragaszkodott hozzám, és éreztem, hogy nagyon szeret. El se tudtam hinni, hogy egyszer vége lehet mindennek...

– Bizony, nős embereknel előfordul ilyen föllángolás, pláne, ha fiatal az illető, aki korábban nem tombolta ki magát, később

egyszerre visszafordul élete párjához. – De mi történt köztek? Mi okozta az elhidegülést?

– Elhidegülésről szó sincs, de nagyon nehéz erről beszélni, s még nehezebb megfogalmazni, mert én másképpen látom, mint az ő családja. Ugyanis felesége állapotos lett, és otthagyta Antit.

Aha! – gondoltam magamban! – mégis kimondta a nevét!

– Csak nem Ildikó férjéről van szó? Tudtam, hogy gondok akadtak köztük, de azt nem gondoltam volna, hogy éppen veled...

– Pedig így történt. – Hirtelen sírva fakad, majd folytatja: – Olyan váratlanul és gyorsan történt minden, én nem tudtam veletek megosztani a titkomat. Milyen szemmel néztetek volna rám? Tudod, én Ildivel is jó barátságban voltam. Magam se akartam elhinni, hogy ilyen előfordulhat. Ha őszinte akarok lenni, az első randink után azt hittem, hogy ez is csak egy futó kaland lesz, semmivel sem törődtem. Nem képzeltem, hogy ilyen viharos szerelem hónapokig tart. Aztán beleéltem magam abba, hogy ez nem kaland, hanem örökre szóló, igazi kapcsolat lesz.

Megint előveszi a zsebkendőt, törölgeti könnyező szemeit.

– Folytasd.

– Amikor Ildikó elköltözött az anyjához, szóba se állt többé Antival. Én örültem a fejleményeknek, akkor még nem tudtam, hogy kisbabát várnak... Anti se. Így teltek a napok és hónapok, örületes nagy szerelemben. Én kimondhatatlanul boldog voltam.

– Mi történt utána, mikor megtudtad, hogy Ildi kisbabát vár?

– Ez bizony kínos jelenetek között történt. Egy alkalommal, amikor Anti hivatalos ügyben elutazott, beállít hozzám Ildi mamája, Zsóka. Csak úgy, váratlanul, bejelentés nélkül! Amikor csöngetésére kinyitottam az ajtót, és megláttam, ki áll ott,

azt hittem, menten elájulok, úgy megijedtem. De látogatóm higgadtan, igazán úriasszonyhoz méltón viselkedett, azt el kell ismernem.

– Mit mondott?

– Zsóka állt velem szemben, Ildi mamája. Ott az ajtóban nem támadt nekem, nyugodtan köszöntött, mint máskor, csak éppen nem borultunk egymás nyakába.

– Én meg zavaromban és ijedtemben azt se tudtam, mit mondjak neki, hogy fogadjam a látogatását? Csak álltam egy darabig, aztán ő kérdezte meg:

– Bejöhettek? – beszédem van veled.

– Tessék! – és utat engedtem neki. Bevezettem, a hallban hellyel kínáltam. Akkor már kicsit magamhoz tértem, és nyugodtabb hangon kérdeztem: – Készíthetek teát vagy feketét?

– Köszönöm, nem kérek semmit. – A hangja most már sokkal riasztóbbnak tűnt számomra. Én is leültem, ő meg kérdés nélkül elkezdte:

– Gondolom, nem kell bővebben kifejtennem, hiszen nagyon jól tudod, milyen ügyben kereslek. – Választ nem várt, folytatta:

– Lányom öt hónapja hordja szíve alatt a gyermekét, és Anti gyermekét, az én unokámat, – és felénk se néz, – miattad!

Ildikó nem engedte, hogy hamarabb közbelépjek. Úgy látszik, Antit nem érdekli, hogy felesége gyermeket vár. Talán nem is tudja, de vele is közölni fogom. Nem engedhetem meg, hogy ebben az állapotban a lányom állandóan szomorú és bánatos legyen. Nem akarom, hogy az ártatlan magzat vallja kárát, hogy az apja nős létére otthagyja feleségét, és mással folytasson szerelmi viszonyt.

Milyen ember az ilyen? És milyen nő az, aki egy házasságot szét akar robbantani, éppen akkor, amikor nemsokára három ember életét teszi tönkre? Mondd, nem tudsz más férfit meg-

hódítani, tudom, hogy értesz hozzá! Azt is, hogy nem Anti az első férfi életedben, akibe most belekapaszkodtál.

– Nekem már égett az arcom a rázműdített igazságot hallva, de Zsóka nagyot sóhajtva, kicsit nyugodtabb hangon folytatta.

– Nagyon kérlek, gondolkozz el rajta, mit tettél. Szakítsátok meg a kapcsolatot, hogy Anti visszatérjen a családjához. Hidd el, hogy később örülni fogsz ennek a lépésednek.

– Kérem, Zsóka néni – vettem át a szót tőle – ne haragudjon rám. Én most hallottam először hogy Ildi babát vár. Ha csak sejtem, biztos, hogy nem bonyolódott volna bele ebbe a kapcsolatba. Én csak annyit tudtam Antitől, hogy elhagyta őt Ildikó, s ezt véglegesen tette, a lakásból is elment, és szoba sem áll vele. Igen, azt hittem, hogy Anti szabad. Fogalmam se volt róla, hogy Ildi állapotos. Egyébként nálam ez nem futó kapcsolatot jelentett, mert őszintén, igazán szerettem őt. Nem tudom, mit tesz Anti, de annyit megígérek, hogy elhatározásában nem fogom befolyásolni. Nagyon fog fájni, ha elhagy, de megértem őt, ha úgy dönt. Most fontosabb családjának a jövője, mint a mi nemrég kezdődött kapcsolatunk...

Az utolsó szavaknál megcsuklott a hangja és keservesen sírni kezdett, csak később folytatta.

– Kérem, még egyszer kérem Zsóka néni, bocsássonak meg nekem. Ildikót is arra kérem, ha tud, essen túl rajta, én, én... – nem tudta befejezni, átszaladt a fürdőszobába, ahonnan csak a keserves zokogása hallatszott.

Láttam rajta, hogy őszintén bántja a dolog, én is megsajnáltam. Még beszélgettünk, elmondtam neki, véleményem szerint helyesen cselekedett, hogy a döntést Antira bízta. Aztán igyekeztem másra terelni a szót, hogy megnyugodjon. Végül úgy ment el tőlem, éreztem, hogy kissé megkönnyebbült.

Következő jelenetet már Ildikó mondta el nekem. Ugyanis másnap, mikor Juci nálam járt, felhívtam telefonon, érdeklőd-

tem hogyléte felől. Vendégemről nem ejtettem szót neki. Azt mondta, most már sokkal nyugodtabb, mint eddig volt.

– Képzeld, kibékültem Antival! Gyere át, elmondom, ha érdekel.

– Már hogyan érdekelne! Annyira örülök, hogy végül mégis megtörtént! Délután, amikor hazaérek a főiskolából, átmegyek hozzátok, ha neked is megfelel.

Ebben maradtunk.

Ebéd után rendbe szedtem magam; a szekrényből elővettem a galamszürke kiskosztümöm, hozzá a világoskék selyemblúzt választottam. A bordó cipőmet és táskámat készítettem elő, majd a konyhában egy dobozba anyukám süteményeiből válogattam. Minden kész. Belenéztem az előszobai tükörbe, megigazítottam a frizurám, és siettem barátnőmhöz.

Már amikor ajtót nyitott nekem, láttam, sugárzik az örömtől. Végre, meglátszik rajta, hogy minden rendbe jött. Eddig is találkoztam vele néhányszor, mióta elsírta nekem a bánatát, éreztem, hogy hősieken viseli a történeteket, igyekezett túltenni magát azon, hogy Anti elhagyta. Abban reménykedett, hátha csak futó kaland férje részéről, aztán majd csak visszatér hozzá. Nagyon jó gondolat volt, hogy hosszabb időre berendezkedett édesanyjánál. Már állapotát tekintve is helyesen döntött, mert ilyenkor nagyon jó, ha közügyben van a mama, aki ebbéli állapotában előadódó különleges eseményeknél átadja neki a tapasztalatait. Tehát okos az én barátnőm, erős lelkiéről tanúskodott mindaz, ahogyan viselte a könnyűnek igazán nem mondható helyzetét.

Örömmel öleltük át egymást, átadtam neki a süteményt. Bevezetett a nappaliba, kényelmesen elhelyezkedtünk. Ő is készült fogadásomra finom gyümölcslevekkel és rágcsalni-valóval. Mellé helyezte egy kis tálkára a kapott süteményt, aztán elkezdte a beszámolóját.

– Nem tudom, mennyit tudsz az új fejleményekről, ezért mindent elmondok, ami eszembe jut. Anyám érdeklődött Anti munkahelyén, s annyit megtudott, hogy hivatalos útjáról mikor tér haza. Még akkor este, – nem hagyva sok időt neki – fölkereste. Otthon találta, zuhanyozott, éppen készülődött valahová. Gondolhatod, hová. Nagy meglepetés lehetett számára anyám váratlan megjelenése. Azért, udvariasan fogadta. Leültek, de anyám nem sok időt hagyott sem a csodálkozására, sem arra, hogy kinyissa a száját vagy védekezzen.

Egész egyszerűen elmondta neki, hogy aznap fölkereste Juci barátnőnket, részletesen elmondta találkozásuk eredményét. Képzelheted, micsoda meglepetést jelentett ez Antinak. Ha lett volna ideje, akkor is néma maradt volna.

Amikor anyám odaért, hogy Ildi ötödik hónapja hordja magzatát, Antinak leesett az álla és alig tért magához a meglepetéstől. Csak annyit tudott kinyögni:

– Istenem! Mit tettem? Zsóka mama! – tudod-e, hogy abban az időben Ildi nagyon furcsán viselkedett? Ideges volt, rosszlétek környékezték, amit én nem tudtam mire vélni. Gyakran éles szóváltásra került sor köztünk. Ha tudtam volna, mi az oka... S igen, akkor találkoztam Jucival, aki virult, örömmel fogadott, körülrajongott és ezt komolyan mondom, egymásba estünk. Most utólag ki merem mondani, hogy igazi szerelem alakult ki köztünk. Amikor Ildi elköltözött, gondoltam, hagy hisztizze ki magát, majd utána lesz, ami lesz...

Fejét két kezébe fektette.

– De most mi lesz? – nem tudom. Nagyon sajnálom Ildit, tudom, mennyit szenvedhetett hűtlenségemért. De mit mondhatok ezután Jucinak?

– Fiam, az már a te dolgod. Remélem, ha végiggondolod, tudni fogod, mi a kötelességed nemsokára háromtagú családot irányában. Tedd mérlegre mindkettőt. Én tudom, hogy végül

helyesen fogsz cselekedni, hiszen korábban igazán jól éltetek az én kislányommal. Nagyon szeretném, ha gyermeked, az én unokám igazi családi környezetben jönné a világra, és anyjával-apjával együtt nevelkedne.

Nos, anyám ezzel búcsúzott a páromtól. Rövid szünet után folytatta.

– Antinak nem maradt sok ideje átgondolni az esetet, mert anyám után félóra se telt bele, elegánsan, jólfésülten, óriási piros rózsacsokorral – és nagy desszertdobozban kedvenc édességemmel – a kezében, csengetett be az ajtón... Egyedül voltam a lakásban. Azt most ne kérdezd, mi történt utána. Valóban térden állva kért tőlem bocsánatot, átölelt és nem akart elengedni. Nekem meg olyan érzésem támadt, mintha semmi se történt volna... Később megkért, engedjem meg, hogy megsimogathassa a kisfiát! Már el is képzelte, hogy fia lesz, mikor erről még szót se ejtettünk. Így történt, hogy kibé-kültünk. Én azonban nem költözöm vissza, majd csak akkor, ha megszületik a kisfiunk, mert én már tudtam, hogy valóban fiú lesz! – amit ő csak sejtetett.

– Csak annyit akarok még mondani neked, hogy tőlünk hívta föl telefonon Jucit azzal, hogy másnap meglátogatja, és megbeszéli az eddigi közös dolgukat, ami már a múlté... Úgy éreztem, Jucinak volt ideje gondolkozni rajta, és nyugodtan fogadta a hírt.

19.

GYAKRAN már magamon is csodálkoztam, hogy Gábor sokszor nem teljesíti ígéreteit, viselkedésével mások előtt is megbánt, és mégis – miért szeretem? Miért van az, hogy annyit veszekszünk? Nem lennénk egymáshoz valók? Ő azt mondja, hogy féltékeny vagyok, még az édesanyjára is. Nekem nem természetem a féltékenység. Igaz, előfordult már olyan eset, amikor kellemetlenül éreztem magam, éppen az édesanyjával kapcsolatosan. Hogy ne mondjak mást, ott van a hamutartó esete. Gábor megajándékozott egy szép porcelán hamutartóval, amit a mamája nem engedett hazahozni, mondván: – Még én is jogot formálok a fiamra! Mindezt annyira érthetetlennek, sőt, nevetségesnek tartottam, mintha valaki el akarná tulajdonítani a fiacskáját! Más anya inkább biztatja gyermekét, hogy szerezzen meglepetést a menyasszonyának. Itt fordítva történik. Úgy gondolom, az ehhez hasonló esetek inkább azt bizonyítják, hogy ő, az anya féltékeny rám, valahogy úgy, mint egy másik nőre!

Kapcsolatukat ezért mostanában inkább különösnek tartom, mint természetesnek. Rendjén van, ha valaki szereti, ragaszkodik az édesanyjához, de az már túlzás, ha a mama nem tudja elengedni a fiát, amikor párt választ. Egyszer megtörtént, hogy Gábor a jelenlétemben az anyját tüntetőleg szinte dédelgette! Beteges kötődésre vall, erőltetett dolognak tartom, ha a menyasszonya jelenlétében az anyját úgy csókolgatja, ölelgeti, mint a szerelmét. Hasonló magatartással velem nem fogja jobban megszerettetni, sőt, elidegenít tőle. Gábor egyszer elmesélte,

hogy anyjával egymás mellett alszanak, s őt átfogva, mellét simogatva alszik el... Őszintén szólva, alaposan meglepődtem, mondhatnám azt is, hogy megrázott, mert nem tudtam, mit gondoljak az egésztől...

Részemre megalázó, úgy érzem, és a látszat is az, hogy feltűnő módon, az én bosszantásomra teszik mindketten, mintha azt akarnák kimutatni, hogy az anyját jobban szereti, mint engem, hogy hozzá jobban ragaszkodik, mint hozzám. Ez bántó részemre, mert szerintem egészen más az anyjához, és egészen más a leendő feleséghez fűződő szeretet és kapcsolat. Már arra is gondoltam, ha ő másként érzi, akkor ne ragaszkodjon hozzám, és jobb lenne megszakítani a kapcsolatunkat.

Sokszor megerősödik bennem a gondolat, hogy talán a jó Isten se akarja, hogy egymáshoz tartozzunk... Különben is, az egész család viselkedése érthetetlen előttem. Viszont több olyan férfit ismertem már – egész egyszerű családból valókat is beleértve, akik tanulmányaik közben csiszolódtak és tudják, hogyan kell viselkedni, mi illik és mi nem illendő bizonyos helyzetekben. Tény, hogy egyre nehezebben viselem el a modortalanságait.

Tegnap este hamar lefeküdtem, el voltam keseredve. Ez már mindig így lesz ezután? Nincs remény arra, hogy ha szeret, próbál hozzám idomulni, kicsit változtatni merev magatartásán? Eszembe jutott, hogy Lajos soha nem hagyott volna magamra.

Csak az a baj, hogy ezekről a családban nem merek beszélni. Érzem, hogy amikor a mi családi körünkben van, vagy ráterelődik a szó, mintha megfagyna körülötte a levegő...

Ebben az időben történt, hogy apám maga mellé ültetett azzal, hogy komoly ügyben akar velem beszélni. Láttam rajta, hogy valami nagyon bántja. Szinte éreztem, mi következik. Megfogta a kezem és elkezdte:

– Ne haragudj, hogy beleszóllok az életedbe, de nem akarom, hogy tönkre tedd magad ezzel a kapcsolattal, amiben most vagy. Mint apának, kötelességem ezt tenni. Sohasem szóltam bele a dolgaikba, de az, hogy figyelmeztesselek, felhívjam a figyelmedet olyan dolgokra, amit, mint apa, világosan látok, azt elemi kötelességemnek tartom.

– Gábor nem alkalmas arra, hogy a férjed legyen. Véleményem ez volt az első napon is, mikor találkoztunk, és ez ma is.

– Hogy miért? Nem olyan embertípus, aki nekem szimpatikus. De nem ez lenne a fontos, hanem ugyanez a testvéreidnek az ösztönszerű megállapítása. Nem illik közénk, nem tud beleilleszkedni a családukba.

Gondolom, hogy részletesebb magyarázatot kívánsz, tehát ha belefogtam, teljesen őszinte leszek.

Megjelenéséről nem akarok beszélni, most még elmegy, de az ilyen ember hamar elhízik, ellustul, ami hamar kiábrándulást okoz majd, de természete is elpuhult, panaszkodó, nyugós, követelődző, ami már nagyobb probléma. – Egy pattanás, egy tüszúrás, egy karcolás esetén nagy beteget megillető ápolást kíván majd, és el fogja várni, hogy egy enyhe hasmenés esetén szánakozva, odaadóan ápolod. – Önmagát fogja mindig a központba állítani, hogy minden és mindenki körülötte forogjon: mellette te társadalmi életet élni nem fogsz soha.

Szellemi színvonala nem éri el a tiédet, az ilyen férfi pedig sohasem érték, később önmagadat fogod megvetni ezért.

Csak magamban válaszoltam ezekre: Uram Isten! Bármilyen nehéz hallanom, de apám minden szava igaz!

– Nem társaságbeli férfi, látszik rajta, nem olyan körökben forgott, amihez te hozzászoktál.

– Nem tud alkalmazkodni a különböző helyzethez, központ akar lenni, de ehhez nincs tehetsége, ez hárijánoskodásra kész-

teti, és nincs kiábrándítóbb egy asszonyra nézve, mint ha a szeretett férfi nevetség tárgya.

– Jól látom azt is, hogy neki soha, semmiféle pályán nem lesz olyan jövedelme, mint neked, kenyérkeresőnek, családfenntartónak nem alkalmas. Családoknak ezen a téren is te lennél az erősebb fél. Üzlet? – Soha nem volt, és nem is lesz jó vállalkozó. Ha nyitott szemmel jársz, láthatod, hogy üzlete évek óta nem fejlődött. Mások üzlete még ma is fejlődik, az övé stagnál.

– Egy maradna még, hogy újra hivatalnoki pályára lép. – Eltekintve attól, hogy a hozzá hasonló típusú férfiakat a hivatalfőnökök nem szeretik, képzettsége miatt a fizetése mindig alacsonyabb lesz, mint tiéd, ez sem egészséges állapot.

Kislányom! – *És most ismét megfogja a kezem.* – Ne haragudj ösztönözésemért, de mindez kezdet óta nagyon bánt engem és mindnyájunkat, el kellett mondanom. Engem a legjobb szándék vezet, mikor tudomásodra hozom, de neked kell döntened. Én most megtettem, amit kötelességemnek tartottam. – Bocsáss meg, ha ezzel fájdalmat okoztam.

Ekkor nekem már hullottak a könnyeim, de szólni nem tudtam. Éreztem, hogy nem akart megbántani, s azt is, hogy mint kívülálló, talán jobban átlátja nehéz helyzetemet. Most csak annyit tudtam mondani:

– Köszönöm, hogy aggódik értem. Valóban nehéz helyzetben vagyok, gondolkoznom kell azon, amit hallottam, és annak megfelelően cselekszem.

Azóta sem tudok egyebet hozzáfűzni, csak azt, hogy vérző sebet ütött rajtam akár így, akár úgy alakul a helyzet. Azóta nem találom a helyem. Tudom, érzem, hogy apámnak sok mindenben igaza van, mégis rettenetes rossz érzés. Tényleg elrontanám az életemet?

Hetekig kétségek közt vergődtem. Tény, hogy már nekem is voltak olyan gondolataim, családunk világnézete és az ő családjuk gondolkodásmódja között ég- és föld a különbség. Egészen más neveltetést kapott. Ha csak arra gondolok, hogy náluk nem sokat számít az adott szó, az ígéret, esetenként az igazmondás, ami nálunk viszont szent dolog. Át tudom-e hidalni ezeket a nagy különbségeket?, később nem lesznek-e ezekből olyan ellentétek, ami esetleg megváltoztathatja érzelmeinket?

Vagy ha arra a beszélgetésre gondolok, amikor egyszer valamin összekaptunk, és azt mondtam neki, hogy hagyjál békében, ha nem tudsz megalkudni azzal, amin én nem akarok változtatni, akkor inkább hagyjuk abba az egészet.

Elsápadt és csendesen azt mondta:

– Cicuskám! Erre gondolni sem akarok. Ha elhagysz, én tovább élni sem akarok! Mindez náluk egy csúnya, nagy veszekedés után történt, amikor éppen őt okolták mindenért, amikor nagyon el volt keseredve. Akkor nagyon megsajnáltam. Ez jutott eszembe apám intelmeit hallgatva...

Egyébként a „kis-eljegyzésünk” alkalmával *szent fogadalmat* ígértünk egymásnak arra, hogy egymáshoz tartozunk. Úgy gondoltam, ezt nem szeghetem meg. Mindenképpen mérlegeltem a helyzetet. Érzem, nemcsak hozzá lennék hűtlen, ha elhagynám, de magamnak is rosszat tennék vele. Miért dobjam el ezt az érzést, mikor ez életemnek egyetlen kellemes sugarát jelenti. Maradjak egyedül, szeretetlenül? Örökké üresség tátongna szívemben. Hogy ne szeressem őt tovább? – Nem volna semmi baj, csak egy kicsit, *csak icipicit meg tudna változni!* Ha összekötjük az életünket, neki feltétlenül alkalmazkodnia kellene családunkhoz, mivel úrilányt választott. Én már eddig is sok mindenről lemondtam a kedvéért, most rajta volna a sor.

Apukának a legközelebbi látogatásomkor az egymásnak adott fogadalomra hivatkoztam. Nem tudom, hogyan látja az én szemszögemből és lesz-e egyáltalában válasza erre. Csak annyit jegyzett meg:

– Ez az ígéret nem olyan, mintha már házasságot kötöttetek volna. Egy ilyen találkozást tévedésnek kell minősíteni. A szerelem hege pedig begyógyul, mihelyt új ismeretségre teszel szert. Én ezt akkor nem tudtam megérteni, pedig szinte ugyanezt mondta nekem házfőnök atya is egy alkalommal, csak más szavakkal...

Nagy leckét kaptam, érzem, most sorsforduló előtt állok. Egyelőre nem akartam Gáborral éreztetni, mi történt otthon. Hátha javulhat még a helyzetünk? Többször próbáltam vele szépen beszélni. Akkor, mint tapasztalatlan ifjú még hittem abban – ha valóban szeret és ragaszkodik hozzám, változtat magatartásán. Csak azt felejtettem el, hogy húszéves koron túl megrögzött rossz szokásokról már senkit nemigen lehet leszokni. Nála pedig nemcsak szokásokról, hanem súlyos jellemhibákról volt szó. Igyekezetem ellenére, minden próbálkozásom hiábavalónak bizonyult.

Gusztli bátyámmal fölvettem a kapcsolatot, vele mindig jól megértettük egymást. Olyan számomra, mintha egy meghitt barátnőm volna. Elmondtam neki apám aggodalmait.

– Katikám! – mondta – Ez a te ügyed, a te életedről neked kell döntened! Gondold meg jól a dolgot, és úgy cselekedj, ahogyan neked a legjobb.

Türelemesen vártam, mégis, a vőlegényem egyre gyakrabban hozott engem kellemetlen helyzetbe. Nemhogy javult volna köztünk a viszony, inkább egyre romlott. Egy műsoros estre meghívtam vidéken élő Piroska barátnőmet. Úgy volt, hogy Gábor nem is jön, mint mondta, beteg az édesanyja. Vendégem miatt nem mondhattam le a műsort, bár furcsa lesz meny-

asszony létemre Gábor nélkül megjelenni ilyen helyen, de anyukám is velünk tart, nem leszünk egyedül.

– Nocsak! Micsoda meglepetés! A bejárat előtt Gábor jön velünk szembe. Mégis eljött.

Az előadás az egyik táncszám kivételével szórakoztató volt. Magam részéről csak azt találtam ízléstelennek, hogy a nők harisnya nélkül, meztelen lábakkal táncoltak!

Alig helyezkedtünk el, Gábor megjegyzést tett. Nem először szegte kedvemet hasonlókkal! – Már megint ki vagy kenve!

– Én? – kérdeztem tőle. Magamban pedig arra gondoltam: mit akar ezzel mondani? Itt rendez jelenetet? Hiszen púderen kívül semmit nem használok, nem is tartok otthon mást. Csendesen csak annyit válaszoltam: – Ha körülnézel, láthatod, hogy ilyen alkalmakra majdnem minden nő arca ki van készítve. Én magam sem szeretem a festéket.

Alaposan lelombozódtam a megjegyzése miatt. Hiába, nem tud viselkedni. Nem érzi, hogy társaságban, nyilvános helyeken nem illik megjegyzésekkel illetni engem? Hirtelen eszembe jutott, talán jobb lett volna, ha el se jön. Úgy látszik, ebben leli kedvét, vagy azt akarja elérni, hogy ne menjünk együtt sehova? Most aztán előtörtek bennem azok a bántó dolgok, amelyek az utóbbi időben egyre ismétlődnek közöttünk. Hiába, már nem tudom elhessegetni magamtól, mindig előtolakodnak. Maholnap esküvőre kellene készülődni, és éppen mostanában sorozatosan ismétlődnek köztünk nézeteltérések. Bábunak néz engem, akit folyton figyelmeztetni kell, mert nem tudom, mit lehet, és mit kell tennem?

Rádásul éreztem, láttam rajta, hogy bántani, bosszantani akar a megjegyzésével. Utána egész este szándékosan elfordult tőlem, rám se nézett, nem szólt hozzám. Idegenek előtt, mások társaságában határozottan faragatlan, nem tud, vagy nem is akar kulturáltan viselkedni. Nem, és nem értem a célját.

Azt hiszem, és jól látom, hogy mégis neveltetési problémák okozzák nála a gondokat. Bár nem egy embert ismerek, aki szintén egyszerű körülmények között nőtt föl, mégis tud illedelmesen viselkedni, mert szüleitől is kapott jó útravalót, iskolában, munkahelyén ragad rá valami a tanult emberektől. Kollégáim között, a bankban is vannak munkásszármazásúak, mégis megtanulták valahol a normális viselkedés alapszabályait, és társaságban megállják a helyüket. Én nem nézek le senkit, de azt elvárom, ha valaki velem akar maradni, tanuljon jó modort!

Ilyenkor azt se tudom, mitévő legyek? Amikor lehet, igyekszem kedvére tenni, ő meg nem törődik azzal, hogyan érzem magam mellette, ha társaságban vagyunk. Arra gondoltam – és egyre jobban érzem, ha egész este képes mellettem ilyen hidegen, mereven ülni, nem szeret. Megint azt szajkózza, hogy makacs vagyok, ez a mániája! Az ilyen bugyuta megjegyzésekkel csak olajt önt a tűzre. Felnőtt embernek érzem magam, és azt igazán nem tartom hibának, hogy egy ilyen alkalommal púdert kenek az arcomra. Úgy érzem, nem nekem kell megváltoznom. Ha ő lelkiismeretvizsgálatot tartana, belátná, hogy most is hibázott, és bocsánatot kérne tőlem.

Elgondolkoztató számomra, hogy valami máris megbolygatta a boldogságunkat. Talán nem fogom elérni azt, amire annyira vágytam, hogy ugyanúgy szeressen valaki, ahogyan én őt szeretem. Nem akarok ilyen jeleneteket az életemben, nem akarok a házasságban örökös nézeteltérések, apró veszekedések között élni. Megértésre, szeretetre vágyom.

Pirkó barátnőmmel sokáig beszélgettünk erről. Ő is azt mondta, neki is feltűnt Gábor különös viselkedése. Bennem pedig egyre gyakrabban apám szavai visszhangoznak: nem illik közénk!

Igyekeztem a találkozásokat ritkítani, ezért jutott időm gondolkozni. Apám levele alapján beláttam, hogy az általa elmondottak már legnagyobbbrészt igaznak bizonyultak. Az én sorsomról van szó. Az életemet nem akarom elrontani. Nekem kell döntenem saját sorsomról. Olvastam egy könyvben, ott igaz, egy férfi írja a következőket a házasságáról: *„Egy színvonalam alatti kapcsolat érdekszövetségébe vagyok bekötve”*. Sokan élnek/éltek hasonló szövetségben, nem szeretném, ha az én életemet is ez jellemezné.

Délután kóruspróbára készülődöm. Indulás előtt Buci, leendő sógornóm fia érkezett üzenettel, hogy Gábor mozijegyet vásárolt, vár bennünket, anyukával együtt a belvárosi mozi előtt este 7 órakor. Semmi kedvet nem éreztem hozzá, de ha kedveskedni akar, és már megvannak a jegyek, mi más tehetnék? Anyukámmal elindultunk. A Manderley ház asszonyát vetítették. Szép film, már olvastam könyvben is.

Komolyan aggódok, az okát nem tudom, de ő csak akkor szeret, amikor kettesben van velem. Olyankor boldogság tölt el, azt hiszem, mindig így lesz ezután és kibékülünk. Utána minden ok nélkül, mások társaságában nemcsak hogy nem kedves, de kimondottan udvariatlan és kiállhatatlanul viselkedik. Nem mehet így tovább!

És most már anyukám előtt is bemutatkozott erről az oldaláról. Én szégyelltem magam helyette. Már nem tudom elhinni azt sem, hogy szeret, ha mások előtt találkozunk, ő közömbös nyugalommal fogad és flegmán beszél velem. Ez a viselkedés nem tetszik nekem! Most is jobb lett volna, ha el se jövünk. Mindent el tud rontani. Igaza van apámnak, nem való hozzám, nem illik bele a családba.

Nemsokára befejezem a főiskolát, minden időm elfoglalva. Nagyon fontos, hogy minden percemet arra fordítsam, hogy minél jobb eredményt érjek el az életben. Sose szerettem

elhanyagolni a kötelességeimet. Úgy érzem, most több időt kell szentelnem saját életem megalapozására, a tanulmányaim befejezésére. Lesz rá bőven időm akkor is, ha befejezem, hogy eldöntsük: együtt maradunk-e, vagy elválnak útjaink. Ezért elhatároztam, hogy ritkábban fogunk találkozni. Gondolkozzon el ő is a helyzetükön, aztán majd meglátjuk, mi történik. Megkértem rá, hogy ne szervezzon együttes programokat, mert mostanában nincs időm a szórakozásra, de bővebben nem fejtettem ki, miért. Láttam rajta, hogy nem tetszett neki a dolog; nem tett rá megjegyzést, de szokása szerint félrehúzta száját, amivel tudom, nemtetszését nyilvánítja.

20.

NÉVNAPOM azzal kezdődött, hogy a reggeli órákban egy fiú óriási vörösrózsa-csokorral a kezében csöngetett be hozzánk. A küldönc csak annyit mondott, mikor Pityu ajtót nyitott: Katóka kisasszonynak küldik. Bátyám szép összeget nyomott a markába, mert tudta, milyen örömet szerez nekem a küldemény. Gyorsan behozta a szobába, ahol éppen készülődtem.

– Mit hoztam? – Nem láthattam, mert mindkét kezét háta mögé rejtette.

– Gyorsan mutasd, – kérlek, nagyon kíváncsi vagyok rá, mi van a kezekben?

– Jó, de csak akkor, ha előbb kapok egy puszit, és én köszönhetlek föl először.

Közelebb lépett, és szeretettel öleltük meg egymást.

– Nagyon sok boldog névnapot kívánok neked, és tessék a küldemény. Tudom, nagyon örülsz neki, az én ajándékomat is megkapod nemsokára.

A gyönyörűen becsomagolt óriási virágcsokrot izgalommal bontogattam, benne egy névjegyet találtam, rajta csak annyi: „Örök szeretettel kívánok sok boldogságot.” Név helyett csak egy „L” betű.

Összenéztünk.

– Nemrég jött tőle képeslap Párizsból, előtte Dániából. Micsoda világjáró ismerősünk van! – jegyzi meg Pityu! De ezt a csokrot valószínű, hogy nem az én szép szemeimért küldték! Mindig más országból vagy világrészből jönnek az üzenetei.

Azt hiszem, még fel fog bukkanni Budapesten is... és jelentősegteljesen nézett rám.

Én meg örömkönnyeimet törölgettem. Bár ritkán érintettük a témát, Pista tisztában volt vele, hogy mi nagyon szerettük egymást. Azt azonban ő sem értette, miért maradt abba a szép barátságunk.

Sokan, családtagok, rokonok, barátok jöttek névnap-i köszöntésre. Anyuka sok finomságot készített a vendégeknek. Virágcsokrot, ajándékot nyújtottak át az ünnepeltnek, a távollévők: középiskolai osztálytársak, ismerősök dísztáviratot, üdvözlőlapot, levelet küldtek.

Este végre egyedül maradva, előszedtem a postámat. Piroska barátnóm és Ferike néni, középiskolai osztályfőnököm, hosszú levelét hagytam utoljára. Nyáron, érettségi után, amikor még nem laktam Budapesten, a SZÍV-templomban találkoztam vele utoljára, olyan sok mindenről beszélgettünk, vendéglőben ebédeltünk, és a verőfényes délutánt a Császár-fürdőben töltöttük. Akkor mondtam el neki Gáborral való találkozásom történetét. Emlékszem, beszélgetés közben kérdéseket tett föl nekem, s ő a válaszon néha csodálkozott. Most, hogy levelét olvasom, kezdem érteni, hogy ő is, mint felnőtt, sok mindent másként lát, mint egy tapasztalatlan fiatal szerelmes lány.

Tudom, levelében sok érdekességet fog velem közölni, ezért izgalommal bontottam ki a borítékot. Most is kedvesen, közvetlenül írt, mint egy barátnőjének. Egyet-mást az életéből is elárult. Több osztálytársnőről, akiről megtudott valamit, megemlékezett a levélben, megemlítette azokat, akik a hadi események miatt életüket veszítették. Azt is írta, sokszor nem érti, miért kellett neki egyedül maradnia az életben? De tudja, hogy a jó Isten akarta, ezért belenyugodott. Milyen erős hit él benne! Nekem olyan jó volt olvasni sorait, én is erőt merí-

tettem belőle. Sokáig imádkoztam az életből ilyen korán eltávozott osztálytársaimért, arcukat magam elé idéztem.

Levelében kérdést tett föl arra vonatkozóan, írjam meg neki, milyen a viszonya vőlegényemnek az édesanyjához? Akkor nemigen értettem, miért kérdezi ezt? Ma már tudom. Eszembe villant az a különös kapcsolat, ami Gábort az anyjához fűzi, vagy az a bizonyos névnapi vacsora, amikor előttem teljesen érthetetlenül viselkedett úgy, hogy elrontotta az estémet. Sőt, most sem jelentkezett, holott ujjamon hordom még az eljegyzési gyűrűt... Azért, még ha arra is kértem, ne találkozzunk gyakran, a névnapomról illetet volna megemlékeznie. Ismerőseim, barátaim személyesen és levélben, – ki hogy tudott – megkeresett, ő „elfelejtette” volna? Már ezen se csodálkoznék. De majd mit talál ki mentségére, ha elkésve eszébe jut, arra kíváncsi leszek.

Lefekvés után még sok minden megfordult a fejemben, sokáig gondolkoztam Ferike néni levelén, – nem tudtam elaludni. Eddig boldog voltam, és mégis szomorú... Istenem! Nagyon elrontottam az életemet? Vajon én már sohasem lehetek boldog? Ilyenkor apám vigyázó szavai jutnak eszembe. Sajnos, nem tévedett, lassan minden szava beigazolódik. Miért kellett nekem ilyen helyzetbe kerülnöm? Már az első jeleknél meg kellett volna szakítanom vele a kapcsolatot. Mennyi kellemetlen órától megszabadultam volna...

Levél a postaládában, a feladó, Klári barátnőm. Mi a csuda? Ha ő levelet ír, valami jelentős eseménynek kell történnie, mert nem szeret levelezni. Inkább vonatra ül, és személyesen jön elmondani, ha akar valamit. Gyorsan bontom. A hosszú levél mellett esküvői meghívó.

Nocsak, nemrég’ említette, nemsokára asszony lesz, s lám, valóban nem sokáig húzták jegyességüket. Kántor Bandi most doktorált jogból, úgy látszik, csak erre vártak. Beszólók

bátyámnak a másik szobába, hogy esküvőre megyünk. Az egész családot meghívták. Ezek szerint nagy lakodalmat csapnak.

Vacsora után sokáig beszélünk Pityuval a szép középiskolai életünkről, mikor a kis városban együtt indult egy nagy diákcsoport az iskolába, ki erre, ki arra. A fiúk cipelték a táskákat, a hosszú úton jóízűen beszélgettünk, sokat nevettünk. Istenem, milyen jó volt gondtalan fiatalnak lenni, de akkor ezt ki érezte? Csak éltük a mindennapi diák-életünket, délelőtti iskola, délután sportköri foglalkozásokra, szombat-vasárnap kirándulni jártunk Ferike nénivel, „Édesnéni”-vel vagy Jenő bácsival, máskor baráti családoknál teadélutánok, diák tánciskola... Szünidőben nagy fürdés, csónakozás a folyóban, jártuk a környező falvakat, megismertük a nevezetességeket, osztálytársainkat, apám vidéki kollégáit látogattuk. Ismertük az egész környéket.

Micsoda szüreti bálakon vettünk részt! S az a nyár, amikor Klári szülei meghívtak három hétre: mulatságokat rendeztek számunkra, hányszor átmentünk a közeli kis fürdőhelyre, ahol mindig jól szórakoztunk. Gavallérjaink csapatostól kísérték bennünket. Bár Klári szüleinek szigorú felügyelete alatt álltunk, mégis mindig jól éreztük magunkat, táncoltunk, mulattunk, jártunk fürödni a folyóra, sétáltunk, esténként a nagy verandán énekeltünk, még a szomszédok is átjöttek, tetszett nekik a jókedvű társaság. Nem is tudom, hányszor, talán minden táncos összejövetelt követően éjjelizenére ébredtünk, gyakran nem is aludtunk el addig, amíg nem jöttek a fiúk nótaszóval, hol cigányzenével vagy gépzene kísérettel. És most Klári a diákkori szerelmével összeházasodik. Istenem, milyen szép az, mikor egy szerelem ilyen sok évig tart...

Már csak rövid idő maradt az esküvőig, lázas örömmel készülődtem, tudtam, hogy sok diákkori ismerőssel találkozom majd.

21.

EGYSZERRE, minden bejelentkezés nélkül, megjelent Gábor. Bár igyekezett kedveskedni, mégis nagy vita kerekedett köztünk. Aznap este nem tudtam szabadulni az egésztől, eszembe jutottak a korábban átélt események.

Amikor elhatároztam, hogy egyelőre nem kívánok vele találkozni, akkor is tudtam, hogy nehéz döntés előtt állok. A zavaró jelenetek köztünk egyre ismétlődtek, sőt, azt kell mondanom, hogy sűrűsödtek. Nem akartam elhamarkodni, de úgy érzem, lépnem kellett. Azt hiszem, apám beszélt Gáborral is, vagy talán levelet írt neki, mert ő is észlelhette, hogy köztünk már tűrhetlenné vált a viszony. Biztos voltam benne, nem okos dolog ragaszkodnom olyan valakihez, aki – szeretet és megértés helyett – folyamatosan kellemetlenséget és fájdalmat okoz nekem. Már nem tudtam hinni neki akkor se, amikor utolsó találkozásunk alkalmával arról kezdett szónokolni, azzal akart megnyugtatni, hogy nemsokára föllendül az üzlete, hamarosan összeházasodunk, mert együtt lakhatunk anyjánál, és akkor nekem nem kell dolgoznom...

– Micsoda? – kérdeztem tőle meglepetve. – Miket mondasz nekem? Erről szó sem lehet!

– Csak nem fogsz eljárni hivatalba, vagy bárhová dolgozni, ha a feleségem leszel? Megbeszéltem anyámmal – folytatja – hogy te leszel az üzletben, s akkor én több időt fordíthatok a beszerzésre.

– Hogy képzelsz ilyet? És te tudtom nélkül, mamáddal együtt akarod eldönteni az én sorsomat? Arra nem gondol-

tatok, hogy nekem is van némi beleszólásom, eszedbe sem jutott, hogy nekem hivatásom van, nem azért járok főiskolára, hogy beüljek egy üzletbe, ahol kerékpárokat szerelnek, s én pucoljam utána az olajos koszt, ráadásul egy olyan boltba, ami talán sohasem fog jövedelmet termelni? Na, ebből nekem elég! Remélem, azt sem gondolod komolyan, hogy én odaköltözzem hozzátok, a lepusztult környékre, abba a lakásba...

Megfelelő lakásunk van együtt a testvéremmel, amit ha kell, bővíteni lehet. Alig félév múlva befejezem a főiskolát. Tudod, hogy évek óta, a tanulás mellett pénzt keresek, saját keresetem-ből élek, ha szerényen is. Ha végzek, szüleim segítségével – amire ígéretet kaptam – el tudom kezdeni a gyermekkoromban megálmodott munkát. Nem varrónői állást jelent, tévedésbe ne essen senki, amit én alkotok, mert **az, művészet**, és rendes jövedelmet hoz, a divatos, diszkrét ruhák mindig kelendőek. Sok embert ismerek, szüleim jóvoltából olyan körökben forogtam, hogy ismerőseink tőlem fognak rendelni, és ha meglátják, miket alkotok, biztosan hamarosan új vásárlókra találok. Ha nem jön be a ruha, – festeni, és rajzolni fogok.

Már nem tudtam abbahagyni, folytattam.

Nem félek az élettől! Ismered az érzelmeimet: én olyan életet nem tudok elképzelni, amit nekem az előbb felvázoltál, és nyújtani tudnál. Sokszor vitatkoztunk már, hiszen ízlésben, és más tekintetben is, egészen más az elképzelésünk, szinte semmiben nem egyezik a természetünk. Még jó, hogy olyan akadályok jöttek közbe, ami miatt eddig halogattuk az esküvőt. Én lejjebb nem akarok menni, és ha te nem tudsz fölemelkedni arra a szintre, ahol én jól érezném magam, akkor nem tudom, hogy ezek után mi keresnivalónk volna egymás mellett?

Eddig a viták után mindig igyekeztem békét kötni, nem akartam haraggal elválni tőle. Most, ismeretségünk kezdetétől

talán először fordult elő, hogy így váltunk el egymástól: – Kérlek, felejsük el egymást.

Esténként sokat töprengtem, és sokszor kétségbeesés fog el, hogy vajon jól alakul-e a sorsom? Nem követek-e el vétet magammal szemben, ha nem változtatok a helyzeten? Ilyen világnézeti különbségek miatt később javulhat-e közöttünk a helyzet? Vagy egyenesen úgy rohanok a vesztembe, mint egy elszabadult gyorsvonat...

Végül beláttam, hogy ennek a szerelemnek nincs meg a szilárd alapja, ezért jövője sincs.

Ezért jól döntöttem, hogy nem akarok vele találkozni. Most érlelődött meg bennem az elhatározás, és véglegesen tudomására hoztam, hogy szakításom nem ideiglenes, hanem végleges. Tudtam, hogy nehéz a döntés, de meg kellett tennem, ha nem akarom elrontani az életemet.

Lehúztam ujjamról a gyűrűt, és átadtam neki. Ő pedig, mint általában, most sem tudott úriemberként viselkedni, amikor én kezet nyújtottam, hogy végleg búcsúzzam tőle, nem fogadta el a kéznyújtásomat, és minden érzelem nélkül, szinte fenyegetve csak annyit mondott:

– Megbánod még, de már késő lesz! Utána sarkon fordult, és távozott...

Nekem meg átvillant az agyamon: Mit kellene megbánnom? Talán azt, hogy a modortalan viselkedését többé nem kell elviselnem?

Azt azonban igen, hogy rápazaroltam az életem értékes időszakát...

22.

KICSIT VISSZATÉREK a múltba, a gondtalan gyermekkorra. Családunk barátságban élt a szomszéd faluban működő református pap családjával. Nekik is két gyerekük volt, egy fiú és egy lány, hozzánk hasonló életkorban. Nemcsak a szülőket, bennünket, gyerekeket is barátság kötött egymáshoz. Gyakran találkoztunk, hol nálunk, hol náluk, de nyáron a szabadban is gyakran összejöttünk. A két falu közti kis dombon levő erdőbe jártunk kirándulni. Ott nem volt forrás, csörgős-korsóban vittük a vizet, a felnőttek pedig egy-egy üveg bor mellett beszélgetve töltötték az időt a hatalmas tölgyfák árnyékában. Legtöbbször szalonnát sütöttünk nyáron, amit mi gyerekek nagyon szerettünk.

Nyári délutánokként kellemesen időztünk a terebélyes fák alatt. Barangoltunk az erdőben, tavaszon szamócát szedtünk, máskor békákra, gyíkokra lestünk, ősszel a fákról lehulló makkot gyűjtögettük.

Minden nyáron legalább egyszer, sor került egy nagy, egész napos kirándulásra; a Gyertyánkúthoz mentünk. Ez kicsit messzebbre esett, mint a dombtetői kirándulóhelyünk, de nagyon szép a környéke, és kitűnő forrás fakadt a völgyben.

Ilyenkor az egész falun keresztül gyalogoltunk célunk felé. Apró település volt, nem jelentett hosszú utat, egyébként is hozzászoktunk a nagy túrákhoz. A kis harangláb a falu közepén állt. Tetejét zsindeley fedte, az volt a faluban a legmagasabb épület, kis harangját minden délben meghúzták a Nándor-fehérvári diadal emlékére, ezen túl csak akkor, ha tűz ütött ki

valahol a kis faluban, vagy egyéb vészhelyzet állt elő, nagy vihar közeledtén, meg természetesen olyankor, ha a valaki faluból eltávozott, a harang kísérte útjára az örök égi mezőkre...

Nos, ezen a helyen ágazott kétfelé az út, – mi a jobboldali utca felé indultunk tovább. A falu végefelé, egy jómódú család háza állt. A keletnek néző nyitott padon (folyosón) egy összeeszkábált ágyon idős, TBC-ben szenvedő nagybeteg ember feküdt, már messzire hangzott, hogyan köhög ki a tüdejét. Csontsovány, meggömbült teste és holtsápadt arca félelmetesen hatott ránk. Megrendülve és csendben haladtunk el a porta előtti úton.

A faluból kiérve, nemsokára a parton, a temetőnél találtuk magunkat. A kis dombnak az út menti agyagos talaj egy részét már lekoptatták az emberek, azt használták döngölt padlók mázolásra, és házak, melléképületek vakolásához, malterkészítéshez. A függőlegesen egyenesre koptatott talajból itt-ott emberi csontmaradványok, koponyák, széttöredezett lábszárcsontok lógtak ki, ezért mi, gyerekek megrendülve, szinte lábujjhegyen, csendben haladtunk el a falu kis temetője melletti úton.

Erre jártomban mindig eszembe jutottak azok az esték, amikor valamelyik szomszédban csak a tűzhely világossága mellett hallgattuk a szellemtörténeteket, a hazajáró lelkekről, lidércekről szóló falusi meséket. Berta, a bíró lánya, előszere-tettel mesélt valamilyen „tüzes szekérről”, amelyben a holtak visszajárnak, és pontban éjfélkor végigszáguldanak a falu utcáin, közben a szekérről szikraeső hullik szerteszét, s jaj annak, akit elér egyetlen szikrája! Egyik kedvenc mondókájuk pedig szerelmespárról szólt: egy előről, aki elvesztette párját: „Jaj, de szépen süt a hold, ballag egy eleven, meg egy holt. Félsz-e rózsám? Nem félek én, mert velem az Isten, meg te!”

Mindig akadt a mesélők vagy a hallgatóság között, aki látta, hallotta a holtakat, a tüzes-hintó félelmetes dübörgését.

E kis kitérő után folytassuk utunkat a kirándulás helyszínére. Két-három kilométeres gyaloglással értünk Gyertyánkúthoz. A forrás sűrű bokrokkal körbezárt völgyben fakadt, csordogáló vizét hosszú vályúkba felfogták, ott itatták a környéken legelésző tehéncsordát.

Az ilyen, egész napos kirándulásokon nemcsak a két család gyűlt össze, hanem a környékbeli barátok is eljöttek. Megjelentek Piroska néniék, a bátyja, egy csinos katonatiszt a feleségével és két fiúgyermekével – akik éppen náluk nyaraltak. Ugyancsak eljöttek a jegyzőék, Csaba fiukkal. A mi családuk valamennyi tagja otthon töltötte iskolai szünidejét, így teljes létszámban képviseltettük magunkat. Vendégeink is voltak unokatestvérem Anikó Aszódról, apukám legidősebb nővérének, Mari néninek a lánya. Három évvel idősebb nálam. Gyermekkoromban többször nyaralt nálunk, én is náluk, Aszódon. Most a vakációját tölti, éppen erre a kirándulásra érkezett hozzánk. Szécsényből három fiú unokatestvérem is jelen van: Pali, Zolti és Feri, anyai ágon rokonaink. Ők tulajdonképpen anyuka nagybácsijának a gyermekei. Azonban az érthetőség kedvéért annyit meg kell jegyezнем, hogy az a bizonyos nagybácsi és anyukám között alig néhány év különbség van, ezért aztán a nagybácsi gyermekei velem és fiútestvéreimmel szinte egykorúak.

Kellemes nyári nap lévén, néhányan a domboldalon, a fűre terített takarókon heverésztek, többen elindultak szétnézni a környéken, a főzni tudók meg hozzákezdtek az ebéd készítéséhez.

Nagy kondérban főtt a birkapörkölt, apám a főszakács, hatalmas fakanállal kevergette, fűszerezte, ízlelgette az ételt. A jegyző felesége, Matyi néni ott settenkedett a kondérok körül.

A másik üstben készült a krumpli-köret. Volt még egy üst, abban a finom, zsege csemegekukorica rotyogott. Általában a férfiak jeleskedtek ilyenkor a főzésnél, a nők inkább csak kóstolgatták az ételt, vagy tréfálkozva bírálgatták. Elég volt nekik az indulás előtti készülődés, mert minden család hozott legalább egy tepsi süteményt, a férfiak demizsonban finom itókát, ami a forrás vizében hűlt, nekünk, gyerekeknek a házi szeder- és málnaszörp állt lehűtve a forrásban, a szódászsifonokkal együtt.

A férfiak borozgattak, kártyáztak, vagy tetszés szerint sétálgattak, amíg készült az ebéd. Kellemes csevegéssel, baráti beszélgetéssel telt a nap. Mi, gyerekek nagy sétára indultunk, fölfedezni a környéket, erdei szamócát, gombát szedni. Barangolásukból az étel ínycsiklandó illata csalogatta vissza a társaságot, – amely messzire áradt a levegőben. Ebéd után mindenki letelepedett a plédre pihenni a tiszta erdei levegőn. Jókedvűen; késő este indultunk hazafelé.

Otthon még sokáig fennmaradtunk. Átmentünk az iskolába, ahol a fiúk fölváltva játszottak a harmóniumon, mi táncoltunk és énekeltünk, remekül szórakoztunk, csak éjfél után tértünk nyugovóra. Olyan sokan gyűltünk össze, hogy testvéreimnek már nem jutott férőhely a szobákban, kiszorultak a nagy konyhába aludni. Reggel fölébredve, egy díszes föliratot olvastunk a konyhaajtón, nagy színes betűkkel írva a következő szöveg: „*Kan-lak, belépés csak hímneműeknek!*”

Anikó két hetet töltött nálunk. Megmutattuk neki a környék nevezetességeit. Egy közeli faluszélen megmásztuk a Rabólovag-várhegyet. Barátnőm többször meghívta a fiatalságot. Most Pirkó és Marika is otthon vakációzik, kellemes diák-társaság jött össze náluk is, olyankor jól szórakoztunk, és még sokáig beszélgettünk.

Társaságunk megszaporodott, meglátogatott Panna és nővére a közeli városból, igaz, csak egy napra. Sokan voltunk, de mindenkit szívesen láttak, és kellemesen telt az idő, a sok fiatal közt jól éreztem magam.

Néhány kilométerre esett tőlünk egy búcsújáráhely, oda is elment a népes társaság. A környék katolikus hitű lakossága, és még távolabbi településekről, különösen az egyházi ünnepek előtt, már kora hajnaltól falusi asszonyok és lányok csoportosan, templomi zászlókkal, feszülettel, énekelve, a rózsafüzért imádkozva, hegyen-völgyön keresztül vonulnak a csodálatos fekvéséről is híres búcsújárá helyre.

Lakásunk és az iskolaépület előtt haladtak el. Minden alkalommal megcsodáltam a szép népviseletüket, sok-sok rakott-szoknyájukat, díszes fejkendőjüket, amelyek azt jelölték, hogy az illető leány, menyecske vagy idősebb nő.

Baráti társasággal gyakran átrándultunk oda, de mi nem a zsúfolt búcsújárá napokat választottuk, inkább máskor sétáltunk át, megmászva a hegyeket, és az egész napot a kegyhelyen töltöttük. Anikó is velünk tartott. Nekünk, gyerekeknek mindig élményt jelentett végigjárni a gyönyörű környéket. Ott, a kegyhely-templomban hallgattunk misét, megnéztük a „Szentlászló-ugratását”; a sziklában lópata-nyom látható, állítólag szent László királyunk lováé. Ittunk a nyolc helyen vizet adó, csodatévő gyógyforrás vizéből, fölmásztunk a meredek hegytetőre, a remetelakok előtt gyönyörködtünk a szép kilátásban, ahonnan messze lehet ellátni. Sok-sok elárusítóhelyen mindenféle apróság, kegytárgy, csecsebecse, gyöngyfüzérek-ből és díszes mézes-kalács figurák között válogattunk. Volt belőle lovas-husár, tükrös-szív, leány- és fiúbaba, meg ki tudja, még mifélék. Mindig hoztunk magunkkal valamilyen emléket.

Ma már elképzelhetetlen annyi járkálás, séta, hegymászás, amennyi utat ilyen kirándulás alkalmával bejártunk. Igaz, mindig élményekben gazdagon értünk haza, majd jól kifáradva tértünk nyugovóra.

Anikó unokanővéremnek közben lejárt az ideje, azzal búcsúztam tőle, hogy nemsokára meglátogatom Aszódon.

Egy reggel fél kilenckor, zuhogó esőre ébredtünk; elaludtunk, ugyanis már második napja, hogy éjfél után kerültünk ágyba. Esténként sokáig beszélgettünk, kártyáztunk a fiúkkal. Közben pukkadásig neveltünk mindenén. Ez az én világom. Olyan jól éreztem magam köztük, igazi úri gyerekek. Értelmesek, illedelmesek, szórakoztatóak.

Egyedül vagyok itthon. Látogatóba ment a család, én a sár miatt maradtam itthon, mert azt nem bírom megszokni. Gondolkoztam a közeljövőmről. Nem félek, hogy el kell mennünk. Örülök neki. Szerettem ezt a helyet, hiszen itt a szülői ház, az őszirózsás kert, gyönyörű kilátás az udvarról, sok gyermekkori emlék vessz körül. Tudom, jobb lesz nekünk majd a szép nagyvárosban lakni, ahonnan már mind a négy testvéremmel helyből járhatunk iskolába.

Unokatestvéreim, a fiúk csak néhány napra jöttek hozzánk, idejük lejárt, hazafelé készülődnek. Engem is „elcsábítottak”, tartsak velük Szécsénybe. Azt mondták, Magdi néni nagyon örül majd egy „igazi” lánynak, mert neki „csak” három fiú jutott. Tehát készülődtünk az útra.

Valamennyire kipihentem a tegnapi nap fáradalmait. A lábam csupa víz hólyag. Fárasztó tizenkilenc kilométert megtenni gyalogosan, hegyen-völgyön keresztül. Azért mégis gyönyörű volt az út erdők között, és a hegytetőkről a kilátás, nem beszélve a kellemes társaságról, az én aranyos unokatestvéreimről, akik mindig kedvemet keresték.

Magdi néni és Pali bácsi örömmel fogadott. Pali bácsi azt állítja, hogy éppen olyan vagyok, mint anyukám lány korában. A fiúk aranyosak, azt se tudják, mivel kedveskedjenek nekem. Azt mondják, szüleikre célozva: eddig *Katika* (így hívják a macskájukat!) volt a kedvencük, ezután már én leszek.

Kellemesen teltek a napok. Zolitól ajándéku! kaptam egy könyvet, a Természet csodáit. Délután kiültünk a kertbe olvasni, szemben egymással. A fehér ruhámat vettem föl. Olyan jó volt sütkezéetni az őszeleji napon. Zoli a napszemüvege mögöl gyakran hosszán, elmélázva nézett engem. Kellemesen társalogtunk. Komoly, értékes fiú, igazán nemes gondolatai vannak. Nem sokáig élvezhettük egymás csendes társaságát, Zolinak vendége érkezett, a táblabíró fia, akivel Cegléden együtt járt középiskolában. Hosszú, vékony gyerek. Én is észrevettem, Feri pedig nem hagyta szó nélkül, hogy nagyon gyakran és sokszor rajtam felejtí a tekintetét. Micsoda sikereim vannak! – gondoltam magamban.

Zoli esténként és napközben a zongorán gyakorolt. Nagyon szépen játszik, én elbújhatok mellette a zenetudományommal. Ferivel időnként táncoltunk a zenére. Csoda egy gyerek, ő a legfiatalabb, de adja a nagyot! Gyakran sétáltunk a városban; kedves kis település Szécsény, templomaival, régi épületeivel. A kastélyt is körüljártuk. Sok kis üzletben szinte mindent lehet kapni. Pali bácsiék közel laknak a kolostorhoz, meg a katolikus templomhoz. A fiúk apukája, Pali bácsi az evangélikus iskolában tanít, és a templom kántori teendőit látja el.

A kolostorban barnacsuhás, Ferencrendi szerzetesek élnek, akarom mondani, *éltek akkor!* Nem messze állt az apáca kolostor. Vasárnap a tizenegyes misére mentem. Szép a templom belseje, még így, megrongálódva is. A tornyot a háború idején találat érte, és a tetőzet beomlott, csak ideiglenesen erősítették meg. Én éppen a javított rész alatt ültem. Amíg a misére

vártam, érdekes gondolatom támadt. Milyen sokan itt maradnánk örökre, ha a tetőzet többi része ránk szakadna. Sok embert megsiratnának. Vajon engem sajnálna-e valaki? Fájna-e valakinek, hogy nem vagyok többé? Szép beszédet mondott egy szerzetes. Sokáig tartott a mise, Te deummal. Hallgattam a fél órán keresztül zengő harangszót. ***Az új hercegprímás, Mindszenty József tiszteletére 1945. szeptember 23-án itt, és országszerte kondultak meg a harangok.***

Elgondolkozva mentem visszafelé. Magdi néni azzal fogadott, mi történt? Hol voltál ennyi ideig? A fiúk is féltettek, kérdezték, nem történt-e valami bajom? Szóval: hiányoztam nekik. Ez nekem jól esett.

A téren valamilyen politikai nagygyűlést tartottak. A szónoklatot hallgathatnánk az ablakból, de nem lehet jól érteni, talán jobb is. Ezért inkább egymás élcein nevetgélünk. Magdi néni azt mondta: – Veled szívesen elcserélném egyik fiamat, például Ferit.

– Ki tudja, talán nekem jobb lenne? De mit szólna hozzá Feri?

Délután beszólt az ablakon a tegnapi vendégfiú, Lali. Pali bácsi csöndben megjegyezte: – Nem az én szép szemeimért jött, az, biztos – és közben ravaszul rám hunyorgott. Háttal ültem az ablaknak, arra se fordultam, csak majszoltam tovább a főtt kukoricát.

Délután megint a kert árnyat adó fái alatt pihentünk, gyönyörű napsütésben. Aztán sétálni indultam a fiúkkal. Komoly dolgokról, terveinkről esett szó. Hazafelé találkoztunk Lalival – netán véletlenül? Azt mondta, hogy engem akart elhívni, sétálni. Hogy mik vannak? – *gondoltam magamban* – de elkésett. Azért ő is elkísért hazáig. A kapuban – kint volt az egész család – még egy jót beszélgettünk.

Később Zoli rajzait nézegettük. Szépek és pontosak a munkái tehetséges fiú, a Műszaki Egyetemre jár, ahol sokat kell rajzolni. Valaki jól jár majd vele. Ha nem volna unokatestvérem, biztosan beleszeretnék, de azt hiszem, ő is viszonozná érzelmeimet, gyakran rajtam felejtí a tekintetét.

Letelt a szabadságom, holnap haza kell mennem. A fiúk hazakísérnek. Már előre örülök a szép erdei sétának.

Még abban a vakációban, szüleim tíz napra elengedtek Aszódra. Nagynéném, Mari néni özvegyen maradt. Magas, erős testalkatú, erélyt sugárzó asszony, négy gyermeke születt: Jenő, Pista, Mariska, és köztük a legfiatalabb, Anikó, aki nálam három évvel idősebb. Két bátyja már önálló, csak a lányok éltek nagynénémmel. Én a férjére már nem is emlékeztem, korán íthagyta az árnyékvilágot. Aszódon éltek, hatalmas, emeletes sarokházban. A földszinten üzlethelyiségek, az emeleten a lakás foglalt helyet, benne hét szoba, sok mellék-helyiséggel. A nagy nyitott verandát hatalmas gyümölcsös- és zöldségeskert vette körül.

Az egyik emeleti ablakból ráláttunk a javítóintézet parkjára. Nekünk titokzatosnak tűnt, mert azokat a gyerekeket helyezték oda, akik már fiatalon valamilyen megbocsáthatatlan bűnt követtek el.

Mari néném – mint általában az erdélyiek – szorgalmas, jó gazdasszony. Nekünk is kiosztotta a feladatokat, katonás rendet tartott. A konyhában azonban mindig edények halmaza tornyosult – mikor megláttam, azt hittem, itt van a világ összes edénye – ezeket nekünk kellett elmosogatnunk és helyre raknunk. Csak azt nem értettem, miért kell annyi szennyes edényt összegyűjteni? Nálunk minden étkezés után helyére került minden, akkor is, ha volt, de olyankor is, ha nem volt anyukámnak a háztartási munkához segítsége.

Az árnyas veranda szinte benyúlt a nagy kertbe, ahol étkeztünk. Egy alkalommal Mari néném sós kamartást főzött. Előre örültem neki, mert az egyik kedvenc ételem. Mégis csalódás ért, mert egészen másként készítette el, nem olyan ízletesen, ahogyan azt anyukám szokta főzni tejföllel, tejjel fölengedve, és nagyon finoman. Mari nénémé pedig sötétzöld, fűízű, és annyira sűrű, hogy megállt benne a kanál.

Anikó nővére, Mariska magas, csinos lány, Anikónál jóval idősebb, epilepsziában szenvedett. Nekem azt mondták, hogy egyik gyermekkorai utazásuk alkalmával nagyon megijedt. Ahogy álltak este a sötét állomáson, várva a szerelvényt, a gyorsvonat nagy sebességgel és zajjal érkezett. A mozdony elején levő két hatalmas lámpa a koromsötétben, mint két vöröslő szem, ijesztően villogott, s olyan félelmetesen hatott rá, hogy akkor, ott lett először rosszul...

Bár én tudtam a betegségéről, mégis erős hatással volt rám, amikor ottlétem alatt többször rosszul lett. Hogy a hirtelen jövő rosszulléttel járó balesetektől megóvják, a lakás legkisebb, apró zugát rendezték be úgy, hogy semmi fölösleges tárgy ne legyen az ágya közelében. Ők már előre észrevették, mikor következik be a baj, igyekeztek idejében bevezetni a szobájába. Nagyon megrázott engem, amikor először tanúja voltam ennek. Mi a nagy lakás legtávolabbi, hetedik szobájában tartózkodtunk Anikóval, odáig hallatszott velőtrázó sikoltozása.

Anikó a gimnázium utolsó évét végezte, gyakran sétáltunk a városban. Katonatiszt udvarolt neki, vele jártuk be a környéket, őrzök róla egy fényképet, igazán csinos, jóvágású fiú. Imponált nekünk a jól szabott extra ruhájában.

23.

VISSZATÉREK a mába a kis kitérő után. Repülnek az évek, alig hiszem, hogy elmúltam huszonkét éves. A lényeg: elvégeztem a főiskolát, és nem akárhogyan, hanem kitüntetéssel. Nemhiába küzdöttem érte, gyermekkori álmom vált valóra! Most már iparművész vagyok, ruhatervező és -készítő szakon végeztem. Ma kaptam kézhez a diplomát, meg se száradt rajta a „pecsét”. Évfolyamtársaimmal szerényen ünnepeltünk, a közeli jó hírű vendéglő különtermét lefoglalva, vacsorát rendeltünk. Többek között barátnőm: Aranka és egy csapat fiú, köztük Zsolt és Barna. Arankának ugyanaz a végzettsége, mint nekem, Zsolt festőművészen, Barna meg kerámia szakon tanult.

Mi ketten, lányok, saját tervezésű és magunk készítette estélyi ruhát viseltünk. Enyém halványlila nyers-selyemből készült, mellől fölfelé és a ruha ujja gyönyörű kézi csipkebetétekkel, Arankáé türkizkék selyemből, szintén csipkedíszítéssel. Azt hiszem, sokan megnéztek bennünket az egyszerű szabású elegáns ruhában. A többi lány is estélyiben jelent meg, kettőnké – mivel egyedi darab – mégis kivált a többi közül. A fiúk mind jóvágásúak, ők is estélyi öltözékben feszítettek.

A kis teremben halk zene szólt, szépen terített asztalunkon gyertyák égtek, és virág-girlandok díszítették. Megrendeltük a vacsorát. Erdélyi fatányéroszt választottam: amit hatalmas fatányéron tálaltak nagy, finom hússzeletekkel és körettel, salátával díszítve. Persze, ez akkora adag, még ketten se birkózunk meg vele. Mikor a tányérok kiürültek, a lányok félédes

márkás pezsgőt, a fiúk szárazat bontottak, azzal koccintottunk életünk nagy napján, amikor vége a diákéveknek, s kezdődik a nagybetűs ELET, és a felnőtt hétköznapiok.

Sokáig beszélgettünk, mindenki elmondta, ki mit kezd a diplomájával, milyen tervei vannak eljövendő életére.

Később, néhány pohár pezsgő után, a halk zongora zenéjére a gavallérok sorban meghajoltak előttünk és csendes táncba kezdtek a párok. Éjfélig tartott az összejövétel, a fiúk hazakísértek. Indulás előtt megjegyeztem, hogy családuknak titokban kerti partira készül, arra már itt, előre is meghívom a társaságot. Aztán én Zsolttal, Aranka Barnával indult hazafelé. A négy év alatt igazi barátság szövődött köztünk, de semmi több! Búcsúzkodásnál szeretettel öleltük meg egymást azzal az ígérettel, hogy nem feledkezünk meg az együtt töltött esztendőkről, s amikor lehet, keressük az alkalmat újabb találkozásokra.

Családuknak már mind a négy testvér befejezte tanulmányait, valamennyien diplomát szereztek. Most tulajdonképpen mindnyájunk jól jövedelmező állásban helyezkedett el, kezdtünk kitűzött célokra takarékoskodni.

Pityu hamarosan nősül, eljegyzett egy bájos fiatal nőt, Etát. Komoly, intelligens, külsőleg olyan, hogy színésznő is megirigyelhetné a szépségét, formás testalkatát. Már többször találkozott a családdal, mindnyájan megszerettük. Olyan jól mutatnak egymás mellett, külsőleg is, kifogástalan modorukkal szinte kitűnnek a társaságban. Esküvőjüket még nem tűzték ki. Bátyám a ház bővítésére spórol. Természetesen családuknak összetartó, segítünk egymásnak, és mindegyikünk hozzájárul az ilyen nagy kiadásokhoz.

A szülők támogatásával megkezdődött az eddig Katica és Pityu által lakott háznak nagy családi otthonná bővítése. Legutóbbi találkozás alkalmával ugyanis olyan döntés született,

hogy aki megteheti, hogy a fővárosba költözzék, annak ne legyen gondja az otthonteremtésre, mert a már kész épületet lehet folyamatosan, szükséghez mérten megnagyobbítani. Józsi bácsi rokonunk, a híres építésmérnök, már tervet készített arra a megoldásra, hogy minden új párnak teljesen különálló, kényelmes otthona legyen, saját ízlése szerint, annak figyelembevételével, hogy a meglevő épülethez illően alkalmazkodjon.

Még főiskolás koromban pályázatot nyújtottam be; egy szalon megnyitását tervezem. Óriási ovációval fogadta a hírt a család, mikor kinyitottam a borítékot, amelyben közölték, hogy elnyertem a pályázaton meghirdetett összeget, amelyből megalapozhatom a jövőmet. Rokonaink között több képzett szakember él, köztük jogász, építész, lakberendező, zeneművész. Mindenkinék igénybe vehetem a segítségét.

Nem sajnáltam a fáradságot föl kutatni mindegyiket és elképzeléseimhez tanácsukat, segítségüket kértem. Örömmel fogadták a közeledést, és ajánlatomat is helyeselték. Egy ilyen régmúlta visszatekintő család, mint a miénk, ne kallódjék el, inkább tartson össze. Előzetes számítások szerint egy éven belül minden elkészülhet.

Addig még a kis lakásomban folyik a lázas munka, tervezem, és kivitelezem a szebbnél-szebb ruhakölteményeket. Már a mostani jövedelmemből tudok megtakarítani. Sikeresen szerveztem kiállításokat, nemcsak a fővárosban, hanem az ország nagyobb városaiban, sőt, már meghívtak Bécsbe és legújabban Drezdába is. Most az utóbbi két estélyi ruha előkészítése folyik. Arankáról sem feledkeztem meg, vele együtt készülünk. Többször a sablon-munkákra segítséget veszünk igénybe, hogy minél több kész darabbal szerepeljünk a kiállításokon.

A pályázattal egyszerre kaptam életjelt régi szerelmemtől, Texasból, El-Paso városában adta postára a zenélő üdvözlő

lapot, amelyen az a kellemes dallam csendül föl, amelyet ismerkedésünk első napján hallgattunk a kis presszóban. Meghatottan hallgattam végig, visszaidézve a kedves perceket. Egyben a sikeres főiskolai diplomához küldte jókívánságait. Mindenről értesül, de azt, hogyan csinálja? – eddig nem sikerült kiderítenem. Mióta Gáborral megszakadt a kapcsolatom, ismét egyre gyakrabban jelentkezik. Nem tudom elképzelni azt sem, honnan értesült arról, hogy megint szabad vagyok? Elöttem rejtély!

Pünkösdre lesz készen bátyámék lakosztálya, egyszerre a baráti összejöveletekre is alkalmas, közös tágas fogadóteremmel. Már neki is rendszeres jövedelmet hoz Lacival közös belvárosi ötvös-ékszerész szalonja, egyre több munkatársat szerződtetnek. A saját házrész kiadásait abból fedezte, a közös részekhez, helyiségekhez az egész család adta össze a szükséges összeget.

A házat nagy terület veszi körül. Lassan készül-szépül a park, egy fiatal kertész műveli, aki naponta jár be a környékről; eddig is ő gondozta. Szorgalmas ember, de valamilyen betegsége miatt kicsit félszeg, gondot okoz neki az utazás. Ezért most a kerti lakban él, nekünk is jobb, ha valaki vigyáz a házra, ha távol vagyunk. Lakása közel van a kapuhoz, ő látja el a kapus szerepét is. Mi rendeztük be, otthonossá tettük részére, a cserépkályhával fűthető kis lakást.

Együtt étkezik velünk, ezért ideje nagy részét a kertre fordíthatja. Lassan formálódik, gyönyörű parkká alakul az épület környéke. A tervezésnél igyekeztem saját elképzeléseimet elmondani a tervezőnek, így a kedvenc növényeim, fák, bokrok és virágok nem maradnak ki belőle.

A kerti partira készülődünk. Pünkösdhétfőre tűztük ki a nagy összejövetel idejét. Most lesz Eta és Pityu esküvője, egyben Katica diplomájának megünneplése. Anyuka eljön

néhány hétre, nagyon ért az ünnepek szervezéséhez. Róza néni jól látja el a házvezetői teendőket, addig apukáról gondoskodik. Később ők is jönnek, segíteni anyukának.

Ismét összegyűlt a családi tanács, el kell dönteni, kiket hívnunk meg, milyen fogások készülnek. Jó idő esetén a kertben rendezzük, de esős napokra számítva, bérelünk sátrakat, ahol elfér a vendégek nagy része.

A kerti nagy asztal mellett, a virágzó bokrok közelében foglaltunk helyet, most éppen arról van szó, kik lesznek jelen. Anyukám már fölhívta a családtagokat, megkérdezte, kik és hányan érkeznek. Azzal kezdi a mondókáját, hogy a fiúk kezdjék, kor szerint a legidősebb.

Gusztii veszi át a szót. Mi két kolléga családját szeretnénk magunk között látni. Egyik házaspárnak tizenhat éves kislánya van, a másikonál meg most érettségiző fiú jöhet számításba. Ilike nagybácsiját semmiképp' nem lehet kihagyni, aki magas beosztású pap létére szereti a társaságot. Kedves közvetlen ember, mindnyájan megszeretitek, ha itt lesz.

– Tehát – fejezi be anyuka: ez összesen **9 fő**.

– Pityu te már eldöntötted-e, kiket akartok meghívni? – teszi föl a kérdést Katica.

– Még nem egészen, de nagyjából kialakult már. Tehát rajtam kívül mindenképpen az üzlettársamat, Kovács Lacit a feleségével, Etát, mivel ő a menyasszonyom, két fiatal kolléganőjét; ők a koszorúslányok, és azok szüleit szeretném körünkben látni. Hogy a kislányoknak jusson gavallér, Pista két kollégájának fia szórakoztatja majd őket; mindkét helyről fiú érkezik. Eta mamája jöhet még, ő egyedülálló. Egyelőre ennyi. Ez tehát: **15**.

Bandi udvarol egy kolléganőjének, vele lesz, azon kívül két fiatal házaspárt szívesen látnának, akikkel baráti kapcsolatot tartanak fenn, ott nincsenek gyerekek. Ez ismét: **6 fő**.

Anyuka: – Most a szűkebb családtagokat kell összeszámolni. A három fiú már benne van a népszámlálásban, akkor jön apuka, Róza néni, két kedves házaspár a közeli szomszédságból, akikkel jó viszonyban vagyunk, egy-egy tinédzserfiúval, aztán te, Katica, meg én, ez megint: **10**.

A távolabbi rokonságból meg kell hívnunk Székesfehérvárról az unokatestvéreiteket, ismét két fiú, úgy tudom, még nőtlenek, lehet, hogy kislányt akarnak magukkal hozni; hátra van még Anikó a lányával, Szász Klári és Bélus, megint **8 fő**.

Pali, Magdika, a három fiúval, további **5 fő**.

Páváról meghívjuk Iluskát, bár nem biztos, hogy el tud jönni a zűrös határviszonyok miatt, aztán a Vajna házaspárt Brassóból, a három lánnyal, ott egyikük már párosan számít, az: **7 fő**.

Nocsak, számoljuk össze, mennyi is ez? És még nincsenek benne a te vendégeid, Katica, a barátnők, akiket meg akarsz hívni. Ez **eddig 60 személy**.

Nem lehet elképzelni egy összejövetelet Miklós- és Piri családja nélkül, ami ismét 5 fő, összesen = **65**.

Most pedig te jössz, Katica, kiket akarsz meghívni a diplomád ünneplésére?

– Ha én tudnám, hogy hol él valaki – egy nagy sóhaj... Gábort pedig már nem hívom meg, végleges a szakításunk. A középiskolából Ferikét, az osztályfőnöknőmet és a tornatanárnőt, aztán Bedő Júlia ügyvédnőt nagyon szeretném itt látni, akinél az iskolai szünetekben gyakornokoskodtam. A középiskolai barátnők közül a két TRIÓ-t mindenképpen, tehát Klárit férjestől, Jucit, nem tudom, van-e valakije, majd ráírjuk a meghívójára, hogy gavallért hozhat magával; a másik TRIÓ – nélkülem: Hatházi Kati és Bartha Kicsi, ki tudja, van-e már komoly udvarlója vagy vőlegénye? Ez plusz **10 fő**.

Ha megtalálom, Csanády Kati és Csiszér Éva címét, meg a kis templom kántorát, Rostár Lacit partnerével, aztán Döncit, a

templomi kórus némelyik tagját, aztán Arankát, Zsombort, Barnát, meg Ferit a főiskoláról, a volt banki kollégák közül Gizikét és Emesét, Attilát és Fricit, de Gézát föltétlenül, mert mindig hódolóm volt, most legalább lesz partnerem, ha eljön, s ha lesznek facér lányok, legyen elég táncpartner. (ez is 12.)

Nos, Anyuci, hányan leszünk?

– 65+10+12, ez bizony **87 vendég!** Na, gyerekek, mindenki kinyithatja a pénztárcáját!

– Az nem elég! Az egész család minden nap imádkozzon, kérjen szép időt arra a napra, mert ennyi vendég nem fér el még a sátrakban sem. Addig azonban még van másfél hónap.

Pünkösdhétfő. – Eljött a nagy nap. A partit délután 4 órára hirdettük meg, de a távollévő ismerősök közül néhányan már tegnap megérkeztek: Pirkó barátnőm és szülei, nálunk kaptak szállást. Oly rég’ láttuk egymást, hogy barátnőmet átkarolva, nemsokára lassan ballagtunk a csendes utcákon, a kellemes estén, már kissé enyhült a tikkasztó hőség. Gyönyörködtünk a virágzó fák és bokrok pompájában, – az akácillat mámorítóan hatott ránk. Lehet talán négy éve, hogy nem találkoztunk, tudtuk, miről beszéljünk.

Egy darabig csendesen sétáltunk egymás mellett a környéken, aztán hirtelen felém fordulva első kérdése az volt:

– Mi van Gáborral? – holnap ő is itt lesz?

– Nem is tudod, hogy szakítottunk. Talán te ezen nem is csodálkozol, mert abban az időben többször találkoztál vele és velünk, érezhetted, milyen furcsa dolgai voltak. Mint kívülálló, inkább azon csodálkozhattál, hogy én egyáltalában kapcsolatba kerültem vele. De hiába, ha valaki szerelmes lesz, – elvakul. Mindig azt hittem, reménykedtem benne, hogy megváltozik. Még szerencse, hogy apám felhívta bizonyos dolgokra a figyelmemet, amelyek már nemcsak kisebb hibák, hanem jellemhibák nála, amit egy felnőtt ember nem fog soha kinőni.

Végül be kellett látnom, jobb abbahagyni az egészet, ha nem akarom elrontani az életemet. Márpedig én nem akartam elrontani. Mindig határozott elképzeléseim voltak a jövőmről, pályámról, azokról nem akartam lemondani. Ha kitartok mellette, akkor minden kellemestől, kényelemtől örök életre búcsút mondhattam volna.

Azt hiszem, nem tudsz arról, milyen jövőt szánt nekem. Azóta nem találkoztunk, ilyesmit meg levélben nem akartam veled közölni. Azt mondta, költözzem hozzájuk. Lehet, hogy nem tetszett a mi társaságunk neki? Győzködött, hogy hagyjam abba a főiskolát, a banki állásomat számoljam föl, ugyanis évek óta dolgoztam a tanulás mellett, és vegyem át az üzletének vezetését. Annak a halódó boltnak legyek a vezetője, amely alig hozott valami hasznot. Gondolhatod, mi lett volna a vége. Elképzeltem magam abban a lebujsban várakozni a sosem betérő vásárlókra... Aztán ha továbbra se menne a bolt, mint addig, azt mondanák, én vagyok az oka!

Sok minden történt köztünk, gyakran összevesztünk faragatlan viselkedése miatt, aztán amikor kedveskedett, kibékültünk. Végül mégis be kellett látnom, ha azt a színvonalam alatti kapcsolatot választom, mire számíthatok? Azt, hogy – gúzsba kötve egy érdekszövetségben élnék életem végéig.

Válaszúton voltam, mikor el kellett döntenem: kínlódom-e tovább Gábor mellett, vagy választom azt az életet, amit már gyermekkoromban megálmodtam. Ha vele maradok, életem legnagyobb álma nem teljesül. Nem akartam azt a másik utat, amit nekem felajánlott. Úgy érzem, végül, szabad akaratomból helyesen döntöttem. Igaz, nem volt könnyű, de ha most nem teszem meg ezt a fontos lépést, és valamikor később találkozniék saját magammal: csak egy elgyötört, életunt asszonnyal, talán magam sem ismerném azt a valakit, akivé lettem – volna.

De Gábor utolsó ajánlata, mindet eldöntött. Apám intelmei és az általa előadott jövőkép végleg megérlelte bennem az elhatározást, hogy ezt be kell fejeznünk, ilyen élet nekem nem kell. Vége.

– És nem fáj, nem hiányzik neked? Láttam rajtad, hogy szereted, és mindig meg tudtál bocsátani neki.

– Ez igaz. És tudod, mi az érdekes? Most, hogy döntöttem, nem is fáj, inkább felszabadultam egy kényelmetlen, kellemetlen érzés alól. Úgy vagyok vele, mégsem haragszom rá. Talán azért van, mert érzem, ezt kellett tennem. Ilyen fontos döntések előtt nagyon megfontoltan kell cselekednünk, mert ha rosszul döntünk, azt visszafelé már nem tudjuk megmászítani. Azóta nem is találkoztam vele. Nagyon elfoglalt a főiskola, most meg a szalon elindítása. Időm se jutna rá.

– És mi van azzal a csinos tanárral, a cserkészparancsnokkal? – teszi fel a kérdést Piri barátnőm enyhe mosollyal az arcán. Egyszer láttam, nálatok találkoztam vele, mikor Pityuval ide költöztetek. Milyen csinos férfi, egy Adonisz! Nem sokáig beszélgettem vele, de biztos, hogy talpig úriember. Mondd, mi lett vele? Erről sohasem beszéltél nekem.

– Ez igaz. Ha én azt tudnám, hogy mi lett vele?! Valami titok lengett körülötte... Annyit biztosan tudok, mert megérzi az ember, hogy igazán szeretett. Tudod az a szerelmi vallomás, amit nekem elsuttogott, – mintha a beszédéből idézne... olyan nagyon igaz volt. Véletlenül hallottam róla valamit egy közös ismerősünktől, miután elküldte nekem a névnap ajándékát. Az illető nem tudta, hogy bennünk milyen érzelmek dúltak egymás iránt. Olyan célzásokat tett, hogy nagyon fiatalon, hirtelen nősült, de nem élt a nővel együtt, azonnal külön költöztek, mégsem váltak el... Máig sem tudom, igaz-e, vagy nem.

Akkor én valahogy megértettem, inkább megéreztük, hogy nem közeledhetünk egymáshoz. Hiába ő és én is vallásos

nevelést kaptunk, mindketten istenhívők vagyunk. Te is tudod, hogy nálunk az egyház nem választja el egymástól azokat, akik templomban, Isten oltára előtt életreszólóan esküt tettek egymásnak.

– Katica! Te most is úgy beszélsz róla, mintha még mindig szeretnéd. Mondd, mit érzel iránta?

– Piroskám! Ez olyan mély érzelem, hogy azt soha nem lehet elfelejteni. Azt hiszem, ha Gábor egy igazi hozzám méltó úriember lett volna, akkor abban a házasságban sem éreztem volna jól magam. Kísértétként lebegne körülöttem az a mély, és igaz érzés... Ezért talán jobb, hogy véget vetettem a kapcsolatunknak.

– És mi lenne, ha egyszer csak felbukkanna az életedben?

– Mi lenne? Azt hiszem, nem kétséges. Egymás karjaiba zuhannánk, és soha többé nem engednénk el egymás kezét. Emlékszel?, amikor Szent István napján neked bögrét kértem a kolostorból? Én azért akartam mindenképpen oda elmenni, mert tudtam, hogy ott nyaral. Látni akartam, mert képtelen voltam tisztán magam elé idézni az arcát, szemét. És akkor ott, a kolostor udvarán összefutottunk. Ahogy rám nézett, azzal a szomorú tekintetével, mikor búcsúra nyújtottuk kezünket, remegett a keze, és a szeme... Szomorú tekintetét ma is magam előtt látom. Ennyi volt a mi fájón édes szerelmünk...

– Kérdésemre még nem kaptam teljes választ.

– Igazad van. Ő figyel az életemet; időnként a világ minden tájáról üdvözlő lapokat küld névnapra, születésnapomra, gyakran óriási virágcsokrot kapok tőle, – de azt, hogyan intézi, nem tudom. Mindent tud rólam, hogy főiskolára járok, mikor végeztem és azt is, milyen eredménnyel. Mindig kaptam tőle a gratulációkat, jókívánságokat. Soha nem feledkezett meg a fontos eseményekről, kivéve azt a rövid időt, mikor Gábor felbukkant az életemben. Addig várt, diszkréten visszavonult;

nem akart beleavatkozni az életembe. Ez is jellemző rá. És most, hogy szabad vagyok, megint jelentkezett, küldi magáról az életjeleket, egyre gyakrabban. De én nem tudom, hol van, mikor hová megy... Számomra mindez talán örök rejtély marad. Tudod, a világ és az ember élete tele van olyan titkokkal, amelyek megfejthetetlenek.

Piroska már férjnél van. Most én tettem fel neki kérdést.

– Szeretném tudni, hogy a te házasságod hogy sikerült? Kedves, szolid embernek ismertem meg Tibort.

– Köszönöm, én nem panaszkodhatom. Rendes, jólelkű, finom ember. Olyan, aki mindent elintéz, még a gondolatomat is lesi. Én rosszat nem tudnék róla mondani.

– Ennek igazán örülök. Legalább neked sikerült.

Lefekvés után magamban eszembe jutott, hogy mind a ketten tanítóképzőt végeztek, férje igazgató azon a kis településen, ahol tanítanak. Emlékszem, mikor középiskolába jártunk, Pityu meg tanítóképzőbe. Valahogy szóba került a házasság. Valaki szóvá tette, hogy majd Pityuhoz megy feleségül. Mire ő elfintorította az orrát, és azt mondta:

– Én, – egy tanítóhoz?

És lám, mégis tanító a férje. Pityu bátyám pedig művész!

Az is eszembe jutott, milyen érdekes az élet. És ha mégis hozzá ment volna feleségül? Hogy alakult volna a közös életük?

Már sokszor elgondolkoztam magamban azon, hogy minden embernek több élete is lehetne. Persze, csak lehetne, ha az ember életének fontos pillanataiban másként döntené, mint ahogyan cselekszik. Mindnyájunk életében sokszor találkozunk olyan lehetőséggel, amikor több, akár sok közül választhatnánk. Nem mindegy, hogy akkor, abban a pillanatban melyik mellett döntünk, és miről mondunk le.

Ezek a sorsfordulók. Ha döntöttünk egy változat mellett, akkor a többit már elveszítjük, és a döntés pillanatában nem tudhatjuk, melyik lenne számunkra a legjobb. Ha rosszul lépünk, egészen másként alakul az életünk, mintha a másikat választanánk. Saját szabad akaratunkból cselekszünk sorsunk, jövőnk fölött, és az csak egyik lehetséges változata az életünknek. De végleges!

Pityu sosem akart tanító lenni. Abban az időben, amíg a középiskolában tanult, az iskola változott meg. Ugyanis líceumba iratkozott be, ahonnan érettségi után mehetett volna műszaki pályára, – az volt a terve, hogy a műszaki egyetemen folytatja tanulmányait. Aztán közben megismerkedett rokonunkkal, Kovács Lacival, akinek ötvös-aranyműves üzletébe gyakran benézett. Nagyon tetszettek neki a mives, gyönyörűen megmunkált ékszerek.

Már iskolai szünetekben bejárt hozzá, Laci pedig fölvette őt oda tanulónak. Így egyszerre mindkét képzésformát folytatta. A líceumot időközben tanítóképzővé változtatták, ezért érettségi helyett tanítói képesítést szerzett. Egy évig tanított egy vidéki iskolában. Annak ellenére, hogy sosem kívánta ezt a pályát, nagyon szép eredményt ért el a gyerekekkel, jó érzékkel, türelemmel, és eredményesen vitte az osztályát. Jó tanító lett volna, és mégsem akart ezen a pályán maradni.

Letette az ötvös-aranyműves vizsgákat. Ő is helyesen döntött akkor. Ez neki tulajdonképpen nem is munka, inkább szórakozás, amit alkot, az pedig művészet. Ugyanis mindig kiemelkedően jó kézügyessége volt, erre te is emlékszel, mikor még kisiskolás korában gyerekbicskával olyan dolgokat faragott, amin mindnyájan elámultunk, nekem icipici szívet, anyukámnak fényképeretet.

Nos, most az én bátyám művészi tevékenységéből híres ember lett. Amerikából és Párizsból kap megrendeléseket,

lassan gazdag ember lesz. Azt hiszem, barátnőm is más szemmel nézi a fejleményeket.

Hosszú beszélgetésünknek vége szakadt, mert sorban jöttek a vendégek. Az erdélyi rokonok nem kaptak beutazási engedélyt. Ott sajnos, most is gondok vannak. Nagyon sajnálom, olyan jó lett volna velük ennyi év után találkozni.

Viszont több rokon, aztán a középiskolai és főiskolai évfolyamtársam megérkezett, összegyűltünk és a hatalmas fogadószobában kínáltuk őket hidegtálakkal, édességgel, kávéval és italokkal.

A szabadban sül a vacsora: pecsenye, flekken, nyársonsült többféle húsból. Már mindent előkészítettünk, ott sorakoznak a nagy munkaasztalon, szépen letakarva, majd csak fel kell rakni a nyársakat az állványokra, a flekkent pedig a parázs fölötti rácsokra. Szakácsot fogadtunk, aki segítséget hozott, ők szolgálják fel az ételt, de a család férfi tagjai, és még mások is vállalkoztak arra, hogy részt vesznek a sütésben és felszolgálásban.

A húsok mellé különféle saláták, mártások készültek. Hideg sülteket, különleges tálakat, és a salátaféléket készen hozzák a vendéglőből, ahonnan a felszolgáló személyzet jön. Sokféle sütemény, torta, édesség várja a vendégeket; természetesen a kürtőskalács sem maradhat el, ami szintén a szabadban, frissen sül erdélyi szokás szerint. Az asztalok megterítve várják az utazástól megéhezett társaságot.

Végül hetvenen érkeztek a partira. Lemaradtak Katica főiskolai barátai, kivéve Arankát és Gézát. A többiek egy külföldi utazásra föliratkoztak, ezzel ünneplik meg a diplomájukat. Erről – az esküvői meghívó miatt – Géza lemondott, érthető, találkozni akart velem; nem egyszer tett célzásokat arra, hogy szívesen udvarolna nekem. Most erre alkalma nyílik, mivel egyelőre facér vagyok.

Minden simán lezajlott. A társaság jóízűen falatozta a finomságokat. Az ital is fogyott rendesen. Egy asztalkán zene-gépből szálltak a dallamok. A fiatalok táncoltak az előkészített dobogón. Géza nagyon visszafogottan, de valóban mindig hűségesen kísért, mint egy árnyék. Tánc közben bókokat suttogott a fülembe. Finoman tartózkodó voltam vele szemben, nem akartam lángba borítani, annak semmi értelme nem lenne, ha megperzselném. Eta két fiatal kolléganője nagyon jól érzi magát, partnerül megtalálták egymást a két székesfehérvári unokatestvérrel. Láttam őket andalogni a fák alatt, és többször egymással táncoltak.

A társaság idősebb tagjai körbeülték az asztalokat. Egyik helyen nagy kártyacsata folyt, tarokkoztak, máshol élénken beszélgettek. Fogytak a sütemények, italok, mindenkinek jókedve kerekedett. Az ifjú pár még éjfél előtt elvonult. Hosszú nászutat terveztek, arra készülődnek.

Bandi kitar partnerével, többször eltűnt, hogy kettesben maradhasson választottjával. Korábbam még csak a fényképét láttuk, most ismerkedtünk meg vele, Irénkének hívják. Annak viszont örülök, hogy kedves bátyáim gyakran körüljárják a terepet, és minden vendéggel foglalkoznak. Most éppen Miklós bácsival és Piroska nénivel beszélgetnek.

Gusztai bátyám egy külön asztal mellett azokat szórakoztatja, akikkel együtt érkezett. Ilike nagyon jól néz ki nyers-fehér estélyi ruhájában. Józsi bácsi most éppen valamit magyaráz a társaságnak. Helyes a két házaspár. Egyik asszonynak ében-fekete hosszú haja van, a másik divatos rövid frizurát hord. A férfiak jóval idősebbek nejüknél. Mindkét férfi gimnáziumi tanár. Amint hallottam Gusztitól, egyiküket költői hajlammal áldotta meg a Teremtő, most jelent meg legújabb verseskötete.

Kovács Laci egyedül jött, feleségét kimentette, mint mondta: nem érzi jól magát. Úgy látom, éppen Eta mamáját

szórakoztatja, aki szintén egyedül érkezett. Korához képest nagyon jól néz ki, egy lezser-szabású ruhát vett fel, haja is dús, frizurája rendben.

Pali bácsi és Magda néni apukám társaságában szórakozik. A három fiú sorban csapja a szelet a leánykollekció között hol ennek, hol annak. Táncolnak. Az előbb Zolti a zongora mellé ült, Feri meg valahonnan gitárt varázsolt elő és sorban játsszák a modern számokat, nagy tetszést aratva a társaság körében, – nagy tapsot kaptak. Nemhiába, az én kedves unokatestvéreim most is kitesznek magukért.

Magam is többször körbejártam a terepet, hogy szórakoztassam a társaságot, főleg az ismerősökkel igyekeztem néhány szót váltani. Egy kupacban ültek Ferike néni és a tornatanárnőnk, Erzsike, a lányok közül Juci, Kucika, Aranka és Kali. Klári is itt ült le ifjú férjével, Kántor Bandival. Körükben hosszabb időt töltöttem, fölelevenítettük a kedves középiskolai diákéveket. Mindegyiket kifaggattam, mit csinálnak, hol és hogyan élnek Erdélyben? Rokonaink nem panaszkodtak. Klári unokatestvérem népes rokonsága mind tanult ember lett, mindnyájan jó munkahelyhez jutottak. Ezen nem csodálkozom, mert a székely ember mind szorgalmas. Klári éppen azt meséli, hogy egyik rokonának olyan lakodalmat csaptak, kétszáz embert vendégeltek meg; szórakoztatásukra külön rendezőt alkalmaztak. Nos, örülök, hogy nekik is jól megy a soruk.

A társaság láthatóan jól érzi magát, éjjel egy óra körül néhányan szedelődzködni kezdtek. Piroska néniék, és szüleim is maradnak még egy ideig. A közeljövőben több családi esemény várható, azokat alaposan elő kell készíteni.

Úgy néz ki, Bandi is hamarosan nősül, a csinos, apró termetű lány, Irénke mellől egész este el se mozdult. Igaza van, örülök, hogy ő is helyes partnert választott. A két baráti

háaspár, akiről szó volt, valamilyen családi eseményre hivatkozva nem jött velük.

Hosszú búcsúzkodás következett, – lassan megritkult a társaság. Csak Miklós bácsi családja, s még néhány vendég maradt éjszakára nálunk. Minden család kapott egy-egy szobát, kényelmes fekhelyet. Aztán csend borult a házra.

Napokig tartott, amíg a kertből mindent elhurcoltak, és lassan helyreállt a szokott rend a házban és környékén. Kertészünk kitett magáért. Mindenre figyelt, mindenben segítségünkre állt, jól vezényelte le a parti utáni teendőket. Igazán jól jártunk vele.

Szüleim és Miklós bácsiék nagyon jól szórakoztak együtt. Én is örültem, hogy Piroskával együtt lehetek még néhány napig. Jövő héten már úgyis kezdődnek a hétköznapiak. Azonban elfáradtam, jó lenne valahová kimozdulni néhány hétre. Apukám közben megkérte építész barátját és rokonunkat: Józsi bácsit, látogasson meg újból, hogy a családtagokkal megbeszéljük a ház további bővítésével kapcsolatos részleteket.

Következő program, kialakítani az új otthont Bandi leendő családja részére. Én már akkor láttam a bővíthető lakás tervét, amikor Pityuval ideköltöztünk.

Meleg családi otthonra van szükségünk, ahol mindenki jól érzi magát, ahol segítik egymást; azért, hogy az egyre bővülő családunk ne távolodjék el egymástól. Ennek előnyeit először anyukámmal beszéltem meg, utána következett a szélesebb kupaktanács, ahol mindenki jónak tartotta az ötletet. Mindnyájan egyetértettek abban, hogy ne hagyjuk széthullani családjunkat, lehetőleg közel éljenek egymáshoz, akik összetartoznak.

Ez pedig megkönnyítené mindnyájuk életét, segíteni könnyebb egymásnak, ha ott vannak a közelben, akár beteg-

ségben, akár anyagi szempontból. Bárki bajba kerül, nem kell messzire menni, nem kell idegenek segítségét kérni. A fiatalok indulását segítik a szülők, s az, akinek éppen módja van rá, aztán visszakapja tőlük. Majd amikor a szülők szorulnak rá, gondját viselik majd a gyerekek és a majdani unokák. Akik munkába járnak, gyermekeikre vigyázhat a rokonság közül az, aki otthon tartózkodik, aki kocsival jár, elviheti a testvér-rokon gyerekét is.

Azt hiszem, mosolyodik el Katica, ha mindenkinek elkészül a lakrésze, és családot alapít, akkor születnek a gyerekek, s amikor cseperednek, már azon törhetjük a fejünket, hogy a sok gépkocsi helyett, vagy mellette mikrobust kell beszerezni, hogy azzal vihessük óvodába-iskolába, és kirándulni, szórakozni a gyerekeket. Ezen aztán mindnyájan jóízűt nevtünk.

A ház további bővítésével a szülők foglalkoztak, s ezt követően mindig az a testvér veszi át a feladatokat, aki részére készül a külön lakosztály.

Gusztai bátyám elhatározta, hogy amint mód nyílik rá, vidéki állását fölcseréli a fővárosival; ők is a nagy családi otthonba költöznek, – ugyanis már mindnyájan így nevezzük. Náluk már kopogtat a gólya, hamarosan megszületik a kisbaba.

Most, hogy Pityu megnősült, ő került sorra. Az otthon építésére már előteremtette az anyagi alapokat, a munkálatok már elkezdődtek.

Bandi nem messze tanít a fővárostól, ha nősülésre adja a fejét, ők is itt kapnak otthont. Ahogy észrevettem a kerti partin, nem marad sokáig magára, – az építkezés egyhamar nem marad abba.

Azután már csak a szülőket kell idecsalogatni. Azt hiszem, nem lesz nehéz, ha apuka nyugdíjba kerül. Ők is örülnek, ha a család közelében élhetnek kényelmes külön kis fészükben.

Én már akkor láttam a tervet, amelyik akkor készült, mikor Pistával Budapestre költöztünk. Érdekes megoldással az egész családra vonatkoztatva, előnye, hogy tetszés szerint bővíthető. Egy csillaghoz lehetne hasonlítani. A ház park felőli bejáratí része után középén a közös helyiségek lesznek, a csillag sugarainál körben helyezkednek el a külön lakosztályok, annyi csillagsugár, ahány család él majd egymás mellett. Balra a személyzeti lakás, szüleim mellett Róza néninek külön egy kis lakrész. A nagy konyha és tároló, a csillag egyik ága, amit a hátsó bejárat felől is meg lehet közelíteni, de folyosóval összekötve a nagy közös ebédlővel.

A lépcsőfeljárat után közvetlenül egy nyitott ovális veranda terpeszkedik, nyáron ernyőkkkel ellátva. Onnan a hallba léphetünk be, mellette fogadószoba, majd egy nagy terem értékes zongorával, ami nagyobb összejövetelek, házi hangverseny tartására is alkalmas. Mindez a csillag belső terében foglal helyet. Innen nyílik a csillag egyik ága, amely délkelet felé néz, ott egy télikert kap helyet. Hallból nyílnak az üveges folyosók, melyeken áthaladva megközelíthetők az egyes lakosztályok, hogy kellemetlen időjárás idején ne csak a külső bejárat felől lehessen megközelíteni egymás családját. Ezek a csillag ágait képezik. A csillag első része-sugara az a kisebb lakás, ahová Katica még Pistával beköltözött, amikor a fővárosba kerültek. Ez a lakosztály marad majd Katicának. Minden lakás elkülönítve, kicsit távolabb van egymástól. Ezek kívánság szerint kisebb-nagyobb szobákkal, minden családnak a saját ízlése szerinti mellékhelyiségekkel, konyhával és kisebb-nagyobb étkezővel épülnek családi igény szerint, de olyan formában, hogy valamennyi illeszkedjék a meglévőkhöz.

Józsi bácsi olyan ügyesen oldja meg az építkezést, hogy a benne lakókat, és azok egymást sem zavarják. Egy magas kerítés veszi körbe az építkezés területét, és a másik utcára

néző kapun keresztül szállítják az anyagot. Ennek a közelében van a kertész lakása, meg egy hosszú alacsony garázs-épület, ahol több autónak akad hely. Hiába, régi jó üzletember a mi rokonunk, fölkészült jó hírnevű mérnök, érti a mesterségét. Ahogy saját magát becézi családi körben öreg, tapasztalt róka.

24.

CSALÁDUNK minden tagja választott hivatását űzi, és abban jeleskedik. Katica évek óta építi jövőjét, most kissé elfáradt. Elhatározta, hogy pihenni akar, elutazik valahová. A világhírű fürdőhelyen ismét találkozik élete nagy szerelmével. De hogy az véletlen-e, vagy előre megtervezett? Ki tudná megmondani...

Valamikor kastély volt az épület, ahová előre lefoglaltatta kényelmes szállását, hatalmas hegy magaslatán, csodálatos parkban, fákkal körülvett környezetben. A szobák minden kényelemmel ellátva, kis előszobából nyílik a fürdőszoba, és a kényelmes bútorokkal berendezett nagyszoba. Hatalmas ablakai, és az árnyat nyújtó erkély a fenyves-ligetre néz, ahol gyakran időzött, gyönyörködött a csodás panorámában, élvezte a közeli fenyves isteni illatát. Innen beszéljen ő maga:

– Néhány napot pihenésre, teljes kikapcsolódásra szántam, csak az étkezések idején jelentem meg a kastélyépület gyönyörű közös éttermében, ha társaságra vágytam. Ott ismerkedtem meg két nővel, akikkel korábban már találkoztam, egy folyosón, szemben laknak velem.

Egyikük ugyanazzal az autóbusszal érkezett az üdülőhelyre, amelyikkel én, Tiszántúl fekvő kis városban tanít a gimnáziumban. Szobatársa, Irén egy ördögien jópofa lány szintén Budapestről jött, pénzügyi intézetnél dolgozik. Üdülésünk nagy részét együtt töltöttük. Kitűnő ellátást kaptunk, ezt követően gyakran időztünk egymás társaságában, és nagyon jól éreztük magunkat.

Első vacsora emlékezetes számomra, ma is mosolygok rajta, ha eszembe jut. Étlapról választottuk ki vacsoránkat, egyik asztaltársunk késve érkezett. Gyorsan tanulmányozni kezdte, mit lehet választani. Úgy látszik, megtévesztette az egyik ételféleség, mint valamikor engem is, egy ballagási ünnepség után, Budapesten. Ezért megkérdeztem tőle:

– Tudja-e, mit fog kapni, ha serpenyős rostélyost rendel? Gyanakvó szemekkel nézett rám, ennek ellenére kéretlenül is elmondtam neki a történetet, mégis kételkedett szavaimban.

– Ismerem az ételt – mondta fölényesen, de mikor föltálaták, csalódva kellett tudomásul vennie a tényeket. Én meg kis kárörömmel tekintettem terítékére, mert egy nagy tányér paprikás-krumplit tálatlak föl neki, melynek tetején egy szelet sült hús trónolt.

Meglepetéssel fogadta, de evés közben nem mert rám tekinteni, csak ette a magaválasztotta ételt.

Nap közben sétáltunk, átjártunk a közeli faluba. Autóbusszal néhányszor kirándulni mentük. Éppen előző nap nagy hó esett, gyönyörű volt az erdő. A hatalmas fák ünnepi fehérbe öltöztek, az ágakat szinte földig húzta a lezúdult hótömeg. Sápadt napsugárban csillogott az erdő körülöttünk. A hegy tetején szánkóztunk, sílécikkel sok fénykép készült a jó kedélyű társaságról.

A kastély parkja előtt elegáns, hangulatos étteremben szinte minden délután és este megfordultunk; – a pincérek a fenntartott helyre kísérték. Félhomályban, kellemes zene mellett csendes beszélgetéssel töltöttük az időt. Az üdülő társalgójából és az ebédlőből ismert férfiak gyakran fölkértek táncolni. Minden este eljátszották kedvelt dalunkat: *„Ülök a szobában, csendben egyedül, és a régi múltra gondolok...”*

Néhány napja a szomszéd asztal mellett férfitársaság szórakozott. Addig nem láttuk őket az étteremben. Ma viszont nagy

meglepetés várt rám. A társaság már ott ült a nagy asztal körül, közülük többen vacsoráztak. Nemsokára egy jóvágású úr érkezett, baráti gesztussal üdvözölte ismerőseit. Közvetlen modorán meglátszott, hogy társaságbeli ember. Először azt hittem, káprázik a szemem! Nem akartam elhinni a valóságot. Többször behunytam a szemem, majd kinyitottam, igaz-e mindaz, amit látok, vagy csak álmodom. Mégis igaz, dr. K Lajos, Ő, számomra az örökre felejthetetlen szerelmem...

Éppen velem szemben helyezkedett el, majd vacsorát rendelt. Eddig elfoglalta a társaság, utána a vacsora. Alig lát hozzá az evéshez, mikor fölnéz, arcán csodálkozás ül ki, a villa is félúton megáll a kezében... Tekintetünk összevillant. Leteszi kezéből az evőkészletet, elnézést kér a társaságtól, feláll, és örömtől sugárzó arccal tart felém. Én szinte félálomban felállok, mire odaér. Kezet csókol nekem, aztán egymásra nézve átöleljük egymást, mintha ez volna a világ legtermészetesebb dolga. Bár kapcsolatunk korábban igazán minden testiségtől távoli, – plátói, inkább a szívünkben parázsló szerelem volt, most ölelését érezve olyan, mintha örökre szólna. Barátai, és a teremben szórakozók mind felénk fordultak, mert kicsit tovább tartott összefonódásunk az illendőnél. Senki sem sejtette, hogy ismerjük egymást... Főlocsúdva, kis zavarral arcomon bemutattam a társaságnak, mint rég' nem látott ismerősimet. Elnézést kért, hogy befejezze a vacsorát, s megígérte, hogy utána hozzánk csatlakozik.

Nemsokára visszajött.

– Megengedik-e hölgyeim, hogy az asztalokat összetoljuk?

Összenéztünk, mindenkinek tetszett az ötlet. – Természetesen.

Azonnal intézkedett, és most már csendes beszélgetés mellett együtt hallgattuk a zenét. Egy kellemes tangóra váltott a zenekar, Lajos halkán kérdezte.

– Fölkérhetem egy táncra? A lassú zene ütemére egymáshoz simulva táncoltunk, meghatódva kerestük egymás tekintetét. Olyan érzés volt, mintha sosem váltunk volna el egymástól, s a világ legtermészetesebb dolga lenne, hogy most itt vagyunk egymáshoz szorosan összesimulva. Egész este kéz a kézben ültünk egymás mellett, csöndesen beszélgetve idéztük föl az elmúlt éveket. Amikor a nagy falióra, az éjfél ütötte, búcsúzkodtunk egymástól. A társaság követett bennünket.

Attól fogva minden estét együtt töltöttük, amíg ő is az üdülőhelyen tartózkodott. A férfitársaság a közeli kastélyban egy hétig valamilyen továbbképzésre, vagy inkább kikapcsolódásra jött ide. Lajos tanári pályáját elhagyva, befejezte külföldi kiküldetéseit, most Szegeden egy országos nagyvállalat igazgatója. Felejtethetlen órákat töltöttünk együtt, elhatároztuk, hogy elkísér, együtt megyünk haza.

Otthon meglepetés, örömujjongás tört ki a családban, mikor bemutattam titkos imádómat, ugyanis eddig csak Pityu bátyám ismerte őt személyesen.

Utána – ha éppen nem tudott személyesen fölkeresni – jöttek tőle a levelek, táviratok, és nem volt nap, hogy telefonon ne keresett volna. Csodálatos idő következett. Éjszakába nyúló, beszélgetések, kifogyhatatlan témák személyesen, levélben, telefonon.

Lassan minden kiderült, miért kellett akkor lemondanunk egymásról. Most már Lajos is szabad. Elhatároztuk, hogy soha többé nem hagyjuk el egymást.

25.

BANDI hívott telefonon, személyes megbeszélésre. Egy közeli vendéglőben, ebéd mellett mondta el a terveit.

– Katikám! Sikerült a közelben elhelyezkednem. Egy régi híres gimnáziumban kaptam állást, ott fogok tanítani, tudod, milyen tantárgyakban vagyok erős. Végre, mi is megtarthatjuk az esküvőt. Úgy-e, megszervezitek az ünnepséget? Kéréssem, ne legyen olyan nagy dínom-dánom, amilyen a kerti-parti volt. Irénke nem szereti a nagy felhajtást, s én is jobban kedvelem a szolidabb ünneplést.

Kedvük szerint mindkét családból a legközelebbi családtagokat hívtuk meg, de még így is sokan voltunk, mert azért mégis meg kell adni a módját az ilyen nevezetes eseménynek.

A kiterjedt család otthonában ettől eltekintve is, mindig akad valamilyen jeles esemény. Keresztelők, névnapok, születésnapok, netán kitüntetések, előléptetések. Mindig akad ok az ünneplésre, a kellemes összefüggésekre.

Gusztai bátyám is hamarosan beköltözik hozzánk a családjával, most épül a lakosztályuk, a csillag ötödik szára.

Apuka nyugdíjaztatása alkalmával kitüntetésben részesült. Mindnyájan együtt örültünk a nagy eseménynek. Nemhiába, egész életében sokat fáradozott, kiváló munkát végzett, megérdemli, hogy annak megfelelően jutalmazzák. Jól jött nekik a nagy összeg, ami kitüntetéséhez kapcsolódott.

Most már az egész család együtt lehet, végre ők is velünk lesznek.

26.

LAJOS egyre gyakrabban járt a fővárosban „hivatalos” ügyben, sűrűn akadt alkalom a találkozásra. Abban az időben rendszeresen megállt lakásunk előtt hatalmas fekete autójával, amelyet külön sofőr vezetett. Nemsokára elvitt a mamájához is, akit még abból az időből ismertem, amikor azt a bizonyos akadémiai előadásokat együtt tettük át, s aki olyan finom almás-pitével kínált meg, amelynek ízét máig érzem a számban. Persze, azóta nem találkoztam a kedves idős hölgygel sem. Most a Ráday utcában, egy nagy lakásban egyedül él. Többször fölkerestem, hol ott, hol a közeli cukrászdában találkoztunk, sütemény- és egy-egy pohárka finom ital vagy tea mellett beszélgettünk.

Lajos egyszer így köszöntött, mikor látogatóba jött: – Kecskemétre kellett mennem hivatalos ügyben, gondoltam átugrom, meglátogatlak benneteket, hiszen alig néhány (-száz) kilométerről van szó!

Visszatekintve Katika életútjára, arra gondolt, hogy mindenki, ő is találkozott kellemes, szép fordulatokkal, de mint mindnyájan, sokszor tévedt rögzös útra. Ilyen volt életének az a zaklatott része, amikor nagy szerelmétől elváltak útjaik, és megismerte Gábort, azt hitte, talán ő lesz az „igazi”, de benne csalódnia kellett. Most már nem tudja elképzelni, miért nem zárta le korábban életének azt a kellemetlen szakaszát. Miért? Mert szerette, és hűséges a természete. Gyermekkori barátnőjével, Piroskával beszél erről a szépen berendezett lakásában.

– Van, amikor mi döntjük el, hová és merre induljunk, de gyakran a körülmények nem teszik lehetővé, hogy a jobb

irányba lépünk. Nehéz döntés volt, de akkor, a helyes utat választottam, hogy a főiskolára jelentkeztem, és hű maradtam eredeti elképzeléseimhez, s volt erőm szakítani vele, aki szerelmemre érdemtelennek bizonyult.

Szerencsés embernek érzem magam, mert nem ragadtam le a rossz emlékeknél, a mélypontokból megkerestem, és mindig megtaláltam a fölemelkedés ösvényét. Ezt mindenkinek agyába kellene vésnie. Hálát adok az Egek Urának, hogy édesapám optimizmusát örököltem, s ezért ha bajba kerültem, bíztam Isten irgalmasságában, és mindig talpra tudtam állni. Ifjúkoromtól fogva életem mottójául Ady gondolatát választottam:

*„Mikor elhagytak, amikor a lelkem roskadozva vittem,
csöndesen és váratlanul átölelt az Isten.”*

Hányszor éreztem a bajból kijutva Isten jóságos kezét, amikor nehéz helyzetben, bánatomban velem volt és segített.

Ha leltárt készítenék életemről, mérlegre tenném a szépet, a jót, a kellemest, másik oldalra helyezném a gondokat, és a nehéz éveket, mit gondolsz, hová billenne a mérleg nyelve? Milyen volt az életem? Most is azt mondom, amit már fiatalkoromban megfogalmaztam: *„Csodálatosan, borzasztóan fájó, mégis – szép kaland az egész!”*

Lám: megteremtettük családunk számára azt a nagyszerű meleg otthont, ahol mindig közel lehetünk egymáshoz, örömmünket-bánatunkat megosztjuk, bajban segítünk szeretteinknek; megteremtettük azt a kedves szigetet, ahol jó élni és dolgozni. Olyan számunkra, mint egy édenkert, ahol mindenki jól érezi magát a zajos, gyakran idegen és könnyörtelen világban.

Szüleink boldogok, mivel minden gyermekük megtalálta élete párját, akivel boldogan él, és választott hivatását űzi, amihez kedvet érez, amit szeret csinálni, ami számára nem robot, inkább élvezet.

27.

NEMSOKÁIG KELLETT VÁRNUNK; egyik nap futólag, előzetes értesítés nélkül csengetett be hozzánk Lajos. Ne haragudj édesem, de nagyon beosztott az időm, még ideszólni se tudtam. Örömtől sugárzó arccal mondta, hogy eldőlt az áthelyezéssel kapcsolatos ügye. Jövő hónap elsejétől a budapesti központ munkatársa vagyok, igazán eljött az ideje, hogy összekössük az életünket.

Ezután – sejtelmes mosoly kíséretében – egy gyönyörű ékszerdobozból csodálatos gyűrűket varázsolt elő. Katica kezét gyöngéden megfogta, szép vékony gyűrűsujjára húzta előbb a drágakövekkel ékesített fehérarany, majd a hozzáillő karikagyűrűt, kezét ajkával érintette, aztán átölelte és forró csókban össze-



Szerző, korabeli kép

forrt ajkuk. Meleg szavakkal suttozta, hogy a kis karikák már örökre összekötnék bennünket.

Bár mi sem számítottunk nagyközönségre, mégsem úsztuk meg a nagy családi eljegyzést. Nem akartunk nagy lakodalmat sem, csak szűk családi és baráti kört szerettünk volna magunk körül látni, de az is legalább száz vendéget jelentett. Családtagokkal egyeztetett legkorábbi időpontot jelöltük ki, és megtartottuk az esküvőt.

Még aznap koraestjén Lajos sofőrje és a kertészünk segédkezett bepakolni a nagy autóba az elkészített poggyászt, mivel hosszú időre, nászútra indulunk, méghozzá a Mátrába, ahol kegyes sorsunk immár másodszor hozott össze bennünket. A kastély közelében egy kis szállodában Lajos foglalt lakosztályt, mindennel elláttak bennünket. Mi azonban igénytelenek voltunk, egymás társaságában éreztük magunkat legjobban. Mindketten nehéz, fáradtsággal teli éveket hagytunk magunk mögött. Megérdemeljük, hogy végre egymás mellett boldogok legyünk.

Olyan érzés töltött el bennünket, mint háborgó tenger után kikötni a béke szigetén.

Így indultam el a boldogság felé, amire oly sok évig vártam.

∞ VÉGE ∞

Záró gondolat

A regény részben megtörtént eseményeket közvetít, azonban bemutatja a sorsfordulók játékát.

Ebben a kötetben azt jelzi, milyen más lett volna a főszereplő sorsa, ha akkor, amikor nagy döntést kellett hoznia, nem azt az utat választja, amit Élete regényében leírt, hanem szülei gondos tanácsait megfogadva, kikoszarazza a nem hozzá való kérőjét, és – mint ebben a kötetben – megvalósítva gyermekkori álmait, művészeti főiskolai végzettséget szerez. Másik álma is teljesül, hogy az ismeretlen okok miatt szerelmével újból összehozza jó sorsa.

A regény megírása elején látható a **Másik életem** cím, később változott **Kellemes sziget**-re, mivel a háború miatt otthagyt a családi otthonra e kötet írója egész életében vágyott, és szerettei közellétét mindig hiányolta. Ezért szerette volna leélni az életét úgy, ahogyan ebben a kötetben bemutatta.

